"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Eina Pėtnyčiomis, Chicago, Ill.
Metine Prenumerata:
Suvienytose Valstijose $2.00
Kanadoje ir Mexike $2.50
Visose kitose užsienyse $3.00
Prenumerata apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo, ne nuo Naujų Metų. Apgarsiuimų kainų klauskite laišku. Adresuokite:
A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St. CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published Fridays at Chicago, Ill.
Yearly Subscription rates:
In United States $2.00
To Canada and Mexico $2.50
To all other Foreign Countries $3.00
Advertising rates on application. Address
A. OLSZEWSKI, Pub.
3252 So Halsted St., CHICAGO, ILL.

Entered as Second-Class matter July 13th, 1893, at the Post Office of Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

Metai XXV — CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS, GEGUŽIO (MAY) 5 d., 1916 M. — No. 18

The State Historical Society of Wisconsin

Didėji Karė.

Nors pereitą savaitę ir kituose frontuose netruko svarbesnių atsitikimų, bet vis dar karės svarbumas yra prie Verdun, kurio vis vokiečiai paimti neistengia, nors tam pašventė daugybę kareivių. Francuzijon vokiečiai nuo kitų frontų atgabeno 1,300,000 kareivių, todėl reikia manyti, kad ten jie mano dar su didesne energija varyti ofensyvą, kuri, turbut, dėl stokos kareivių, buvo apsistojusi. Prie Verduno atsiuntė jie 500,000 šviežių kareivių. Francuzų pajiegas ten padavinėjo ant 700,000 kareivių, bet atėjus ten daugiau vokiečių, be abejonės ir francuzai sudrutino savo eiles iš kitų frontų atsiųstais kareiviais, nes tie 700,000 kareivių negalėtų atsilaikyti prieš dvigubai skaitlingesnę vokiečių kariumenę, o kaip iki šiol, jie neleidžia vokiečiams toliau nužengti. Dabar pranešama, buk Vokietijos ciesorius paliepė savo kariumenei paimti Verduną butinai iki birželio 11 dienai. Bet toki paliepimai nieko nereiškia, nes jeigu Verdun ir butų paimtas, tai jį ne ciesorius su savo sunum paims, bet kareiviai, o kareiviai daro, kas yra galima, ir be ciesoriaus prisakymų.

Paskutiniai talkininkų pasisekimai prie Verdun taip jų kariumenę padrąsino, kad jie nelaukia vokiečių užpuolimų, bet pats užpuola jų pozicijas ir kaip kokias, pirma nužudytas, atgal atgauna. Ir anglai Francuzijoj ir Belgijoj griebiasi pirmyn žengimo, nors pirma gynėsi vien grabėse. Ant visos anglų fronto linijos smarkiai eina artilerijų imtynės. Prie Frelinghein vokiečiai buvo įlindę į dalį angliškų grabių, bet tapo atgal išvyti. Atmušti tapo vokiečių atakai prie St. Eloi ir prie kalvos 60. Čia ypač savo narsumu atsižymėjo airiški regimentai, kas rodo, jog ne visi airiai laikosi vokiečių. Ir talkininkų orlaivininkai pagavo net du vokišku orlaiviu.

Prie Verduno forto Vaux vokiečiai mėgino pirmyn žengti, bet francuzai juos sulaikė. Žinovai mano, kad gegužio mėnesyj užsibaigs milžiniškos, taip ilgai besitraukiančios imtynės prie Verdun ir vokiečiai, arba paims Verduną, arba turės nuo jo pasitraukti.

Belgijoj francuzų ir anglų artilerija išgriovė vokiečių grabes prie Steenstrate ir Baesinghe. Argonne giriose, prie Fille Morte francuzai minomis užpuolė vokiečių pozicijas ir užėmė dalį minų padaryto kratero. Francuzų artilerija bombardavo kelią prie Les Courtes ir Cheppy giraitę, kurią laiko vokiečiai.

Prie Verdun vokiečiai smarkiai bombardavo francuzų pozicijas ant kairiojo kranto Meuse upės; smarkųs artilerijų besišaudymai buvo prie Douaumont ir Pipirų kalvos, bet nei viena pusė toliau nenužengė.

Balandžio mėnesyj ir francuzų orlaivininkai gerai kariumenei patarnavo. Prie Verdun francuziški orlaivininkai nutraukė ant žemės 31 vokišką orlaivį, o iš jų 9 nupuolė į francuzų linijas, kiti nupuolė vokiečių linijose ir kaip rodosi, bent didesnė jų dalis susidaužė, o per tą laiką į vokiečių linijas nupuolė tik 6 francuzų orlaiviai.

Smarkųs mušiai dar vis eina prie kalvos Mort Homme. Dalį pozicijų, kurias buvo nužudę, francuzai atgavo. Vokiečių orlaiviai bombardavo francuzų stovyklas ir amunicijos krautuves į vakarus nuo Verdun. Į rytus nuo Royon vokiški orlaivininkai mušyj išnaikino francuzišką orlaivį, kuris nupuolė į vokiečių linijas su negyva įgula.

Tarpžeminėse jurėse minų expliozijos išnaikino du angliškus karišku laivu—laivą Aegula ir minų gaudytoją Nasturium, o vokiški povandeniniai laivai paskandino dikčiai talkininkų pirklių laivų, su kuriais žuvo ir kiek žmonių, nors didesnė dalis buvusių ant paskandytų laivų žmonių išsigelbėjo.

Ant mušio lauko Azijoj anglus pasiekė svarbus nepasisekimas, kuris, jeigu ir negali turėti didelės įtekmės ant galutinos karės išeigos, bet visgi yra labai neparankus, nes vėl pakels jau nupuolusią turkų dvasią. Nepasisekimas tas anglus pasiekė Mesopotamijoj, prie upės Tigris. Ten turkams pasidavė visa, iš 12,000 kareivių susidedanti, anglų kariumenė generolo Townshend, užsidariusi mieste Kut-el-Amara. Tas atsitikimas parodė anglų silpnumą rytuose ir gali padrąsinti mahometonus angliškose valdybose Arabijoj, Egypte, Persijoj ir Indijose sukilti prieš Angliją, o suvaldyti jų sukilimą nebutų lengva, nes Anglija savo valdybose turi daugiau mahometonų negu išviso yra anglų. Generolas Townshend pasidavė dėl maisto stokos ir apsireiškusių tarp jo kariumenės epidemijų. Turkams ten, apart 12,000 kareivių, teko daug ginklų ir kitokių karės medegų. Mėginimai ateiti pagelbon užsidariusiems mieste Kut-el-Amara nepasisekė, nors tam pašvęsta, kaip turkai sako, suviršum 20,000 kareivių.

Anglai tikėjo, kad užėmę Trebizondą, rusai atsiųs pagelbą į Kut-el-Amarą, bet apsiriko, nes rusai priėjo tik iki Bitlis ir ten, nežinia dėl kokių priežasčių, apsistojo ir toliau nenužengė. Gal juos sulaikė turkų smarkesnis besipriešinimas.

Vokiečiai smarkiau veikti pradėjo ir Lietuvoj, taipgi Volyniaus ir Minsko gubernijose, bet smarkiausi mušiai dar vis eina prie ežero Naroč, kur, kaip užtikrina iš Berlino, vokiečiai paėmė nelaisvėn net 6,000 rusų, bet Petrogrado raportai to nepatvirtina. Kitur ant to fronto nieko svarbesnio neatsitiko, bet ir Petrograde manoma, kad ir tame fronte vokiečiai rengiasi prie smarkesnio veikimo, nes vokiečių vadovas Hindenburg ant savo kariumenės fronto traukia sunkiąsias kanuoles. Tokios kanuolės čia yra reikalingos vien prie veržimo Dvisko, nes tame fronte daugiau vertų minėjimo rusiškų tvirtovių nėra, o veržimui atvirų miestų, kad ir Rygos, sunkiųjų kanuolių nereikia.

Vokiečiai po smarkiam bombardavimui užpuolė rusų stovyklas prie Krošino, giriose į šiaurius nuo Baranovičių, bet tapo atmušti. Vokiečiai smarkiai bombarduoja rusų pozicijas prie Oginskio kanalo ir paupiuose Jasioldos. Ant linijos tarp Kauno ir Kovelio rusai išvijo vokiečius iš kaimo Chromiakovka ir jį galutinai apvaldė, nors vokiečiai net kelis kartus mėgino atgauti.

Francuzijon atkako jau trečias siuntinys rusų kariumenės ir vokiečiai neįstengė nei savo submarinais kareivius gabenantiems laivams kelią užstoti. Kiek iki šiol atvežta Francuzijon rusų kareivių, tikrai nežinia. Vokiečiai užtikrina, jog atsiųsta vien 5,000, bet, žinoma, vokiečiai to žinoti negali, nes rusai juk jiems nepasakė nei kiek siunčia Francuzijon kareivių, nei kokiu keliu ten juos gabena. 5,000 neverta butų nei siųsti.

Kaip rodosi, Rusija nori visus vyrus kariumenėn pašaukti, nors jų turi dvigubai daugiau negu Vokietija. Dabar tarnyston tapo pašaukti net turinti baltus bilietus, taigi daktarų pripažinti netinkamais kariumenėj tarnauti.

Ant kitų karės frotų, nei Balkanuose, nei prie Italijos rubežių, nei Bukovinoj ir Rytinėj Galicijoj nieko svarbesnio neatsitiko. Viskas ten pasilieka, kaip buvo. Bet visuose tuose frontuose priešai drutina ir tyrinėja pozicijas, ir drutina savo pajiegas, kas rodo, kad ir tame fronte priešai rengiasi prie svarbesnio veikimo.

Kad atitraukus bent Angliją nuo veikimo, vokiečiai prigabeno ginklų Airijon ir jais apginklavo sau prielankius ir Anglijai neprielankius airius. Tuos pasisekė, pažadėjimu padėti ir visai nuo Anglijos paliuosuoti, sukelti prieš jos valdžią, bet tik krašto sostinėj Dubline. Bet ir ten prie sukilimo prisidėjo vien nedaugiau 12,000 iki 15,000 airių, kuomet anglų kariumenėj su vokiečiais kariauja 89,000 airių, o jie kariumenėn ne su prievarta, bet iš liuoso noro pastojo. Taigi aišku, kad tarp airių mažai yra vokiečių šalininkų. Gal airių liuosnorių netruko ir kariumenėj atsiųstoj Dublinan airių sukilimą malšiuti. Sukilėliams išsyk pasisekė Dubline užimti tulas viešas triobas ir miesto dalį. Sukilėliai Airiją pagarsino neprigulminga republika, bet tuom daugiau airių prie sukilimo nepatraukė. Todėl atsiųsta iš Anglijos kariumenė greitai viršų paėmė ir sukilėliai, pamatę nevaisingumą savo užsimanymo, pasidavė, o valdžia pasiduodantiems pažadėjo pilną amnestiją. Be reikalo tik žuvo mušiuose keli šimtai airių jų sostinės gatvėse, o tukstantį nelaisvėn paimtų Anglijon išgabeno. Dabar ir Dubline ramu.

Nesutikimai Suvienytų Valstijų su Vokietija dėl skandinimo pirklių laivų dar neužsibaigė. Pas Vokietijos ciesorių ant karės lauko važinėjo Amerikos ambasadorius ir ten tapo draugiškai priimtas, todėl galima manyti, kad Vokietija nori išvengti ryšių pertraukimo. Vokietijos atsakymas ant prezidento Wilsono notos yra jau prirengtas, bet laikraščiams uždrausta apie tą atsakymą ką nors rašyti.

MAŽOJI KARĖ MEXIKOJ.

Nesutikimas Suvienytų Valstijų su Mexika dėl pasiuntimo ten kariumenės dar neužsibaigė. Ir tarybos, turinčios tuos vaidus užbaigti, suvažiavusių mieste Juarez Amerikos štabo perdėtinio Scott ir generolo Funston su Carranzos karės ministeriu generolu Obregon dar nepasibaigė. Obregon pareikalavo, kad Suvienytų Valstijų kariumenė, įsiveržusi gaudyti Villą, tuoj išsinešdintų, nes savo tikslo neatliko, bet Suvienytų Valstijų štabo perdėtinis generolas Scott gavo iš Washingtono paliepimą atmesti reikalavimą kariumenės atšaukimo. Dabar Obregon turės kreiptis į Mexiko City su paklausimu, ką daryti? Todėl iš suvažiavimo mieste Juarez dar nežinia, kas gali išeiti—susitaikymas, ar dar didesni kaimynų vaidai?

Iš Karės Lauko.

VAKARŲ FRONTAS.

VERDUNO MUŠIS ARTINASI PRIE GALO.

Paryžius, bal. 29 d. Nors ties Verdunu susirėmimai tarp vokiečių ir francuzų nesiliauja, bet akysna puola du dalykai: viena, kad vokiečių atakai eina vis retyn ir neatneša jiems jokios naudos, nes francuzai beveik reguliariškai juos atmuša, o antra—francuzų kontratakai darosi vis tankesni ir apima vis didesnius plotus.

Iš šitų prajovų francuzų kariški ekspertai daro išvadą, kad mušį ties Verdunu, kuris tęsiasi jau daugiaus negu du mėnesiu, galima skaityti taip gerai kaip pabaigtu. Vakarykštis oficialis vokiečių pranešimas pirmu sykiu nuo pat pradžios Verduno mušio pranešė, kad čia "nieko svarbaus neatsitiko.

Pranešama, kad vokiečiai pradėjo kraustyti savo didžiąsias kanuoles, iki šiolei buvusias prie Verduno fronto ir siunčia jas kur kitur. Manoma, kad ar tik nepavartos jų prieš anglus Belgijoj.

Francuzų kariški expertai pranašauja, kad vokiečiai dabar darys atakus ties Verdunu vis rečiau ir rečiau, kol ties Verdunu visai nenusiramins.

VISA BRIGADA KANADIEČIŲ BEVEIK SUNAIKINTA.

Ottawa, Can. Balandžio 30 d. Ateina žinios apie didvyrišką elgimąsi kanadiečių brigados laike mušių ties St. Eloi.

Vokiečiai buvo užsispyrę paimti tranšėjas, kurias laikė kanadiečių brigada (10,000 vyrų). Apie tai šiaip pasakojama.

"Per septynias dienas viena musų brigada laikė savo pozicijas, kurias vokiečiai smarkiai bombardavo dieną ir naktį. Musų aficierai apskaitliavo, kad tulą laiką vokiečių šoviniai krito po 25 salvas į minutą.

"Nežiurint smarkios ugnies ir gilaus purvyno, męs kasėm tranšėjas, pylėm apkasus, išsiuntinėjome patrolius ir t. t.

"Nepaprastai smarki vokiškų kanuolių ugnis buvo nukreipta į du krateriu, kuriuos laikė Vancouver bataliomas. Bombardavimas buvo taip baisus ir ilgas, kad daug jų tapo išmušta ir vos keletas liko nesužeistų. Vyrai, kanuolės ir šautuvai budavo žemių užpilti; juos atkasdavo ir netrukus, žiurėk, vėl juos užpildavo. Netrukus nebuvo kur paslėpti nei sužeistų. Kuomet bombardavimas nutilo, pradėjo eiti šturman vokiečiai—beveik iki juostos brisdami per purvyną. Keletas likusių iš musų batalijono kareivių negalėjo tinkamai pasipriešinti.

Arčiausiame prie vokiečių kratere (duobėj) buvo kanadiečiai po vadovyste leitenanto Biggs. Keletai likusių nesužeistų savo kareivių jis paliepė bėgti į kitą krateį po kairei. Vokiečiai atsuko į juos kulkasvaidį ir vos keletas iš jų sugebėjo perbėgti. Leitenantas Biggs ir pora likusių su juom kareivių tapo netrukus vokiečių užgriebti.

Antram krateryj kanadiečių vadu buvo leitenantas Myers. Jis buvo sužeistas tą dien, bet nežiurint to vis laikėsi ant savo vietos, jos neapleisdamas. Nors bombardavimas išmušė didesnę dalį jo kareivių, bet jis pasiryžo muštis iki galui.

"Visi kareiviai, kurie dar galėjo pastovėti, šaudė per apkasą, o leitenantas šaudė iš revolverio iki paskutinei kulkai. Dvi didelės kulkos iš vokiškų kanuolių pataikė arti kraterio ir iš nedidelio kanadiečių burelio liko vos pusė. Tik penki išviso pasiliko, kurie dar galėjo ant kojų pastovėti, ir tai du iš jų buvo jau sužeisti.

"Tuomet leit. Meyers nusprendė trauktis atgal. Sekdamas paskui savo kareivius, jis nučiuožė nuo kraterio po vokiečių šrapneliais ir kulkasvaidžių ugnim. Netrukus dar du vyru tapo kulkų pataikinti, bet jie jau spėjo pasiekti tranšėjų. Dabar išviso pasiliko tik vienas nesužeistas kareivis.

"Vokiečiai, pasiekę kraterio, neužėmė jo, nes, matyt, manė, kad jame negalima bus išsilaikyti. Ištikro iš to kraterio neliko nieko tik duobė purvų, kuriuose plaukiojo daugelis lavonų narsių kanadiečių."

RUSŲ FRONTAS.

RUSAI ĮGIJO LAIMĖJIMŲ.

Petrogradas, Bal. 28 d. Oficialis rusų pranešimas, išleistas šiądien, paduoda sekančių žinių:

"Apielinkėse Ginovka, į vakarus nuo Dvinsko, męs vėl padarėmė progresą. Į šiaurius nuo Drisvėtos ežero (Kauno gub., Zarasų pav.) musų artilerija nutupdė vieną vokiečių orlaivį. Vokiečių orlaiviai numetė apie 30 bombų apielinkėj Ostrovski, ir užmušė tulą skaitlių austrų belaisvių.

"Apielinkėj upės Stripa, į pietvakarius nuo Tarnopol (Galicijoj) musų kariumenė, priešo nepastebėta, prisiartino prie Austrų pozicijų ant augštumos į rytus nuo Bogietkowce ir, užatakavus austrus durtuvais, užėmė jų tranšėjas. Musų kareiviai laike ranka-rankon mušių užmušė daug austrų ir paėmė nelaisvėn vieną aficierą ir 62 kareiviu. Po to jie sunaikino priešo poziciją.

"Vėliaus austrai toj pačioj apielinkėj pradėjo užpuolimą, bet buvo atmušti musų ugnim ir kontr-ataku; austrai pasileido bėgti atgal, palikdami savo sužeistuosius!

VOKIEČIAI PAIMA 5,600 RUSŲ.

Berlinas, bal. 29 d. Vokiečių oficiališkame pranešime paduodama sekančios žinios:

"Į pietus nuo ežero Naroč (Vilniaus gub.) musų kariumenė vakarė padarė ataką netoli pozicijos, kurią męs atsiėmėm atgal nuo rusų kovo 26 d. Męs paėmėm rusų pozicijas tarp Stanaroče ir Stachowce; ir 5,600 kareivių ir 56 aficierus. Viena kanuolė, 23 kulkasvaidžiai ir 10 minų metėjų taipgi pakliuvo į musų rankas. Rusai turėjo taipgi sunkių nuostolių, kuomet ateinančią naktį jie tankiai buriais pradėjo mus kontr-atakuoti. Priešas negalėjo atsiimti atgal nei vienos pėdos žemės.

"Vokiški orlaiviai bombardavo rusų geležinkelius netoli Wenden, Dvinsko ir Riežicos." Austrų oficialis pranešimas skelbia, kad netoli Ikva austrai nuvijo atgal rusų priešakines sargybas ir kad laike to susirėmimo austrai paėmė apie 180 rusų nelaisvėn.

Petrogradas, balandžio 29 d. Rusų oficiališkame pranešime pripažįstama apie nepasisekimą ties ežeru Naroč. Pranešimas taip skamba:

"Vokiečiai bombardavo Šloką ir Borsemunde (netoli Rygos.) Apielinkėse Ginovka, į vakarus nuo Dvinsko, vokiečiai po smarkaus artilerijos bombardavimo, pradėjo užpuolimą, bet tapo atgal į savo tranšėjas suvaryti musų ugnies.

"Į piet-vakarius nuo ežero Naroč priešo artilerija, po bombardavimo kanuolėmis, pradėjo ataką dideliais suglaustais buriais. Vokiečiams pasisekė atsiimti tranšėjas, kurias jie buvo pirmiaus prakišę. Buvo atkaklus mušis prie Zanapoča ir Achodcy. Apielinkėse Smurgainių (Viln. gub.) vokiečių artilerija taippat buvo veikli."

Ant turkų fronto rusai sumušė turkus ir nustumė juos atgal linkui Erzingan.

RUSAI SUMUŠĖ AUSTRUS.

Petrogradas, bal. 30 d. Rusai skaudžiai sumušė austrus ir užgriebė 600 austrų nelaisvėn, sulyg šiądieninio oficialio pranešimo, kuris skamba sekančiai:

"Į šiaurius nuo Muraviec, po smarkaus bombardavimo, beaištant, austrai su pusėtinomis jiegomis užatakavo musų tranšėjas į vakarus nuo kaimo Bojarka. Šitas tranšėjas gynė viena tik rota kareivių (apie 260 kareivių) ir ji buvo priversta pasitraukti atgal.

"Po to musų artilerija atidarė smarkią ugnį, o musų kariumenė pradėjo kontr-ataką; apie pirmą valandą, nežiurint smarkios priešo ugnies, męs atsiėmėm atgal savo tranšėjas, užgriebdami sykiu visus ten buvusius austrus, kurių buvo 22 aficierai ir daugiaus negu 600 kareivių.

"Užgriebtos tranšėjos buvo pilnos užmuštų ir sužeistų austrų. Musų nuostoliai buvo 4 aficierai ir 100 kareivių. Męs užgriebėm didelį skaitlių šautuvų ir pusėtiną apštį amunicijos.

"Rygos apskrityj priešas atkreipė savo ugnį ant Šlok ir į pietus nuo Dalen salos.

"Apielinkėse ežero Naroč smarkumas sumažėjo. M... ugnim atmušėm priešą, ku... gino pasileisti pirmyn į šia... nuo Krevo."

ĮVAIRUS TELEGRAMAI.

ŽADA LEISTI MAISTĄ LENKIJON.

Stockholmas, Bal. 29 d. Sulyg telegramų, ateinančių iš Petrogrado, priejta prie sutarties, kuri leidžia pristatyti valgomuosius daiktus Lenkijon. Telegrame pranešama, kad Anglija galutinai sutiko perleisti laivus su maistu iš Amerikos. Anglija tik reikalauja gvarantijos (užtikrinimo), kad vežamas tokiais laivais maistas bus tikrai sunaudotas Lenkijos gyventojų reikalams, o ne bus užgriebiamas vokiečių. Maisto dalinimu Lenkijoj užsiims Amerikoniškas ir Skandinaviškas komitetai.

[Šitas telegramas kalba tik apie Lenkiją, bet nėra abejonės, kad prie to priskiriama ir Lietuva].

ANGLAI PASIDUODA TURKAMS.

Londonas, Bal. 29 d. Anglų armija, kuri pernai pradėjo maršą nuo Persų įlankos linkui miesto Bagdado, Mesopotamijoj, ir kuri laikėsi 143 dienas iš visų pusių apsupta prie Kut-el-Amara, pagalios pasidavė turkams.

Iš pradžių šita anglų armija, eidama pakraščiais Tigro upės, turėjo pasisekimų—sumušė keliose vietose turkus ir jau buvo visai arti žymaus senobinio miesto Bagdado. Turkai vienok suspėjo sutraukti savo kariumenę prie Bagdado ir sumušė anglus, priversdami juos pasitraukti atgal.

Besitraukiant anglų armijai atgal, ji tapo iš visų pusių apsupta prie Kut-el-Amara ir čia apsikasė, laukdama pagelbos iš Indijos, arba nuo rusų, kurie žengė per Persiją. Tuom tarpu anglai surengė naują ekspediciją ir pasiuntė ją nuo Persų įlankos išilgai tą pačią upę: jie norėjo išgelbėti apgultą gen. Townshendo armiją prie Kut-el-Amarą. Šita nauja ekspedicija prisiartino prie Kut-el-Amara ir išrodė, kad apgultoji anglų armija bus paliuosuota. Vienok turkai skaudžiai ją sumušė ir toliaus neleido. Po 143 dienų apgulos gen. Townshend, negaudamas nei maisto, nei amunicijos, tapo priverstas turkams pasiduoti.

Anglų oficialis pranešimas apie tai praneša sekančiai:

"Po 143 dienų narsaus gynimosi gen. Townshend buvo priverstas pasiduoti delei stokos maisto. Pirm pasidavimo jis sunaikino visas kanuoles ir likusią amuniciją. Skaitlius kariumenės jo armijoj išneša 2,970 angliškų kareivių ir apie 6,000 Indijos kareivių."

Pirm pasidavimo anglai narsiai gynėsi ir Kut-el-Amara apielinkėse įvyko ne vienas smarkus mušis.

Iki kovo 14 d. Anglai prisipažino, kad abiejose anglų ekspedicijose žuvo 8,100 vyrų. Sulyg turkų pranešimo, vienam tik mušyj prie Beitsea žuvo 4,000 anglų.

Telegramai iš Berlino pranešė, kad visoj Vokietijoj viešpatauja didis džiaugsmas delei paėmimo anglų armijos prie Kut-el-Amara. Vokiečių laikraščiai aiškina, kad tas turės labai atsiliepti ant Indijos mahometonų, kurie gali sukelti prieš Angliją revoliuciją.

LAUKIA ATSAKYMO NUO VOKIETIJOS.

Washingtonas, Gegužio 3 d. Šiomis dienomis laukiama Vokietijos atsakymo į Amerikos "ultimatumą". Washingtone augšti valdininkai pranašauja, kad jeigu Vokietija nepripažins Amerikos reikalavimų pilnai, tai prezidentas Wilsonas be tolimesnių ceremonijų tuojaus pertrauks diplomatiškus ryšius su Vokietija.

IŠ AMERIKOS.

BAŽNYČIOS PRAŠO WILSONO PASKATINIMO.

Washington, bal. 26 d.— Kunigų Komisija nuo Federalės Kristaus Bažnyčių Tarybos Amerikoje įteikė prezidentui formalį memorialą, kuriame yra prašoma jo, kad jis išleistų atsišaukimą į žmones per visas šalies ir visų tikybų bažnyčias dėti aukas karės kenčiantiems Europoje ir Azijoje. Prezidentas pasakęs komisijai, kad jis į šitą sumanymą tuojaus atkreips savo domą.

MAIŠTO SUOKALBIS VON IGELIO POPIERIUOSE.

Washington, bal. 26 d.— Iš autoritetingų šaltinių sužinota, kad Tiesos Skyriaus agentų paimtuose New Yorke nuo Vokiečių ambasados nario Wolfo von Igelio popieriuose, buvo dokumentai sulig sukilimo Airijoje.

Popieriai suimti bal. 18 d., o vokiečių laivas, vežantis ginklus ir šovinius Airijon tapo paskandintas bal. 20-21 d. Amerikos airiai tautininkai kaltina prez. Wilsoną ir Suv. Valstijų valdžią, kurie iš šitų popierių sužinoję apie rengiamą Airijoj sukilimą ir slapta pranešę Anglijai.

SELITRA IŠ ORO.

New York, bal. 26. Louis Enricht padarė išradimą. Jis nesenai pasiskelbė, kad jis gali automobilių varyti tam tikru skysčiumi, kuris atsieina tik 1½c. galonui; dabar jis sakosi galįs selitra ištraukti iš oro labai mažomis lėšomis. Selitra yra labai gera trąša laukams ir—geras daiktas parakui daryti.

EDISONO IŠRADIMAS PERDAUG GERAS.

West Orange, N. J., bal. 26 d. T. A. Edisono, sugrįžęs iš Floridos, apgailavo nepasisekimą savo naujausio išradimo užpatentuoto vardu "maginė vilionė žuvims."

Šita vilionė esanti taip gera, kad per mylią aplinkui sutraukė visas žuvis prie savęs, bet jos visos, besigrusdamos prie vilionės, nei vienai nedavė progos užsikabinti ir taip jis nei vienos nesumeškeriojęs, nes toji vilionė buvus pergera.

TIKRAS VAISTAS NUO BICHLORIDO NUODŲ.

Cincinnati, O. bal. 26 d. Senai ieškomas vaistas nuo užsinuodijimo bichloridu, sakoma esąs atrastas Cincinnati'o daktaro J. H. Wilmso. Užsinuodijusiam bichloridu jis duoda kalkių sulphato tiek, kiek ligonio buvo paimta bichlorido. Jis daro išmėginimus su gyvuliais ir, sakosi, atgriebiąs juos net po 48 valandų po įdavimui jiems bichlorido.

PALAIDOTAS IŠTIRPUSIAME PLIENE.

Gary, Ind., bal. 27 d. Trįs darbininkai Illinois Plieno B-vės fabrike dirbo duobėje žemiau atviros pryžedos, kuomet atsitiko ekspliozija; du jųjų spėjo pabėgti, o vieną užliejo 100 tonų ištarpinto plieno; vienas pabėgusių jau mirė, o kitas taipgi neišliks gyvas. Bendrovės viršininkai paliepę mesti į ežerą tą plieno šmotą, kuriame darbininkas suvirė. Koroneris J. D. Graham žada tą ištirti.

UŽDARĖ SMUKLES.

Waukegan, Ill. Balandžio 28 d. čia tapo uždarytos 48 smuklės. Šitas uždarymas buvo nubalsuotas miesto gyventojų mėnesis tam atgal. Smuklininkai tvirtina, kad balsavimas buvęs neteisotas, nes moterims buvo leista balsuoti. Keli smuklininkai sako laikysią smukles atdaras iki Augščiausias Teismas palieps uždaryti.

SUĖMĖ VILLOS ADJUTANTĄ.

Tapo suimtas vienas iš svarbiausių Villos vadovų, jo adjutantas Pablo Lopez. Jį kaltina už dalyvavimą užpuolime ant miesto Columbus. Dabar jis yra laikomas mieste Chihuahua ir bus amerikonams išduotas ir tie jį teisman patrauks.

SUĖMĖ JAPONĄ SU PLIANAIS TVIRTOVIŲ.

New York. Suėmė čia japoną, pas kurį rado plianus Suvienytų Valstijų tvirtovių. Raštus pas jį rastus pasiuntė Washingtonan, o jį patį pasodino kalėjiman. Rado pas jį ir 800 dol. pinigų.

PAKELS LAIKRAŠČIŲ KAINĄ.

Philadelphia, Pa. Čia atsibuvo susivažiavimas Pennsylvanijoj leidžiamų laikraščių leidėjų pasitarti, ką daryti, kad popiera žymiai pabrango. Nutarta delto pakelti laikraščių kainą iki 2c. už numerį.

POTVINIAI MINNESOTOJ.

La Crosse, Wis. Nuo ilgai besitraukusių lytų, upė Mississippi užtvino, vanduo išardė pylymus ir užliejo paupiuose buvusias farmas ir kelias dešimtis tukstančių akrų laukų. Prigėrė apie 300 galvijų. Vandens apsemta popieros dirbtuvė Niagara, Wis. Potvinis pridirbo nuostolių daugiau kaip ant šimto tukstančių doliarių.

NELAIMĖ ANT GELEŽINKELIŲ.

New Albany, Wis. Netoli nuo stoties susimušė du geležinkelio traukiniai: pasažierinis traukinys, bėgantis iš San Francisco, įbėgo į tavorinį. Užmušta prie to vienas žmogus, o daug jų sužeista.

Gibson City, Ill. Geležinkelio traukinys užbėgo ant skersai kelio važiuojančio automobiliaus ir užmušė 3 žmones, o tame 2 moteri.

PORTO INSPEKTORIAI DARO KRATAS VOKIEČIŲ LAIVUOSE.

New York. 75 porto inspektoriai daro kratas Amerikos portuose vokiečių laivuose, nes manoma, kad kilus karei Vokietijos su Suvienytoms Valstijoms vokiečiai savo laivus pasirengę išsprogdyti, kad jie Suvienytoms Valstijoms netektų. Iškrėtė jau vokišką garlaivį "George Washington", o paskui iškrės ir kitus.

VOKIŠKŲ LAIKRAŠČIŲ SĄJUNGA.

Philadelphia, Pa. Susirinkę Žala hotelyj vokiškų laikraščių Pennsylvanijoj leidėjai ir redaktoriai, sutvėrė vokiškų laikraščių sąjungą. Politika ji neužiims, rupinsis vien apie labą Amerikoj gyvenančių vokiečių. Prezidentu sąjungos išrinktas J. E. Hirsch iš Pittsburgo, turbut žydas, o sekretorium Max Heinrici iš Philadelphios.

AMERIKA IŠPILDYS JAPONIJOS REIKALAVIMUS.

Washington, D. C. Senato ateivių komisija, kad nesierzinti su Japonija, iš Burnetto ateivių biliaus išleido apsunkinimus, suma nytus prieš japonus. Tokiu budu Amerika išpildo Japonijos reikalavimus.

SUĖMĖ VOKIŠKĄ ŠNIPĄ.

New York. Atkakus čia iš Cristabal garlaiviu Colen, valdžios agentas suareštavo jo pasažierių Auffenmusserą, nes gauta žinios, kad jis nuiminėjo fotografijas tvirtovių prie Panamos kanalo.

SOCIALISTŲ KANDIDATAI.

New Fork. Darbininkų partijos konvencijoj vienbalsiai išrinkta kandidatai ateinantiems rinkimams—prezidento vietai Arthur Reimer iš Bostono, vice prezidento vietai Coleb Harrison iš Chicago. Bet, žinoma, socialistai, dar savo kandidatų išrinkti negali, nes ir daugumas darbininkų balsuoja už kandidatus didžiųjų partijų. Konvencijoj smarkiai peikė vedamą Gomperso darbininkų organizaciją American Federation of Labor, kuri buk yra vien tam, kad jos viršininkai gerai apmokamas vietas turėtų.

AIRIŲ SUSIRINKIMAS.

New York. Balandžio 30 d. atsibuvo čia didelis airių susirinkimas, kuriame nutarta siųsti iš Amerikos vyrus Airijon pagelbon kovojantiems už Airijos laisvę. Nutarta taipgi reikalauti pripažinimo Airijos sukilėlių už karę vedančią tautą prie Vokietijos šono. Kad Amerikos airiai laikosi su vokiečiais, tas buvo nuo senai žinoma, bet Airijoj airiai nacionalistai, o jų yra nemažai, laikosi su Anglija.

NUSIŠOVĖ ADVOKATAS, KAD BYLĄ PRALOŠĖ.

Tonoph, Nevada. Nusišovė čia vienas iš žymiausių advokatų P. M. Bowler todėl, kad padarė klaidą ir teisme bylą pralošė. Turbut tai buvo sąžiningas net perdaug advokatas, nes paprasti advokatai, nors tyčia bylų nepralošia, bet pralošimą neima taip giliai širdin.

St. Boniface, Minn. Sudegė čia javų krautuvės, o jose 400,000 bušelių kviečių.

POLITIKOS SĄVAITĖ.

Amerikos "ultimatumas." Amerikos "ultimatumas," kurį prezidentas Wilsonas pasiuntė Vokietijai dar užpereitą savaitę, iki šiolei dar vis pasilieka be atsakymo. Prezidentas Wilsonas reikalavo nuo Vokietijos, kad ji tuojaus pasiliautų skandinus savo submarinais neapginkluotus pasižierinius ir tavorinius laivus. Jis reikalavo, kad toki laivai butų pirma persergėti, apžiurėti ir kad pasažieriams butų duota proga nuo tų laivų išsigelbėti pirma negu bus paleista torpeda, žodžiu, prezidentas reikalavo, kad kaizeris vestų karę sulyg tarptautiškų įstatymų, arba visai atsisakytų nuo savo "submarinų karės." Jeigu kaizeris nepaklausytų, tai prezidentas grąsino pertraukti diplomatiškus ryšius su Vokietija.

Nors prezidentas reikalavo kuogreičiausio atsakymo ir Washingtone tikėtasi, kad Vokietija duos atsakymą į 3 ar 4 dienas, bet perėjo daugiaus savaitės laiko, o nuo Vokietijos jokio atsakymo nėra.

Vokiečių ambasadorius Washingtone bėgioja pas Valstijos sekretorių Lansingą, o Vokietijoj kaizeris ir kancleris kalbasi su Amerikos ambasadorium, bet aiškaus atsakymo kaip nėra, taip nėra.

Kaizeris kvietė pas save Amerikos ambasadorių Gerardą ir, sakona, per jį pasiuntė prezidentui Wilsonui ypatišką prašymą, kad jis nepertrauktų ryšių su Vokietija, nesa, girdi, karė netrukus pasibaigsianti ir tuomet Amerika bus reikalinga kaipo tarpininkė, o jeigu ji stos karėn su Vokietija, tai tarpininkauti negalės.

Iš Vokietijos ateina žinios, iš kurių matyt, kad vokiečiai jokiu budu nenori išsižadėti savo užpuldinėjimų su submarinais ir kad jie veda linkui Amerikos tą pačią politiką, kaip ir pirmiaus—traukia ir traukia ginčus be galo, neduodami nei tokio, nei kitokio atsakymo. Jie nori laimėti laiką ir mano, kad jie galės su Amerika "fulytis" patol, pakol karė visai neužsibaigs.

Prezidentas Wilsonas prirašė jau visą kruvą notų, pabarimų ir grąsinimų, bet vokiečiai, matyt, visiškai to nepaisė ir nepaiso.

Rooseveltas Chicagoje. Prezidento Wilsono politika pradeda vis labjaus nepatikti šios šalies gyventojams, nes jis taip pastatė Ameriką, kad iš jos visi juokiasi. Jis "dručiai" kalba savo notomis, bet "silpnai" veikia.

Tą ypatingai aiškiai pabriežė buvusis prezidentas Rooseveltas, kuris pereitą savaitę atsilankė Chicagoje su didele prakalba.

Visa jo prakalba buvo pašvęsta apkalbėjimui dabartinio Amerikos stovio, kuris, sulyg Roosevelto nuomonės, yra apgailėtinas. Tauta, kuri moka tik garsiai šukauti ir grąsinti, o negali ir nenori savo reikalavimų ir savo garbės apginti jiega, turi kada nors susilaukti nelaimės.

Amerikos dabartinė valdžia, sakė Rooseveltas, arti du metai, kaip stato savo reikalavimus ir grąsina, bet per tą visą laiką nepadidino savo armijos nei vienu kareiviu, nei viena kanuole. Kas atsitiktų su Amerika, jeigu ji prieš savo norą butų įtraukta karėn? O ji gali but įtraukta, kuomet kitos viešpatijos atsisakys išpildyti jos teisingus reikalavimus. Atsitikimai su Vokietija tą aiškiai liudija.

"Aš galiu tik pasibiaurėti kare, —sakė pulk. Rooseveltas. Daugiaus negu tas—jeigu iškiltų didė karė, visi mano sunųs jon eitų, ir gal visi mano jaunesni giminės eitų. Jeigu karė pasidarytų seriošiška, ir aš turėčiau eiti. Man butų didžiausis skausmas matyti savo sunus einant karėn,—tą supras kiekvienas tėvas. Viską, ką aš garbingai galėčiau padaryti tokiam atsitikime—tai neprileisti mano tėvynės prie karės, kad mano sunųs neturėtų eiti karėn. Bet aš geriaus velyčiau matyt juos einant karėn, negu kad jie turėtų sėdėti namie tokiose aplikybėse, delei kurių jų vaikai turėtų gėdytis savo tėvų ir sarmatytųs Amerikono vardo."

"Vienykitės ir ruoškitės, kol dar yra laikas!"—šaukė pulkininkas savo viengenčiams. Jis reikalauja, kad Amerikos laivynas butų padidintas, kad armija butų sustiprinta. Jis reikalauja, kad butų įvestas kariškas lavinimasi musų jaunimui, taip kaip kad yra Šveicarijoj ir Australijoj.

Tas nereiškia, kad pulkininkas užtarautų militarizmą, arba geistų karės. Tas tik reiškia, kad Amerika išvengtų to likimo, kuris patiko Belgiją, kuri buvo neprisirengusi. Priešas niekados neužklups, jeigu is tikisi, kad jo priešas yra stiprus; jis greičiaus užklups, jeigu matys, kad jo priešas yra silpnas—ir dar turtingas.

Chicagoje, kur buvo ir yra daug priešų to taip vadinamo "preperedness" (prisirengimo), pulk. Rooseveltas padarė gerą įspudį. Visi laikraščiai ir daugybė žymiausių veikėjų pritarė Roosevelto išvadžiojimams.

Tai buvo prakalba didžio patrioto, kuris visa savo širdim ir su visa energija ragino savo viengenčius stoti apgynime savo tėvynės, kuriai gręsia pavojus.

Brunas.

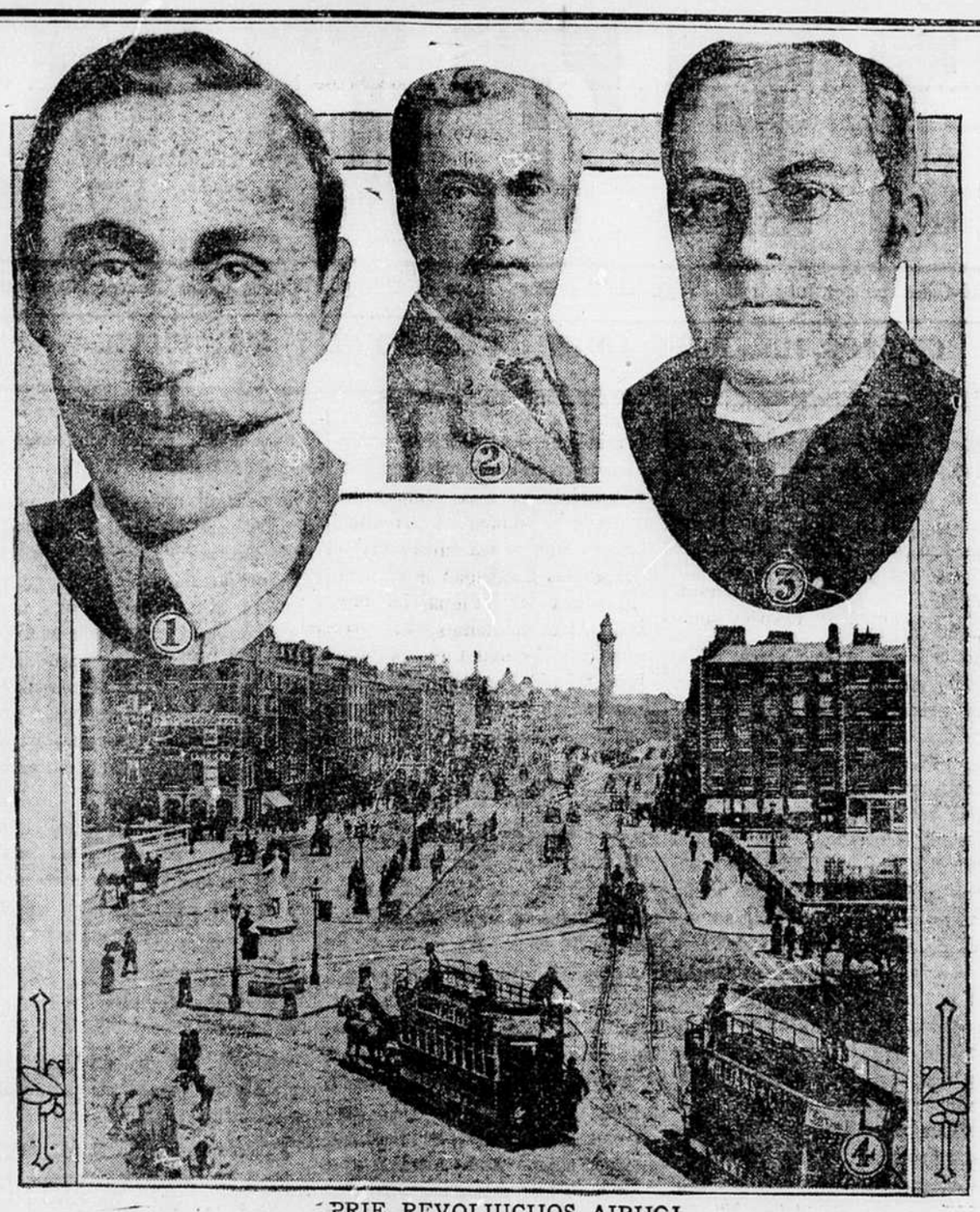

PRIE REVOLIUCIJOS AIRIJOJ.

Airijoj kilusi revoliucija užsibaigė į 7 dienas, bet vienam tik mieste Dublin nuostoliai siekia 10 milijonų doliarių. Paveiksle parodyta: Num 1—Lordas Wimborne, Airijos vyriausis valdininkas; Num. 2—J. E. Redmond, Airių partijos vadas Anglijos parlamente—jis pasmerkė revoliuciją ir kvietė žmones likt ištikimais Anglijai; Num. 3—A. Birrel—Irlandijos sekretorius; Num. 4—svarbiausi gatvė Dubline, dabar griuvėsiuose.

IŠ DARBO LAUKO.

¶ **Chicago, Ill.** bal. 27 d. Pieno vežiotojai nusprendė reikalauti pakėlimo algos $2 į savaitę 2800 išvežiotojų. Dabar jie gauna po $18 į savitę už pirmas 26 savaites, o toliaus po $19 į savaitę.

¶ **Chicago, Ill.** Hart Schaffner ir Marks rubsiuviai darbininkai padarė sutartį su firma trims metams. Nauja sutartis įeina galėn nuo geg. 1 d., 1916 m. ir bus galėje iki geg. 1 d. 1919 m. Sulig jos darbininkai dirbs po 49 valandas į savaitę ir gaus pakėlimą algų 10%.

¶ **New York.** Tarybos darbininkų atstovų su kietųjų anglių kasyklų savininkais neprivedė prie susitaikymo, nes kasyklų savininkai nenori naudotiesi vien iš unistų darbo. Gal todėl užgimti didelis organizuotų angliakasių streikas.

¶ **New York, N. Y.** Gegužio 2 d. Atkeršinimui išdirbėjų Apsaugos D-jai už uždarymą 60,000 darbininkų prie moterų rubų siuvimo Tarptautinė Moterų Rubų Siuvėjų Unija prisakė savo nariams išeiti į straiką. Šitas prisakymas liečia 90,000 darbininkų, priskaitant 30,000 mokinių. Ben Schlessinger,—unijos pirmininkas, pasakė, kad organizacijos kasoje yra suviršum $500,000 ir organizacija yra pasirengusi straikuoti kadir visą vasarą. Apie šapas pristatyta apie 2000 pikietininkų.

¶ **New York.** Pasibaigė streikas 24,000 angliakasių 60 kasyklų Pittsburg Coal Co. Darbininkų atstovai susitaikė su kompanija.

¶ **Pittsburg, Pa.** Streikuoja darbininkai Westinghouse dirbtuvėse lygiai Pittsburge, kaip ir East Pittsburge ir Wilmerdinge. Sustreikavo taipgi darbininkai Union Swich & Signal Co. dirbtuvėse Swissrale. Sustreikavo taipgi dalis darbininkų Westinghouse Co. Shadyside.

¶ **Washington, D. C.** Sustreikavo darbininkai dirbanti valdžios geležinkelį Alaskoj. Jie reikalauja 50c. už darbo val., o gauna tik po 37½c.

¶ Suvažiavimas gelžkelių savininkų atstovų ir gelžkelių darbininkų atstovų apkalbėjimui reikalavimo 8 valandų darbo dienos ir laiko ir pusės už viršlaikį įvyks New Yorke birželio 1 d. Be vyriausių brolijų atstovų ir pildomųjų komitetų suvažiaviman žada atvykti po keturis delegatus nuo kiekvieno 225 gelžkelių.

¶ Gelžkelinių telegrafininkų pirmininkas H. B. Perman iš savo vyriausios kantoros New Yorke išleido paliepimą 4000 telegrafininkų, signalininkų ir bokštininkų dirbančių prie New York Central, Lake Shore ir Nickel Plate gelžkelių geg. 4 d. 6 val. vakare mesti darbą ir išeiti streikan.

7000 Hart, Schaffner ir Marks darbininkų gegužio pirmą dieną apvaikščiojo paminėjimą trimetnės jų sutarties su darbdaviais nesenai padarytos. Prie jų prisidėjo kiti Amalgameitų Unijos nariai. Parodoje dalyvavo apie 10,000. Po parodos Auditoriume buvo prakalbos, kur tarp kitų kalbėtojų buvo C. Darrow.

¶ **Haverhill, Mass.** Čia vėl prasidėjo darbininkų kova su darbdaviais. Dabar sustraikavo storosios popieros fabriko darbininkai, tarp kurių daugiausia yra lietuvių. Darbininkai reikalauja 22c. į valandą mokesties, subatomis dirbti tik iki pietų ir dvigubos užmokesties už šventadienio darbą. Jonas Kazlauskas buvo suareštuotas ir nuteistas 30 dienų kalėjimo; jis apeliavo ir tapo paleistas po kaucija $200. Laukiama didelės kovos.

¶ Šiemet gegužinė šventė apsireiškia plačiu darbininkų judėjimu ir straikais

New Yorke del klokmeikerių lokauto laukiama straiko 200,000 klokmeikerių ir rubų siuvėjų.

Brooklyne tarp laivų krovėjų, dokų darbininkų ir jurinių mašinistų eina ginčai del algų ir darbo valandų.

Amunicijos dirbėjai apie Pittsburgą, drauge su Westinghouso fabriko darbininkais rengiasi iškovoti 8 valandų darbo dieną straiku, kuris apims daugiaus 70,000 darbininkų.

Nepaprastas darbininkų straikas Wilkes-Barrėje dar nepasibaigęs. Ten 320 tramvajininkų straikuoja nuo spalio 14 d. 1915 m.

Šioj valandoj straikuojančių darbininkų, ar žadančių straikuoti yra maž-daug tiek:

Kietųjų anglių darbininkų	175,000
New Yorko klokmeikerių	200,000;
International Harvester Co., Chicago,	11,000
International Harvester Co., Milwaukee,	200
Chicago, Milwaukee ir St. Paul gelžkelių šopų darbininkų	1,400
Cincinnati mašinistų	3000
American Print Co. darbininkų, Fall River, Mass.	150
Skrybėlių dirbėjų, Philad'a	400
Fabrikų darbininkų, Philad'a,	800
Minneapolio plieno ir mašinų dirbėjų	100
Westinghouse elektros darb., Pittsburge	30,000
Pittsburgo karų dirbėjų	3,100
Amunicijos dirbėjų Pittsburge	70,000
Detroito mašinistų (be automobilių šopų)	1,000
Baltimorės javynų darbininkų	800
Clevelando išvežiotojų —	750
Youngstowno (O.) mašinistų ir pagelbininkų	15,350
Kasyklų darbininkų, Belmonto ir Jeffersono apskričiuose, O.	3000
Skalbyklų darbininkų, San Pedro, Cal.	50
Viso	516,100

IŠ VISUR.

|| Globėju visų Vilniaus mokyklų likosi paskirtas Fred, direktorius vokiškos mokyklos Danzige.

|| Šveicarijos valdžia užgyrė neleisti per rubežių savo pusėn kitų kraštų pabėgėlių.

|| Balandžio 26 d. išlėkė į padanges vokiečių parako dirbtuvės prie Dedegač, Turkijoj. Užmušta prie to daug žmonių.

|| Persijoj rusai suareštavo 4 švediškus aficierus, ten pasiųstus organizuoti Persijos žandarus. Išviso ten yra 36 švediški aficierai.

|| Mexikoj, į šiaurius nuo Oaxaca balandžio 28 d. buvo smarkus susirėmimas Carranzos kariumenės su 6,000 Villos ir Zapatos šalininkų.

|| Chinų revoliucijonieriai turi jau kelis šimtus tukstančių kariautojų. Jie dabar rengiasi traukti Pekinan ir ten išversti Juan-Shi-Kai valdžią.

|| Afrikoj anglai užima vis didesnius vokiškų kolionijų plotus. Jie sumušė vokiečius prie Konova, kur paėmė nelaisvėn daug vokiečių.

|| Iš Odessos pranešama, buk veržiant rusams Trebizondą, tame mieste esanti turkų kariumenė maištus sukėlė ir išmušė visus vokiečius aficierus.

|| Tapo parengta nauja garlaivių linija tarp Ispanijos ir Amerikos. Garlaiviai tos linijos plaukinės tris kartus į mėnesį iš Dago į New Yorką.

|| Suvienytų Valstijų konsulius mieste Durango patarė visiems ten gyvenantiems amerikonams išsinešdinti iš Mexikos. Ir pats konsulius nori persikelti prie Suvienytų Valstijų rubežiaus.

|| Mexikoj, prie Tenachio amerikonai turėjo susirėmimą su 260 Villistų, kuriame užmušta 2 amerikoniški kareiviai, 3 sužeista, mexikonų užmušta 6, o sužeista 19.

|| Anglijoj, Kent apskrityj, išlėkė į padanges amunicijos dirbtuvės. Expliozija užmušė 106 žmones, o 66 sužeidė. Žuvo vien vyrai, moterų tarp žuvusių nebuvo.

|| Exchange Telegraph Co. per Kopenhageną gavo žinią, jog akcijos vokiškų garlaivių kompanijų nupuolė taip žemai, kaip dar niekados nestovėjo. Mat Vokietijoj dar vis manoma, kad gali kilti karė Vokietijos su Suvienytomis Valstijomis.

|| Suvienytų Valstijų ambasadorius Vokietijoj Gerard iš Berlino iškeliavo į karės lauką su ciesorium pasitarti apie kilusius Suvienytų Valstijų su Vokietija nesusipratimus ir pamėginti, jeigu galima, juos prašalinti.

|| Sulig New Yorko policijos skyriaus apskaitymo 1915 m. New Yorko gatvėse atsitiko 22,540 nelaimių, iš kurių 649 buvo mirtinos. Apie 4,865 žmones pervažiavo automobiliai, iš tų 177 mirė.

|| Airija pasigarsino neprigulminga republika. Prezidentu tapo paskirtas Peter Pearce. Bet abejoti reikia, ar ta naujoji Europos republika įstengs užsilaikyti, nes anglai ima viršų. Ir didesnis sukilimas buvo vien Airijos sostinėj Dubline. Patraukimui savo pusėn dar daugiau sukilėlių, Anglija pažadėjo sukilėliams atleidimą.

|| Prašalinimui nesutikimų tarp Suvienytų Valstijų ir Mexikos, jeigu tas bus galima, užmanius Carranzai, nutarta mieste Juarez suvažiuoti Carranzos karės ministeriui generolui Obregon su Suvienytų Valstijų generališko štabo perdėtiniu generolu Scott.

|| Tarp talkininkų padaryta sutarimas, nors tai daryti dar peranksti, jeigu talkininkai laimės, Dardanelių ir kitas jurių siaurumas, vedančias iš Juodųjų jurių į Tarpžemines, atiduoti Rusijai.

|| Bosnijos sostinėj, Serajevo, pasibaigė byla dalyvavusių užmušime Austrijos sosto įpėdinio ir jo moteries. Apkaltintų buvo daug; teismas 16 pasmerkė mirtim, o 68 pasiuntė kalėjiman nuo vienų iki 20 metų.

|| Airijoj įvedė laikraščių cenzurą, o daug laikraščių suvisu uždarė. Ir svetimų kraštų korespondentai galės savo laikraščiams tik tokias žinias siuntinėti, kokias cenzoriai leis. Airių nacionalistai yra priešingi sukilimui.

|| Iš vokiečių nelaisvių stovyklų Kanadoj į Suvienytas Valstijas pabėgo 6 vokiečiai nelaisviai. Pabėgimui jie pasidarė po žeme tunelį 110 pėdų ilgą. Nors pabėgėlius vijo, bet jų nepagavo.

|| New Yorko čechai gavo žinią, buk Čechijoj, Pragoj, Pilzene ir Tobare tarp čechų platinasi revoliucijinis krutėjimas ir maištai. Austrijos kariumenė ten surengė minių skerdynes ir išskerdė ypač daug moterų; sušaudyta daug nelaisvėn paimtų, o tame ir mergina Masarik, duktė Pragos universiteto profesoriaus.

|| Atkakęs Hollandijon iš Rusijos žydas pasakoja, buk jis sužinojęs, kad Rusija su Anglija ir Francuzija padarė sutarimą, sulyg kurio bus Rusijai išduodami pabėgę Anglijon ir Francuzijon žydai. Bet ką Rusija veiks su išduotais žydais? Ji ir su pasilikusiais nežino, ką daryti. Turbut, čia vien baimė suranda panašų sutarimą pakėlimui žydų garbės.

|| Mieste Juarez balandžio 29 dieną susitiko Mexikos karės ministeris ir Carranzos kariumenės vadovas generolas Alvaro Obregon su Suvienytų Valstijų generolais—štabo viršininku generolu Scott ir generolu Funston, vadovu kariumenės, Mexikon įsiveržusios. Generolas Obregon turi kuoplačiausius įgaliojimus daryti sutarimus, todėl dėl mažmožių nereikalus prie Carranzos kreiptis.

|| Washingtoninio Vaizbos Skyriaus skaitlinės parodo, kad per pirmutinius tris mėnesius 1916 m. Amerikos laivakiemiai, mažne į penkiasdešimts metų pralenkė Anglijos laivakiemius laivų statyme. Per tris mėnesius, pasibaigusius kovo 31 d. Amerikos kiemai paleido ant vandens 173 vaizbinius laivus nuo 94,464 tonų įtalpos, kuomet Anglijos laivai per tą laiką pastatyta tik 69 laivus nuo 80,561 tono įtalpos.

|| Neva už blogą apsiėjimą francuzų su vokiečiais nelaisviais Algiere, kuriems buk neleidžia iš pačto naudotis, Vokietijoj nuo susinešimų paštu tapo išskirti francuziški nelaisviai. Vokietijos valdžia Šveicarijon sugrąžino 6 geležinkelio vagonus su siuntiniais esantiems Vokietijoj francuzams nelaisviams. Visokius vienok apsunkinimus prie besinaudojimo iš pačto vokiečiai daro ir jų užimtuose Lietuvos ir Lenkijos kraštuose ir tai jau ne nelaisviams, bet gyventojams, nuo kurių didelius lupa mokesčius.

|| Anglijos parlamentan įnestas bilius, kuriuom bus įvestas visoj Anglijoj priverstinas kareiviavimas (konskripcija). Premieras Asquith taipgi pranešė parlamentui, kad iki šiam laikui Anglijos laivyne ir armijoj įtraukta iš viso penki milijonai vyrų. Jis taipgi užtikrino, kad anglų nelaimė prie Kut-el-Amaros neturi didelės kariškos svarbos.

Lietuva ir Karė.

APIE LIETUVOS SURĖDYMĄ.

"Lietuvių Balso" korespondentas paduoda žinių apie dabartinį surėdymą Lietuvos po vokiečiu. Korespondentas ima visas žinias iš lenkų laikraščio "Dziennik Poznariski," kuris atkartoja žinias sulyg žodžių korespondento "Koeln. Volkszeitung."

Sulyg šito korespondento, visas plotas padalintas yra į Kuršą, Lietuvą, Suvalkų ir Gardino bei Baltstogės apigardas, kurios yra valdomos sekančiai:

Kuršas apimąs beveik visą Kuršo gub., išskyrus rytų jos dalį. Kuršo plotas esąs 27,000 ketv. kilometrų didumo. Šito krašto administracija daugiausia susidedanti iš vietos gyventojų vokiečių; butent jie skiriami esą miestų ir apskričių tarybų nariais. Vokiečių santykiai su latviais buvę pirmiau neprietelingi, dabargi pagerėję. Kuršo gyventojų didžiuma išėjusi kartu su rusų kariuomene. Del to laukų ukis stingąs reikiamos priežiuros.

Lietuvos apygarda apimanti 34,000 ketv. kilometrų plotą. Apygardos valdymo centras esąs Tilžėje, kadangi Šiauliai sudegę, o Kaunas, budamas tvirtuma, valdomas tiktai kariuomenės valdžios. Lietuvos viršininku esąs kunigaikštis Izenburgas. Vokiečiams atėjus, ši apygarda buvusi skurdo pilna. Visi rusų valdininkai ir mokytojai išbėgę. Mokyklos buvusios uždarytos. Gyventojų dalis išsikrausčiusi dar prieš vokiečiams ateinant. Laukus padėjusi nuvokti kariuomenė. Mokyklos organizuoti buvę labai sunku, bet ir organizuotosiose mokslas ėjęs dideliu vargu. Iš pradžios mokytojais buvę pakviesti lietuviai iš Prusų. Kadangi gyventojai esą labai atkaklųs katalikai, tai tie mokytojai neturėję pasitikėjimo. Tad jų vietosna buvę pastatyti kareiviai ir unter-aficeriai, kurie šiek-tiek mokėję lietuviškai. Mokslo vadoveliai reikėję gabenti iš Prusų. Tose miestų mokyklose, kur mokiniai žydai, esą mokoma vokiškai. Oficijaliniai skelbimai esą spauzdinami vokiečių ir lietuvių kalba. Tose lietuvos apygardose ir vietose, kur gyveną lenkai, busianti vartojama ir lenkų kalba, gyventojams prašant.

Vilniaus apygarda apimanti didesnę pusę buvusiosios Vilniaus gub. (18,000 ketv. kilom.). Didžiausia bėda esanti—tai pristatyti Vilniaus miestui maisto, nes jame esą apie 200,000 gyventojų. Vilnius misdavęs pirmiau savo apylinkėmis per 200 kilometrų aplinkui. Dabargi visa reikią gabenti iš Vokietijos. Vilniaus burmistru esąs paskirtas vokietys. Atėję vokiečiai mieste radę 18,000 vaikų mokslo amžiaus, 8000 gimnazistų ir tik 150 mokytojų. Tik vokiečiams įėjus Vilniun, lietuviai, kurių čia buvę nedaug, tuojau kreipęsi į vokiečius su savo pretenzijomis. (?) Žydai nenoromis prisiėmę mokyklose vokiečių kalbą. Lenkai turi savo mokyklų ir dvi privatini gimnaziji. Toliaus korespondentas rašąs, kad lenkai turėję Vilniuje privatinių mokyklų, kurios del mokesnio didumo (200 rub.) negalėjusios išpesti savo veikimo. Del to lenkų jaunimas nenoromis lenkęs vokiečių gimnaziją Goltingene (w Goldyndzie, vadinasi Kuldygoje). Tai esą ne taip, sako "Dz. Pozn." Nei Vilniuje nei vienos privatinės lenkų mokyklos, ir laisvės metais nebuvę leidžiama netgi tikybos mokyti lenkų kalba. Jei lenkų jaunimas vykęs Kuršan, tai tik del to, kad nenorėjęs lankyti darančių daug įtakos (rusifikuojamų) vyriausybės mokyklų.

Suvalkų apygarda (10,000 kilom.)—buvusioji Suvalkų guberaija. Joje visa—administracija ir mokykla—esą sutvarkyta taippat, kaip ir Vilniaus apygardoje.

Gardino ir Baltstogės apygardi apimanti tuodu miestu su jų apylinkėmis. Čia mokyklose daugiau esą leidžiama lenkų kalbos, kaip tikrojoje Lietuvoje. Esą teisiama rusų įstatymais, butent Įstatymų Rinkiniu ("Svod Zakonov") ir 1913 m. bausmių įstatymais. Vyriausybės kalba esanti vokiečių Mokyklos, kiek galima, esančios organizuojamos tikybos reikalavimais. Pradedamosiose mokyklose mokoma gimtąja mokinių kalba, tik žydu mokyklose—vokiečių kalba. Mišriosiose mokyklose vaikai moką i vokiškai, lenkiškai ir, kur reikią, lietuviškai. Administracija esanti laikoma mokesniais, kuriuos žmonės moką senoviškai, muito mokesniais ir monopolija.

DUMA PRITARIA LIETUVOS UNIVERSITETUI.

Rusų duma savo posėdyj 15 d. kovo (seno st.) svarstė apšvietos ministerijos reikalus ir išnešė rezoliuciją, kurioje reikalaujama, kad Apšvietos reikalų ministerija apdirbtų plianą, sulyg kurio "Šiaur-Vakariniame krašte," (Lietuvoj-Latvijoj) karei užsibaigus, galima butų atidaryti universitetas.

Šitą rezoliuriją padarė nacionalistų atstovas Čichačev, kuris laike savo prakalbos, tarp kitko, šiaip išsireiškė:

"Jeigu Šiaur-Vakariniame krašte,—pavyzdžiui, Vilniuje—butų įsteigtas universitetas, tai lengvai galima butų įsteigti visa eilė katedrų, kurios artimiausiu budu galėtų ugžanėdinti kulturinius lietuvių tautos reikalus,—pavyzdžiui, katedrą lietuvių literaturos, lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos ir t. t. (Iš kairės šaukia: Teisingai! Bravo nacionalistai!). Lietuvos likimas—tęsia toliaus Čichačev—nuo gilios senovės buvo nepadalinamai surištas su Rusijos likimui. Lietuva ir Rusija vienos ir nedalintinos, ir ne vokiškas šarvuotas kumštis jas atidalins!. (Iš kairės: "Bravo!", kun. Maciewicz, lenkų atstovas nuo Vilniaus gubernijos, pašiepiančiai patėmija iš vietos: "Koketuoja!")

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ PITTSBURG PA.

Surado drutuolį. Čia atsilankė agentas, J. Kulis, kurį ir Pittsburge pažįsta, kaipo "lietuviškų drutuolių manadžierį." P-nas Kulis ištikro žingeidauja drutais vyrais. Jis, kaip pasakojama, norėtų surastį tokį drutą lietuvį, kurio niekas neįveiktų.

Čia Pittsburge jis surado vieną pastebėtinai drutą lietuvį, kuris iki šiolei plačiau nėra dar žinomas,—bent lietuvių laikraščiuose jo vardas dar nebuvo minėtas. Jo vardas—Alexandra Bartašius. Turi 25 metus amžiaus ir yra 208 svarų sunkumo; augštis—6 pėdos ir 3 coliai,—žodžiu sakant, pusėtinas milžinas.

Bartašius jau kelinti metai kaip ritasi, tik vis po visokiais slapyvardžius, tai lietuviams iš kitur ir neteko apie jį girdėti. Amerikoj jis yra jau apie 8 metai ir iki šiolei turėjo apie 70 ristynių. Drutumas jo yra nemenkas: geležines štangas ir rėles lengvai lankstydavo. Vėliaus pradėjo dirbti prie ledo, o dabar draiveriauja. Bartašius paeina iš Šaukenų miestelio, Šiaulių pavieto, Kauno gub.

Pitt.

IŠ BALTIMORE, MD.

Surinko per $1,400 doliarių. Tautininkai su katalikais bendrai surengė musų mieste rinkimą aukų nukentėjusiems del karės lietuviams. Aukas rinkta tarp anglų. Tautininkai iškalno susitarė su katalikais, kad aukos bus padalintos tarp katalikų ir tautininkų fondų sulyg to, kiek kuri pusė pristatys rinkikų. Rinkimas aukų pasisekė neblogiausiai.

Verbų nedelioje buvo viešos prakalbos, kuriose kalbėjo Marylando valstijos advokatas—Broening'is. Kalbėjo labai užjaučiančiai lietuviams. Kalbėjo taipgi L. Budavonių bendrijos advokatas Disney ir paskui parašė straipsnį apie lietuvius. Labai užjautė mums anglai. Balandžio 24 d. išėjo 375 rinkikai ir parsinešė aukų $1,328.65. Tautininkų rinkikų buvo 131, o klerikalų 242. Pinigus dalinosi nuo skaitliaus rinkikų ir tautininkų fondui teko $441.62. Nesusipykome. Baltimorės kardinolas paaukavo $100—tie nėra čia priskaityti.

Š.

IŠ KENOSHA, WIS.

Vakaras. Balandžio 29 dieną Lietuvos Balso Dr-ja parengė vakarą; buvo pastatyta scėnoje vienaveiksmis veikalas "Vienas iš musų turi apsivesti."

Nežiurint to, kad Šv. Petro D-ja tą patį vakarą, turbut, norėdama užkenkti teatrui, turėjo balių, žmonių prisirinko pilna svetainė. Vaidino Lietuvių Balso D-jos nariai ir viena pašalinė mergina, kuri nepaisė, kad ir iš bažnytinio choro ją išbraukė už tai, jog ji eina svetimoms draugijoms vaidinti.

Teatras nusisekė labai gerai; publika plojo aktoriams keliomis eilėmis. Vaidenimui pasibaigus, p-ni Balčaitienė įteikė gyvų gėlių bukietą p-lei A. Viršulaitei, o p. K. Paukštis M. Grubliauskaitei už jų gerą atlikimą rolių.

Po teatrui p-lė A. Viršulaitė padainavo "Kur bakužė samanota;" dainavimas publikai labai patiko. Paskui p-lė M. Grubliauskaitė pasakė dekliamaciją apie karę; publikai ji taip patiko, kad ją iššaukė antru kartu.

Po dekliamacijų buvo šokiai, kurie tęsėsi iki vėlos nakties. Reikia pastebėti, kad Kenoshos jaunimas labai pamėgo lietuvių tautiškus šokius; net čia gimusios lietuvaitės labai juos mėgsta šokti.

Apskritai, vakaras nusisekė, tik turiu paminėti, kad vakaro vedėjas nevedė jo kaip reikia. Pasibaigus teatrui, žmonės pradėjo eiti laukan, nes nebuvo paaiškinta, kas bus toliaus. Tik ant galo jis susiprato užlipęs ant pagrindų paaiškinti, kad dar bus dainos ir dekliamacijos, kuomet žmonės iš kriko, vieni nuėjo pas barą, kiti išėjo laukan. Taipogi butų daug geriaus, jei teatrą vaidinant, baras butų uždarytas; šiaip viename gale teatras, kitame gale prie baro užia ir rėkauja. Tokia tvarka yra labai papeiktina.

Darbai pas mus eina labai gerai ir darbą gauti nėra sunku, nes American Brass kompanijai stoka darbininkų, kad ir traukia ji juos iš kitų miestelių. Viena bėda, kad butų Kenoshoje negalima gauti. Kompanija kreipėsi į lietuvių parapijos kleboną prašydama, kad jis surastų vietas pas savo parapijonus kokiai dvidešimčiai vyrų, kuriuos ji žada parsitraukti iš kitų miestelių.

A. B. C.

IŠ SIOUX CITY, IOWA.

Staikas. Bal. 24 d. sustraikavo plytinės darbininkai, reikalaudami 25c. į valandą. 9 valandų darbo dienos ir prapažinimo unijos. Kompanija sutiko mokėti po 25c. į valandą ir duoti 9 val. darbo dieną, tik ji nenori pripažinti unijos.

Darbininkai žada tolai neiti darban, kol nebus pripažinta unija. Kompanijai norėtųsi straikas sulaužyti, bet, matyt, nesiseka. Agentai automobiliuose važinėja po miestą, ypatingai po lietuvių apgyventas vietas, siulydami po $5.00 į dieną, kad eitų kas dirbti į vietą straikuojančių darbininkų; bet tokių, kurie norėtų straiklaužiauti, nesiranda.

Koresp.

IŠ MANCHESTER, N. H.

Vietinis veikimas. Praeitame "Lietuvos" numeryje įdėtoje mano korespondencijoje yra padaryta viena klaida. Ten yra pasakyta: "Ratelis, surengęs vieną vakarelį Tautos Fondui, apsnudo..." Turėjo buti: Ratelis surengęs vieną vakarėlį apsnudo, o Tautos Fondas ir Presos Komitetas taipgi tyli.

Prie progos pasakysiu, kad S. L. R. K. A. prakalbų neįvyko del pirmininko neveikimo. Paskutiniame susirinkime buvo nutarta ir pirmininkas apsiėmė susižinoti su kalbėtoju, bet jis savo pasižadėjimo neišpildė.

Tarpe lietuvių veikimas visai apsistojęs. Liet. Jaunimo Ratelis nori paimti svetainę, bet, neturint pinigų kasoje, parsieis liktis be svetainės. Vietinės draugijos Rateliui visai neprijaučia; rateliečiai prigulintieji į kitas draugijas, kaipo ir prie Kareivio Beno taipgi nepritaria savo Rateliui ir todel gal visiems lietuvams parsieis liktis be savos svetainės.

Geg. 6 d. Lietuvių Benas Kareivis rengia balių lenkų svetainėje.

Lietuvių benas taipgi silpnai gyvuoja po išrinkimo pirmininku D. Taparausko, kuris labai nemylįs progreso. (?) Antai per Retelio teatrą tarp kita ko buvo prašyta pagroti Marseilietę, bet pirmininkas D. T. uždėjo ant to savo veto ir Marseilietė likosi nesugrota. Šituomi lošėjai buvo labai neužganėdinti. (Marseilietė—tai dar ne Darbai šiuo kartu eina. Žmovisas progresas Red.). nėliai ką uždirba, tą smuklėse palieka. Daugiau kuo nieku neužsiima.

Pamiškalnietis.

IŠ HARRISON, N. J.

Atsakymas į atsakymą. "Lietuvos" 17 num. tulas Negabiausais iš šito miestelio paduoda visą raportą, taisydamas žinias iš šito miestelio, paduotas "Lietuvos" 15 num. Bet Negabiausio taisymas taipgi yra klaidingas ir aš jį norėčiau pataisyti. Viena, jis klaidingai sako, rašydamas, kad naujas Piliečių Kliubas buvo kenksmingas seniaus gyvuojančiam Neprigulmingam Politikos Kliubui, kuris gyvuoja jau 8 metai. Jis sako, kad nepiliečiai norėjo piliečiams teises nustatyti. Tas ir nėra galimu daiktu ir nėra teisybė; nepiliečiai negali piliečiams teises nustatyti. Naujas kliubas buvo organizuojamas tik tuoju tikslu, kad jame butų daugiaus kas veikiama, kaip sename, o ne kad kenkus senąjam kliubui. Kad veiklesnis kliubas gali buti kenksmingas neveikančiam,—gali paveržti iš senojo narius, tai tas tiesa, bet tokis pakenkimas yra naudingas ir pageidaujamas; visuomenei nėra jokios naudos iš apsileidimo ir neveikimo ir todel jų pakeitimas veikimu yra naudingu darbu. Aš manyčiau, kad tas kliubas, kuris tapo perorganizuotas į Brolių ir Seserų Gabijos D-ją geriaus butų gyvavęs, negu musų Gabija. Bet jeigu jau tas perorganizavimas, ačiu vienam inteligentui p. F. M. Petrulioniui, atsitiko, tai lai sau Gabija ir gyvuoja; tokia organizacija, kur ir moterįs gali prigulėti, taipgi yra naudinga, bet kam reikėjo sutvertas kliubas griauti? Girdi, jis buvo organizuojamas iš nepiliečių. Tas netiesa. Argi nepiliečiai gali politikoje veikti! Tokis kliubas butų be tikslo ir jo visai nebuvo; naujasis kliubas buvo iš piliečių ir p. Petrulionis, kad ir sutvėrė Gabiją, kliubą griaudamas, gerą darbą sutrukdė.

Antras dalykas, jei Negabiausio užtariamas p. Petrulionis žinojo, kad tvėrusieji Naująjį Kliubą ir ypatingai p. J. Baurušaitis turi norą Piliečių Kliubui kenkti, tai kam jis juos prisispirdamas kalbino prie Gabijos prisidėti ir Baurušaitį net viršininku išrinko? Matyt, kad jis neskaitė jų kenksmingais sau, ar kitoms organizacijoms. Ir bet jo užtarėjas p. Negabiausis juos dabar smeižia ir vadina intrigantais,—kur čia nuoseklumas?

Kas atsieina kepurių sumanymo, sumanymo parodon apsitaisyti savotiškomis skrybėlėmis, tai tas nėra taip svarbu, kaip p. Petrulioniui, ar jo užtarėjui Negabiausiam gali atrodyti. Šitos kepurės darbininkams, kurių čia yra dauguma, gal visai nei netiktų, arba, jei ir tiktų, bet jeigu jie jų nenori, tai sunku ką padaryti. Mes turime pripažinti laisvę žmonėms.

Gabijos Outing Hats.

Žinios-Žinelės.

Cleveland, O.

= Bal. 12 ir 13 d. Acme svetainėje buvo rodoma p. Račiuno krutamieji paveikslai iš karės lauko ir Lietuvos gyvenimo prieš karę. Paveikslai buvo labai geri ir žmonėms patiko.

Haverhill, Mass.

= Sausio 16 d. 1916 m. čia susitvėrė nauja moterų draugija "Lietuvaičių Literatiškas Kliubas." Kol kas yra jame 12 narių. Kliubietės yra pasistačiusios pirmiausia pačios save lavinti ir mokintis namų darbo.

Ladd, Ill.

= Bal. 19 d. 4:32 val. po pietų nemažam lietuvių moksleivių bureliui traukiniu važiuojant Velykų šventėms namon, jų traukinys susitrenkė su prekių traukiniu. Sužeidimų nebuvo, tik pasažieriai nuo suolų nuvirto. Per pusketvirtos valandos tapo nuvalytas kelias ir traukinys nuvažiavo toliau.

Montello, Mass.

= Bal. 16 d. L. Š. Fondo skyrius surengė prakalbas n. d. š. Kalbėjo pp. Bulotai ir p. Žemaitė. Nukentėjusiems nuo karės aukų sumesta $344.52, o "Žiburėliui" $65.69.

Wilkes Barre, Pa.

= Jonas Svotelis po "pėdei," smuklėje išsigėręs, su degtinės kvorta kišeniuję nuėjo į Ashley pas savo draugą, kur gerai nusigėręs traukė namo ne gatve, bet gelžkeliu. Čia užvažiavo ant jo traukinys ir abi koji nukirto. Atsitiko tas 3 val. nakties, o jis mirė 11 val. dieną. Išgyveno Amerikoj 15 metų, buvo apie 34 metų amžiaus, prie jokios draugijos neprigulėjo.

Minersville, Pa.

= Kietųjų anglių kontraktui pasibaigus su pirma diena kovo 1916 m., o naujo kontrakto neturint, angliakasiai norėjo apšaukti straiką su bal. 1 d., bet organizatoriai sušaukė netikėtus susirinkimus ir įkalbėjo darbininkams dirbti kol A. Kas. Darb. prez. J. P. White užbaigs naują sutartį su kasyklų savininkais.

Fitchburg, Mass.

= Fitchburge lietuvių apie 400 šeimynų; yra trįs pašelpinės draugijos ir L. S. S. kuopa Pirmiaus lietuviai gyveno dideliame sutikime, bet kaip tik susitvėrė daugiau draugijų, prasidėjo boikotavimas ir sutikimo nėra.

Detroit, Mich.

= Pastaruoju laiku Detroitan tiek privažiavo lietuvių, kad ir buto negalima gauti. Tuščių namų niekur nėra, todel randos pabrango, namų savininkai lupa kiek tik gali. Detroito klebonas kun. K. Skripka rupinasi statymu bažnyčios, kuri jau pradėta statyti, už $51,000.

Worcester, Mass.

= Worcesteryj pirmiaus buvo tik dvi sriovės—socialistų ir klerikalų; dabar atsirado trečioji—tautininkų sriovė. Tiesa, tautininkų buvo čia ir pirmiaus, tik jie saldžiai miegojo. Juos prižadino iš to saldaus miego p. Šalčius, ačiu kuriam čia sutvėrė A. L. T. S. 16 kuopa, kuri pradeda darbuotis ne juokais.

ZIGMĄ VITKAUSKĄ ATMINUS.

Nuliudo mano širdis. Susijudino mano jausmai. Apsipylė ašaromis veidai, pamačius laikraštyje, kad Zigmo Vitkausko jau nėra tarpe musų. Ir žinau, kad ne mano vieno širdis nuliudo, einant vėl vienam musų veikėjų į kapus.

Prisimena man tas laikas, kuomet girdėjau draugą Vitkauską kalbant paskutinį kartą. Valparaise metai ir pusė tam atgal. Nemaniau, kad tai bus paskutinis kartas jį girdėti, bet, nelaimė, nėra jo tarpe musų. Vilties jį dar sykį išgirsti jau nėra.

Toje savo kalboj, kurią aš paskutinį kartą girdėjau, jis ragino visus lietuvius moksleivius dirbti lietuvystės ir lietuvių labui. Jis ragino visus lietuvius moksleivius prigulėti prie Lietuvių moksleivių Literaturinės Draugijos, neatsižvelgiant į pažvalgų ir įsitikinimų skirtumą. Velionis buvo minėtos draugijos tvarkytoju ir vedėju. Mažiausias dalykas, kuris reikėjo tai draugijai atlikti, buvo atliekamas jo.

Be to jis buvo lietuvių kalbos mokytojumi, kaip Valparaiso Universitetą lankė. Nors jis gaudavo atlyginimą už tą darbą, bet tas atlyginimas buvo labai menkas; jis vienok nesigailėjo nei savo laiko, nei truso ir net šventadieniais be jokio užmokesčio mokydavo lietuvių moksleivius lietuvių istorijos. Už šitą jo pasišventimą mes neprivalėtume jo užmiršti ir bent paminklą jam pastatyti, sudėję visi po kelis centus. Mes turėtume atsiminti, kad velionis buvo pasišventęs kunu ir siela pakėlimui lietuvių tautos, pakėlimui lietuvių dvasios, išplatinimui jų tautinės sąmonės ir pakėlimui apšvietos jų tarpe.

Nors yra tokių, ką sako, kad velionis dirbęs tik tautininkams, bet tas yra netiesa. Jis dirbo plačiajai visuomenei, o ne kokiai vienai partijai. Tiesa, jis nerajis nebuvo priešingas socializmui. Jis pasirinko rimtą, mėnesinį laikraštį ir jame savo pailstama plunksna rašė, gelbėjo jį nuo mirties. "Laisvoji Mintis" jau gal senai butų sustojusi eiti, jei Z. Vitkauskas nebutų paėmęs jos į savo rankas. Gal tas laikraštinis darbas ir patrumpino jam gyvenimą, bet sunku tą pasakyti.

Yra daroma priekaištas tautininkams, kad jie jį apleido; kad jie sergančio ne tik nelankė, bet ir visiškai juomi nesirupino. Labai yra gaila, kad musų tarpe dar tokie neteisingi priekaištai gali atsirasti ir tai iš burnos tokių, kurie skaito save mokytais vyrais. Bent sykį turėtume liautis vieni kitiems užmetinėjimus darę. Verčiaus pagerbkime visi savo tautos veikėjus ir rupinkimės, kad musų tauta galėtų sulaukti džiaugtis savo veikėjų gražiais ir dideliais darbais.

Jonas Kaulinas.

Lietuvos Gelbėjimo Fondo Atskaita.

LIETUVOS GELBĖJIMO SKYRIUS.

Lakštas 65:

Cleveland, Ohio. per lietuvių dieną kovo 5 d., aukavo šie: J. Lisauskas —$5.00. J. J. Žilinskas—$5.00. V. Jankauskas—$3.00. J. Apsurla—$2.00. K. Staigdilas, A. Šimkunas, P. Atlavienas, S. Atlavienas, E. Dubickas, J. Pečiulis, V. Kazlauskas, J. Garmus, S. Zaborskis, J. Mališauskas, K. Reveltienė, N. Damukaitis, J. Bičkunas, J. Verbyla, K. Aksomaitis, N.. Sarvietis, T. Neura, J. Valukonis —po $1.00. J. Budkevičius, J. Raižis, S. Paliulionis, J. Bucevičius, C. Rušinskas, K. Supranavičius, F. Basčiulis, J. Petraitis, V. Useckas, J. Mičiulis, A. Aksimovičius—po 50c. J. Sadauskas, B. Varakojienė—po 25c. Viso $39.00.

Paterson, N. J. Suvienytų draugijų nuo fėrų	$162.00
Matty Clemens, per "V. L." redakciją	40c.

Woodlawn, Pa. per SLA. kp. surinkta: M. Lukošius—$5.00. K. Rudukas—$2.00. R. Salkauskas, J. Belikas, K. Skatauskiutė, S. Mileikis, I. Katauskas, B. Pečkauskas, I. Plečkaitis, A. Andriulis, A. Benušis, A. Povilaitis, —po 50c. M. Ankadavičius, J. Povilaitis, V. Vitkus, P. Marazas—po 25c. Viso $17.50

Cleveland, Ohio. per ginčus p. P J. Purvio ir A. žagaro, suaukavo: M. Cuzums, F. Slunick—po $1.00. A. Praskevičius, A. Šimkunas, M. žmuidzinavičius—po 50c. F. Murauskas, T. Rimkus, K. Aksomaitis, P. J. Garmus—po 25c. Nuo įžangos pelnas—$21.25. Viso kartu (gauta) $27.66

Viso per savaitę	$247.06
Buvo Lakšte 64	$8,610.39
Viso inplaukė Fondan	**$8,857.45**

LIETUVOS AUTONOMIJOS SKYRIUS.

Lakštas 59:

Cleveland, Ohio. per lietuvių dieną kovo 5 d. aukavo šie: P. J. Purvis—$10.00. T. Dagilaitis, P. Nemura—po $1.00. A. Aksamavičius—50c.

Viso	$12.50

Cleveland, Ohio., per ginčus p. P. J. Purvio ir A. žagaro, suaukavo šie: Vincas Jankauskas—$1.00. K. Jankevičius—25c.

Viso	$1.25.
Viso per savaitę	$13.75
Buvo Lakšte 58	$1,234.59
Viso inplaukė Fondan	**$1,248.34**
Viso per abu Fondu	**$10.105.79**

J. O. Širvydas,
L. G. ir A. F. fin. Sekr.

LIETUVOS GELBĖJIMO SKYRIUS.

Lakštas 66:

Rochester, N. Y. per TMD. 20 metų apvaikščiojimą: M. Giedraitis, A. Zimnickas, P. Petronis—po 50c. A. Markunas, A. Semaškiutė, O. Zakavičius, J. Butrimas, J. Kanišauskas—po 25c.

Smulkių—45c. Viso	$3.20
Kingston, Pa. SLA. 1 kp. susirinrinkime	$17.00
Martinas Ramanauskas, Waterbury, Conn., velykų dovana	$1.00

Cleveland, Ohio. per Dr. A. L. Graičiūną: DLK. Vytauto Gvardija—$35.22. Liet. Pil. San. Am.—$6.73. Viso $41.95

prakalbų: TMD. kuopa—$3.20.

..**New Haven, Conn.,** nuo TMD. Juozunas, N. N., P. Cibulskas, M. J. Vokietaitis—po $1.00. S. Cverka, J. Medelis, A. Strielkauskas, J. Maseliunas, J. Vaitkevičius, M. Juozunas—po 50c. J. Ramonas, K. Soliunas, V. Vaitkevičius, K. Dauderis, J. Kazokas, K. Seikus, J. Donuas, J. Činkus, F. Stulgaitis, A. Dažinskas, J. Noburaitis, P. Palšis J. Jankeliunas, G. Svera, P. Račas, J. Šukis I. Bartnykas, A. Pilveilienė, V. Ambotas, P. Kukonis, J. Bučionis, S. Rudžinskas, J. Makarevičius, A. Juodviršis—po 25c. Smulkių—$6.35. Viso $25.00

Dawson, Y. T. per "Lietuvos" red.B. K. Balutį: Juozas Kazlauskas—$5.00. Juozas Aushrot—$5.00.

Viso	$10.00
Viso per savaitę	$98.15
Buvo Lakšte 65	$8,857.45
Viso inplaukė Fondan	**$8,955.60**

LIETUVOS AUTONOMIJOS SKYRIUS.

Lakštas 60:

Passaic, N. J. nuo likvidacijos Dramatiško ratelio per p. A. Drobnį	$10.00
Buvo Lakšte 59	$1,248.34
Viso inplaukė fondan	$1,258.34
Viso per abu fondu	**$10,213.94**

J. O.Širvydas,
L. G. ir A. F. fin. Sekr.

A. L. T. S. REIKALAI.

LIUTKAUSKAS KARUŽOS VIETOJ.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros prezidentas, p. R. Karuža, išvažuodamas į Europą Lietuvių Konferencijon Stockholman, perdavė Sandaros prezidentystę p. Jonui Liutkauskui, Sandaros vice-prezidentui.

P-nas R. Karuža tikisi išbuti Europoje keletą mėnesių; jeigu jam pasiseks nuvykti iš Švedijos Lietuvon, tai jis nesitiki pargrįžti Amerikon anksčiai lapkričio mėnesio. Per tą laiką veikiančiuoju ALTS. prezidentu bus p. J. Liutkauskas.

SANDAROS SEIMAS.

Kadangi pradžioje birželio Pittsburge atsibus musų didžiųjų tautiškųjų organizacijų (SLA. ir TMD.)—seimai, tai geresniam savo reikalų apkalbėjimui ALTS. šaukia seimą Pittsburgan ant 4 d. birželio, prieš pat SLA. ir TMD. seimus. Tautininkų sriovės veikėjų pasikalbėjimas prasidės nuo 10 val. iš ryto Lenkų svetainėje, tarp 16 ir 17-os Carson gatvių, S. S. Pittsburg, Pa.

SANDAROS AUGIMAS.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros augimas eina pusėtinai sparčiu žingsniu. Pastaraisiais laikais susitvėrė Sandaros kuopos sekančiuose miestuose:

Num. 10—New Haven, Conn.
„ 11—Waterbury, Conn.
„ 12—Lawrence, Mass.
„ 13—New Britain, Conn.
„ 14—Rockford, Ill.
„ 15—Brideport, Conn.
„ 16—Worcester, Mass.
„ 17—Grand Rapids, Mich.
„ 18—Cleveland, Ohio
„ 19—Newark, N. J.
„ 20—Haverhill, Mass.
„ 21—Rochester N. Y.
„ 22—Clinton, Ind.
„ 23—Lewiston, Me.

ATSIŠAUKIMAS Į OHIO IR MICHIGAN VALSTIJŲ LIETUVIUS.

Męs Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros 18-oji kuopa Clevelande, Ohio, laikydami savo susirinkimą balandžio 16 d. ir svarstydami ALTS. reikalus, atradome reikalingu atsišaukti prie Ohio ir Michigano valstijų lietuvių,—prie tautiškųjų draugijų ir kuopų,—idant jos prisidėtų prie sekančio musų sumanymo:

Męs norime parengti maršrutą A. L. T. Sandaros organizatoriui, mokytojui M. Šalčiui, apie gegužio mėnesio pabaigą, idant jis pavažinėtų po musų kolonijas minėtose valstijose ir laikytų prakalbas. Butų geistina, kad prie to prisidėtų ir Rochesterio, N. Y., lietuviai.

Prakalbas galėtų rengti netik A. L. T. Sandaros kuopos, bet jas galėtų parengti ir šiaip tautiškos draugijos arba kuopelės pavienių žmonių, kur norima sutverti Tautinės Sandaros kuopa. Galėtų prakalbas taipgi surengti ir SLA. bei TMD.. kuopos.

P-as Šalčius vos 4 mėnesiai, kaip atvyko iš Europos Amerikon ir todel galėtų daug žingeidaus ir naudingo papasakoti apie karę ir apie Lietuvos padėjimą laike karės, o tas atneštų mums visiems naudą.

Todel kas norėtumete parengti pas save prakalbas, atsiliepkite pas musų komisiją žemiaus paduotu adresu, tuomet susitarsime ir žinosim, kur ir kada paskirti prakalbų dieną.

Komisija maršruto surengimui,
K. Aksomaitis.
V. Jaunauskas.

P. S. Laiškus meldžiame siųsti sekančiu adresu:

K. Aksomaitis, 2047 Hamilton ave., N. E.. Cleveland, Ohio.

Visi laikraščiui siunčiami rankraščiai turi buti pažymėti autoriaus parašu ir adresu. Pasirašantieji pseudonimais turi paduoti, Redakcijos žiniai, ir savo tikrąjį vardą.

Redakcija pasilieka sau teisę atsiunčiamus jai rankraščius trumpinti ir taisyti.

Netinkamus laikraščiui rankraščius Redakcija, pareikalauta, grąžina autoriui atgal jo lėšomis.

Reikia visada rašyti plunksna ir tik ant vienos popiero pusės, palikant plačius tarpus tarp eilučių.

Apžvalga.

Roosevelto pamokinimas. Pulkininkas Rooseveltas, kalbėdamas pereitą subatą Chicagoje, tarp kitką išsireiškė sekančiai:

"Šioje šalyje (Amerikoj) nėra vietos vokiškiems-amerikonams, ar angliškiems-amerikonams, airių-amerikonams, ar francuzų-amerikonams; lyginai, kaip nėra šioj šalyj vietos politiškai partijai, kuri butų paremta ant ištikimybės, arba pasipriešinimo kokiai nors ypatingai tikybai—ar ta tikyba butų protestoniška, katalikiška, ar žydiška. Čia yra tik vienas kelias buti geru Suvienytų Valstijų piliečiu, o jis yra tame, kad buti Amerikonu ir niekuom kitu."

Pritaikius šituos pulkininko žodžius prie musų, lietuvių, padėjimo, galima taippat pasakyti, kad yra tik vienas kelias buti geru sunum Lietuvos—tai buti **Lietuviu ir niekuom kitu.**

Ypatingai tokiuose laikuose, kaip dabartinis, kuomet musų tėvynė reikalauja įtempimo visų savo jiegų išlaikymui didelio krizio. Kišimas tikybos į svietišką politiką, skirstymas lietuvių į luomus ir pjudymas vieno luomo prieš kitą yra ne tik klaida, bet net nusidėjimas prieš lietuvių tautą. Kodel reikalaujama nekišti politikon tikybos? Kodel reikalaujama neskirstyti lietuvių į "klesas" (kurių teisybę pasakius, pas mus kaip ir nėr)? Ar todel, kad tuomi kas nori pasmerkti kokią nors ypatingą tikybą? Ar tuomi kas nori nuskriausti vieną "klesą," o apginti kitą "klesą"?

Visai ne! To reikalaujama todel, kad kišimas tikybos į svietišką politiką ir pjudymas "klesos" prieš "klesą" skaldo ir taip nedidelę lietuvių tautos šeimyną, varo vienus prieš kitus "ant peilių," mažina jiegas atsispyrimo abelnam išlaukiniam priešui ir veda kiekvieną tautą prie kapo.

Jauna Republika. Laike praėjusių Velykų Airijoj kilo revoliucija. Airių revoliucijonierių organizacija vardu Sinn Fein (kas airių kalboje reiškia "patįs sau") užgriebė miestą Dubliną ir apšaukė "Airijos Republiką." Ji gyvavo tik septynias dienas, nes po savaitės laiko visi vyriausi Sinn Fein'ų vadai pasidavė valdžiai. Kaipo "Airijos Republikos" atmintis, liko tik Dublino griuvėsiai ir keletas šimtų airių bereikalingai paguldė savo galvas.

Šita trumpa airių revoliucija yra verta pažymėjimo keliais atžvilgiais. Revoliucijonierių troškimai, suprantama, nėra peiktini: kiekviena tauta nori buti laisva ir turi teisę tokia buti. Bet trumparegystė Airijos Sinn Fein'ų yra, ištikro, stebėtina.

Prieš pat karę Airija įgijo tą, ko jos žmonės nuo senai reikalavo: Anglijos parliamentas nutarė jai suteikti "Home Rule'—savyvaldą, ir tik užklupusi karė neleido jos įvesti praktikon. Airijos savyvaldos įvedimas tapo atidėtas po karei.

Neišmintingai karštagalvių sukelta revoliucija galės padaryti Airijai daugiaus blėdies negu gero. Viena,—šita revoliucija buvo sukelta be mažiausio aprokavimo savo jiegų (jos ytin trumpas gyvavimas tai liudija), antra gi—tasai neišmintingai padarytas žingsnis gali sunaikinti ir tai, ką Airijos patriotai iškovojo Anglijos parliamente: kuomet dalis airių parodė savo neištikimybę tokioj valandoj, Anglija galės—jeigu ji norės—panaikinti tik-ką suteiktą Airijai savyvaldą.

Bet įdomiausis dalykas, sąryšyje su šita revoliucija yra Vokietijos rolė.

Vokietijos kancleris reichstage iškilmingai apskelbia, kad Vokietija kariauja už pavergtų tautų paliuosavimą. Primenama fliamandai, lenkai, lietuviai ir latviai. Tuom pačiu laiku Vokietija prikrauna laivą ginklais, sodina ant jo karštagalvį airį Sir Roger Casement ir siunčia jį Irlandijon—"revoliucijos" sukėlimui. Idant pertikrinus airius, kad ji ištikro mano "paliuosuoti" Airiją, Vokietija prižada ir pasiunčia porą laivelių, kad jie pradėtų bombarduoti Anglijos pakraštį tuom pačiu laiku, kuomet Sir Casement išsės Airijoj ir sukels revoliuciją kitam Anglijos šone.

Vokietija yra perdaug išmintinga ir žinojo, kad tokia avantura jokiu budu negali pasisekti. Bet Vokietijai ne Airija buvo galvoj. Ji turėjo savo plianus ir intrigavo su airiais tų plianų įvykdinimui. Vokietijai rupėjo ne Airijos republika, bet nusilpninimas Anglijos, padarymas Anglijai "trubelio" jos locnuose namuose—tai viskas. Ir to savo tikslo atsiekimui ji, žinoma, nesidrovėjo stumti airius neišmintingiausion avanturon, kokia kada nors iki šiol atsitiko.

Karštagalvis Sir Casement ir jo pasekėjai Sinn Fein'ai pasigavo į vokiečių gudriai užstatytus sląstus, o airių tauta, kaip minėta, gal turės už viską atsakyti.

Baltimore ir Bostonas. Korespondencijų skyriuje skaitytojas ras žinią, kad Baltimorės katalikai, susitarę drauge su Baltimorės tautininkais, įrengė tame mieste lietuvių "tag day"—rinko mieste aukas nukentėjusiems nuo karės lietuviams. Išsiuntė miestan per 300 rinkikų, ir viena diena surinko tarp amerikonų per keturiolika šimtų doliarių. Tai yra miestas, kur nėra nei katalikiško, nei tautiško, nei socialistiško laikračio.

Yra ir kitas miestas, kur yra po vieną visų viršminėtų laikraščių, kur yra net du komitetai susitvėrę tam pačiam tikslui—rinkimui aukų tarp amerikonų. Vienas komitetas sakosi esąs socialistų, ar "pirmeivių," kitas esąs katalikų, ar klerikalų. Gal but jie yra, kuom sakosi, bet musų išrokavimu jie nėra **lietuviški** komitetai, nes ažuot darbuotis lietuvių naudai, ažuot stengtis įgyti lietuviams užuojautą pas amerikonus, jie išsijuosę mėgina parodyti tiems amerikonams tuos nesutikimus ir barnius, koki viešpatauja tarp lietuvių. Tuomi, žinoma, bostoniečiai daro lietuviams ir Lietuvai vien tik skriaudą ir daugiau nieko.

Nusiimkite bostoniečiai kepures prieš baltimoriečius! Tų prastų žmonių galvose yra daugiau senso negu visose Bostono redakcijose ir komitetuose.

Bravo baltimoriečiai! Gerą pavyzdį davėt visoms lietuvių kolionijoms!

Kas tai yra? Antrasai SLA. apskritys parsikvietė Chicagon p. M. Martusą, tik-ką pargrįžusį Amerikon, kad jis papasakotų žmonėms apie tai, ką jis matė Lietuvoje ir kad prie tos progos galima butų parinkti aukų nukentėjusiems nuo karės lietuviams. SLA. apskritys siunčia savo aukas per Lietuvos Gelbėjimo Fondą.

Ponas Martus, kuris savo laiku buvo Lietuvių Draugijos įgaliotiniu Lietuvoje, jau pradėjo prakalbas.

Tarp kitų, jo prakalboms buvo nusamdyta ir šv. Jurgio parapijinė svetainė. Antrytojaus tos parapijos kamendorius, kun. Vaičunas, staiga atsisakė duoti svetainę, aiškindamasi, kad aukos eisią per kitą, o ne per jų Tautos Fondą. Jis dar žadėjo pasiklausti nuomonės p. A. Šliakio, Tautos Fondo sekretoriaus, — ar galima duoti svetainę prakalboms.

Ponas Šliakis karštai — anot Dr. Graičuno, "baisiausiai"—užsipuolė ant rengėjų ir Gelbėjimo Fondo, reikalaudamas, kad svetainė prakalboms nebutų duota. Męs, esą, remiame tik Tautos Fondą. Ant Town of Lake klebonas kun. A. Skripka, taippat griežtai pasakęs, kad kas neina per Tautos Fondą, su tuom jie nieko bendro nenori turėti.

Męs norime padaryti prie to keletą pastabų.

Pereitame numeryj męs minėjome apie rinkimą aukų Chicagos bažnyčiose lenkų naudai. Minėtoj lietuvių šv. Jurgio bažnyčioj surinkta lenkams $227.62; šv. Kryžiaus bažnyčioj ant Town of Lake surinkta $176.37. Męs norime paklausti—nuo kurio laiko lietuvių kunigams lenkų reikalai artimesni širdžiai už lietuvių reikalus, jeigu lenkams galima rinkti aukas ir dievnamyj, o lietuviams nevalia ir bažnytinėj svetainėj?

Męs norime taipgi paklausti, ar Tautos Fondo valdyba užgiria atvirą boikotą Lietuvos Gelbėjimo Fondui, jeigu Tautos Fondo raštininkas, p. A. Šliakis, pasivelija sau panašiai netikusiu budu elgtis?

Męs norime taipgi pasiklausti, kas galų gale Tautos Fondo atstovams labjaus rupi—ar nukentėjusių lietuvių reikalai, ar savo partijos reikalai, jeigu jie pradeda atvirai boikotuoti Lietuvos Gelbėjimo Fondą, kurisai siuntė ir siunčia aukas tai pačiai Lietuvių Draugijai, kuriai siunčia aukas ir Tautos Fondas; ir jeigu jie jau užboikotavo vieną Lietuvių Draugijos pasiuntinį (p. Šimkų), o dabar rankomis kratosi ir nuo kito tėvynainio, kuris minėtoj draugijoj dirbo ir lietuviams pabėgėliams asmeniškai padarė daugiaus negu visi Tautos Fondo valdybos nariai sykiu paimti?

Turėdami prieš akis Baltimorės pavyzdį, galime pasakyti, kad puikų "bunčių" šiaudinių karjeristų-patriotų turime Chicagoje.

"Draugo metodologija. Paskutiniame savo numeryj "Draugas" įdeda straipsnį antgalviu "Ką rašo apie Bulotą Europos Lietuvių laikraščiai". Draugas persispausdina straipsnį "Bulota—vis viena, kaip turkų sultonas."

Visas juokas yra tame, kad "Lietuvos Balsas," paėmęs tą straipsnį, **aiškiai pažymėjo, kad jisai yra perspausdintas iš "Lietuvos"** (numerio 7-to š. m.).

Tasai straipsnis nuėjo Petrogradan, tilpo "Lietuvių Balse," "Lietuvių Balsas" atėjo Chicagon ir "Draugas" žodis-į-žodį jį persispausdinęs, kaip jis buvo "Lietuvos" num. 7-me, aiškina savo skaitytojams, kad tai "Europos Lietuvių laikraščių nuomonė" ir kad straipsnis paimtas iš "Lietuvių Balso" num. 19-to.

Męs žinome, kad gali atsikartoti klaidų, bet laike poros savaičių męs jau antru sykiu sugauname "Draugą", bedarant tuos "triksus": pirmu syk "Draugas" sauvaliai suambrino musų redakcijos nariui (p. B. K. Balučiui) prisiųstą iš Petrogrado kablegramą, o dabar vėl persispausdina raidė-raidėn musų straipsnį, sauvaliai pažymėdamas klaidingą originalį šaltinį.

Męs tokių žemadušių "triksų" iš "Draugo" nesitikėjome, nes joks save gerbiąs laikraštis panašų šposų nedaro. Jeigu taip ir toliaus bus, tai męs busime priversti pavadinti "Draugą" tinkamu tokiam atsitikime vardu.

Neatspėjome. Pereitame numeryj pakartojome iš "Tėvynės" išlygas, kurias pasiulė tulas "žinomas lietuvių laikraštininkas" suvienijimui tautininkų ir socialistų fondų. Kabėse paklausėme, ar juomi nėra p. Rimka. Dabar mums rašo p. Rimka, kad jis apie tai nei nežinojo.

Kadangi matėme "Ateityje," kad p. Rimka tam sumanymui pritaria ir net paduoda budus, kaip sueiti ton "vienybėn" ir kaip galima butų siųsti aukas, tai mename, kad p. Rimka už tokį "įtarimą" didžiai ant mųs nerustaus.

Iš kitų pilnai autentiškų šaltinių sužinojome, kad minėtų "Susivienijimo fondų" išlygų autorium yra p. P. Norkus, "Vien. Lietuvninkų" redaktorius.

Gal dabar p. Norkus pyks, bet męs jau iš kalno turime atsiprašyti. Męs nematome ne tik mažiausio reikalo, arba naudos "sekretnų" derybų vedime, bet męs manome, kad vedimas lyg ir užkulisinės diplomatijos gali buti tiesiog blėdingas. Tą patyrėme jau iš to kių pat "sekretnų derybų" su klerikalais. Todel, musų manymu, turime kuolabjausiai ir vengti visų tų "misterijų," kurios mus prie nieko gero neprives.

Ar išgirs? Kun. Tumas, rašo amerikiečiams:

"Broliai! Šalin tam sykiui visi asmens dalykai, visos partijų varžytinės! Jas ir paskui atrasime. Dabar visi bėkime, kas ką sugriebę, kur skęstama ir pagelbos šaukiama!...

"Karti tų ironija skaityti ir išrodinėti, kieno paduotas gabalas bus alkanam sotesnis, o drapana šiltesnė?"

Ar amerikiečiai paklausys? Nekurie jau tik pasijuokia... iš poetiškumo.

Mano, kad 'Tautiškas' Susivienijimas Nevisai Tautiškas.

Mums yra prisiųsta sekančio turinio laiškas:

Gerbiamoji "Lietuvos" Redakcija! Meldžiu neatsakyti vietos šiems keliems mano žodžiams Tamistų gerbiamame laikraštyje.

Nors išpultų rašyti į "Tėvynę," bet siunčiu Jųsų laikraščiui, todel, kad manau, jog "Tėvynė" netalpins, o jei ir patalpintų, tai su visokiais sau patinkamais pataisymais ir todel bijausi, kad iš mano minčių neišeitų visai kas kita, negu aš noriu pasakyti. Iš kitos gi pusės esu persitikrinęs, kad Tamistų laikraštis yra leidžiamas pilnai tautiškoje dvasioje ir tautininkų mintįs, jeigu maudagiai išreikštos, nėra cenzuruojamos.

"Tėvynė," matai, nors yra užlaikoma tautiečių triuso darbais, nors Susivienijimas Lietuvių Amerikoje yra tautiška organizacija ir "tautiškuoju Susivienijimu," vienok tautiečiai sunkiai gali joje gauti balsą. Gink Dieve, tautietis ką nors parašytų "Tėvynėn" apie "kairiuosius" (kaip dabar pasirodo) redaktoriaus draugus, tai gali net editoriališkų pabarimų sau susilaukti. "Tėvynėj" įėjo mada, kad SLA.-tai, girdi, esąs ne tautiška organizacija, bet "bepartyviška,"—kaip, nelyginant, L. Š. F., anot socialistų, esąs "bepartyviškas" fondas.

Penkioliką metų atgal, aš prisirašiau prie SLA. Tais laikais pomirtinė buvo tiktai $150.00. Todel daugelis lietuvių rašėsi prie jo ne tiek del tos menkos pomirtinės, kiek todel, kad palaikyti ir auginti **tautišką** organizaciją, kuriai tautiškieji lietuvių reikalai buvo didžiausi siekiniai, o platinimas **tautiško susipratimo** tarp lietuvių buvo vyriausiu SLA. uždaviniu.

Šešioliktame seime SLA. atsiskyrė nuo kunigų todel, kad tie užsimanė paminti tautinius reikalus po kojomis, o iš tautiškos organizacijos kėsinosi padaryti savo kuniginę organizaciją, kurioj sulyg jų nuomonės turėtų viešpatauti ne tautiškoji dvasia, bet taip vadinama "Ryminė politika."

Tais laikais ir aš prisirašiau prie SLA., nes mačiau jame stiprų ir nenuolaidų apgynėją musų tautiškųjų reikalų.

Atėjus 1910 ir 1911 metams, musų Susivienijimas turėjo pergyventi antrą krizį, daug kuom panašų į pirmąjį "kuniginį" krizį. Tais metais jau ne kunigai gręsė išversti SLA. iš tautiškojo kelio, bet socialistai. Kaip anuomet kunigai kėsinosi nugriauti SLA. nuo tautiškų pamatų ir įvesti "kuniginę" Rymo politiką, taip dabar socialistai užsispyrė išknisti iš-po jo tautiškus pamatus, o jų vieton pastatyti savo socialistiškus internacionališkus pamatus. Jie atvirai grąsino suskaldyti SLA. į šmočiukus.

Ir vėl tikrieji tautiečiai subruzdo gelbėti savo tautišką organizaciją. Po poros metų sunkaus darbo SLA. ir vėl tapo išneštas iš gręsiančio jam pavojaus tautininkų pečiais. Tais laikais, tarp kitų tėvynainių, ir man prisiėjo nemažai pasidarbuoti, idant gelbėjus vienintėlę musų tautišką organizaciją nuo pražuvimo.

Ačiu energiškam tautininkų darbui, SLA. ir vėl stojo ant stiprių kojų, išsinėsdamas iš tos kovos grynus ir nesulaužytus, brangius kiekvienam lietuviui, tautiškus lietuvių principus.

Visa tai yra istoriški faktai, ant kurių negalima užsimerkti, ir ar kas nori, ar ne—tautininkams, o ne kam kitam priklauso kreditas už tai, kad šita musų organizacija ne tik išliko gyva, bet ir vėl bujoti pradėjo.

Kuomet SLA. gręsia krizis, kuomet užeina "bėda,"—visuomet jį gelbėjo ir gelbsti tautininkai. Bet kuomet jis pasijunta ant stipresnių kojų, kuomet gerovė jame pradeda viešpatauti, tai (ištikro dyvai)—jame ir vėl apsireiškia kokia tai fermentacija, svyravimas, krypimas. Tautiškas susivienijimas pradeda buti mažiau tautišku.

Pereiti du metai vėl labai aiškiai tai parodė. Paimsime keletą pavyzdžių.

Kada Brooklyno seime socialistai įsteigė savo fondą, o tautininkai—savo, į tautininkų fondo valdybą buvo išrinkti ir nekurie SLA. valdybos nariai: SLA. išdininkas buvo išrinktas tautininkų fondo išdininku, "Tėvynės" redaktorius taippat buvo išrinktas valdybos nariu. Netrukus p. Račkauskas "diplomatiškai" rezignavo,—norėjo buti "bepartyvišku," t. y. geru ir vieniems ir kitiems. Tautininkai tokio žingsnio negalėjo suprasti kitaip, kaip tik: "Jųs tautininkai turite guldyti galvas už SLA., bet męs, SLA. šulai, nenorim buti jųsų organizacijos užtarėjais—mums parankiau but "bepartyviškais."

Važiuokim toliaus. Kada tautininkų sriovės veikėjai pamatė, kad Amerikoje vėl ėmė kilti augštos bangos klerikalų iš vienos pusės, o socialistų iš kitos pusės ir kada tautiškiems principams vėl pradėjo gręsti pavojus, jie sušaukė susivažiavimą Philadelphijon.

Teisybė, ten atsilankė pora SLA. valdybos nariu "kaipo privatiški asmenįs," bet SLA. organas "Tėvynė" vėl užėmė tokią pat poziciją. Suvažiavime ne tik neatsilankė jos redaktorius (Gal negalėjo? Red.), bet "Tėvynėje" netilpo net to suvažiavimo protokolas. "Tėvynė" nei žodžiu neskaitė reikalingu užsiminti apžvalgose apie atsitikimą ne tik žymų ir svarbų, bet Susivienijimui artimą—nes geriausių SLA. draugų daromą.

Tautiškos organizacijos organo pakraipa ir vėl pasirodė pastebėtinai netautiška, tautininkams neprielanki.

Atėjo šiemetiniai rinkimai SLA. valdybos. Pasirodė agitacijos už kandidatus. Tos agitacijos pirmiausia pasirodė iš socialistų pusės (Žagaro agitacija, kurią Jųsų laikraštis pirmiausiai pastebėjo). Socialistų laikraščiuose kaip iš maišo pasipylė agitacija už savo socialistiškus kandidatus. Tautininkų laikraščiai nei pusės tiek neagitavo—jei bent priešingai agitacijai šiektiek stengėsi užkirsti kelią.

Kokią poziciją sulyg to užėmė "Tėvynė"? Šilkiniais žodeliais jos redaktorius "patėmijo" "Naujienoms" (kur varė už save didžiausią agitaciją "Tėvynės" redaktoriaus draugas, p. Jurgelionis) ir šiurkščiai subarė Chicagos apskritį ir Jųsų laikraštį, kuris socialistų intrigas iškėlė aikštėn ir davė vietą nušviesti Jurgelionio kandidaturai.

Ir vėl socialistams—pyragaitis, o tautininkams žalios tešlos šmotas. Tautininkai nekelia "peklos"—jie kantrųs, bet tą politiką jie mato.

Bet visas ribas SLA. valdyba perėjo, kuomet ji atsisakė duoti įgaliojimą Tautinės Sandaros prezidentui Karužai, išvažiavusiam į Lietuvių Konferenciją Stockholman.

Tuomi SLA. dabartinė valdyba aiškiai rėžė tautininkams per žandą, sakydama: "Męs nei jums, nei Jųsų prezidentui neužsitikim; jųs neverti esate, kad męs jums duotume įgaliojimus—juos butų greičiau gavę klerikalai Bartuška su Bielskiu, bet jųs—ne."

SLA. pastatytas, ir išaugintas ant tautiškų pamatų, bet dabar jis "bepartyviškas," ir kada tautininkai nori pasitarti su Europos lietuviais Stockholme **delei tautos reikalų,** tai SLA. jiems sako: "Jųs neverti esate musų vardo minėti, jųs—tautininkai, o męs—"bepartyviški."

Tai yra puikus atsimokėjimas tautininkams už viską, ką jie iki šiolei Susivienijimui padarė ir daro. Tai yra puikus tautiškumas "tautiškojo" Susivienijimo.

Iš to viso matosi, kad musų SLA. ir vėl jau "ataušo"—tautiški principai vėl pradeda eiti užpakalin. Gal ir vėl reikės kokios "didelės bėdos," didelio križio, kad valdyba atsimintų apie tuos tautiškus principus, kurie jį iki šiolei bėdose gelbėdavo ir prie gyvasties palaikė.

Jeigu taip jau eina, tai aš norėčiau paklausyti: kam męs SLA. remiame, giname ir užlaikome? Ar tam, kad jo valdyba tautiškus lietuvių idealus ignoruotų, juos po kojų mindžiotų, ar su tautiškų idealų priešais nuolatai "koketuotų"?

Toks SLA. dabartinės valdybos elgimasi užgauna mano širdį ir todel aš pasakiau tą, ko daugiaus negalėjau nutylėti.

Senas SLA. Narys Tautininkas.

Lietuviai ir Lenkai.

Šveicarijoj išeinantis laikraštis "Gazette de Lausanne" patalpino rezoliucijas, kurias užgyrė lietuvių susivažiavimas Berne kovo 5 d. Šios rezoliucijos turinys yra sekantis:

"Dabartiniame istoriškame momente Lietuviai, negalėdami atvirai išreikšti savo nuomonės tėvynėje, yra priversti ją išreikšti per savo reprezentantus iš Lietuvos, Amerikos ir kitų šalių. Šie Delegatai, susirinkę Berne nuo 1 iki 5 d. kovo, apkalbėję liudną padėjimą Lietuvos, sunaikintos karėje ir vokiečių užimtos, tarp kitko užgyrė žemiaus paduotas rezoliucijas:

1) Kadangi Lietuva per amžius buvo neprigulminga viešpatija;

2) Kadangi Lietuva niekuomet neatsisakė nuo atgavimo sau neprigulmybės;

3) Kadangi Lietuva turi savo ypatingą civilizacija.

4) Kadangi visa Lietuva karės sunaikinta negali pakilti kitaip, kaip tik gavus užtikrinimą pilnos laisvės ir neprigulmybės;

5) Kadangi sutvėrimas neprigulmingos Lietuvos pagelbės užlaikymui ramybės Europoj;

6) Kadangi talkininkų valdžios tuojaus karės pradžioje apreiškė, jog dabartinė karė yra vedama tikslu nuskriaustųjų tautų paliuosavimo ir kad ji tol bus vedama, kol pilnai nelaimės tautų principas;

7) Kadangi net Vokietijos kancleris apreiškė, jog Lietuva bus paliuosuota nuo vokiečių kariumenės;—

Todel męs nutariame reikalauti nuo užinteresuotų viešpatijų, kurios dalyvaus taikos konferencijoj, pripažinimo pilnos neprigulmybės Lietuvai.

Ir antra:

1) Kadangi nekurie lenkai tvirtina, buk Lietuva kadaisiai buvo ir dabar esanti Lenkijos provincija;

2) Kadangi tokiu budu jie atimdinėja mums priklausančias teises;

3) Kadangi tokiu budu jie stato save teisuotais Lietuvos atstovais;—

Tai męs pranešame, kad Unija tarp Lietuvos ir Lenkijos tapo panaikinta 18-to šimtmečio pabaigoj, kuomet kaimynės viešpatijos pasidalino lenkiškomis ir lietuviškomis žemėmis; tuomet minėta unija, ipso facto, ir jurdiškuoju žvilgsniu žiurint, pasiliovė gyvavus.

Lietuvių tauta, velydama Lenkams gauti neprigulmybę etnografiškuose rubežiuose, velija likti pati sau ponia ir protestuoja prieš visus mėginimus pasisavinti sau lietuvių teises.

Prieš tokius pasikėsinimus nekurie lenkiškųjų sriovių, arba prieš pasikėsinimus paimti savo kontrolėn senobinį Didžios Lietuvos Kunigaikštystės universitetą Vilniuje lietuviai, pripažindami visiems Lietuvos piliečiams lygias teises, protestuoja ir išreiškia pageidavimą, idant šita rimta įstaiga pasiliktų visų Lietuvos piliečių naudai.

(Pastaba. Šitos rezoliucijos paduotos sulyg lenkų laikraščio "Dziennik Związkowy" (Chicagoje). Iš vėliaus atėjusio numerio "Les Annales des Nationalites," kur patalpinta originalis lietuvių nutarimas, matyt, kad lenkai perdavė minėtas rezoliucijas "liuosai," kaip kur apkarpydami sau neprielankius rezoliucijose išsitarimus.

Apie čia minetą susivažiavimą męs, kol kas, neturime platesnių žinių ir tikrai nežinome, kas jame dalyvavo. Aišku vienok, kad tie nutarimai yra padaryti ir svetimtaučių spaudon paduoti ačiu pasidarbavimui Lietuvių Informacijos Biuro ir p. J. Gabrio, kuris nepaleidžia progos Lietuvių tautos reikalų iškėlimui. Red.).

MARGUMYNAI.

Von der Goltz Nušautas? Nesenai buvo pranešta, ka vokiečių field-maršalas von der Goltz, vyriausis instruktorius turkų armijos, staiga mirė nuo tifo (karštligės). Dabar iš Bucharesto ateina sekanti žinia:

"Ypata, kurios nuomonė turi svarbą, nesenai atvyko iš Konstantinopolio ir praneša, kad field-maršalas von der Goltz tapo nušautas per Ali Abdullah, aficierą iš Anatolijos pėstininkų pulko. Tas atsitiko balandžio 13 d. vakare, kuomet minėtas turkų aficieras paleido į von der Goltz'ą tris šuvius ir visi trįs pataikė."

Turkai Gavo $5,000,000. Kuomet gen. Townshend'o armija pasidavė turkams prie Kutel-Amara, į turkų rankas pakliuvo ne tik apie 10,000 Anglijos ir Indijos kareivių, bet taipgi ir penki milijonai doliarių auksu, kuris turkus nudžiugins, turbut, daugiau negu belaisviai, nes Turkija visuomet sirgo pinigine džiova.

Laidctuvių Pinigai—Karei. Vokietijos laikraščiai garsina sekančią istorijėlę:

"Laike paskutinės paskolos, kurią Vokietija užtraukė pas savo gyventojus karės tolimesniam vedimui, viena mergaitė atnešė mokyklon ir padavė mokytojui 100 markių (Valdžia rinko pinigus ir per mokytojus). Mokytojas, žinodamas, kad mergaitė yra duktė biednos našlės, paklausė, iš kur ji tą 100 markių (50 rub.) ėmė. Mergaitė atsakė:

"Mano mama siunčia šituos pinigus paskolai. Ji surinko tiek savo palaidojimui, bet kadangi dabar pinigai yra reikalingi tėvynei, tai ji siunčia juos."

Be abejonės, tai yra puikus pavyzdys prakilnaus patriotizmo,—jeigu tik pasakėlė yra teisinga.

AIRIŲ SUKILIMAS SURENGTAS VOKIETIJOJ.

Garsusis airių maištuolių vadas Sir Roger Casement nepavykusį airių sukilimą surengė Vokietijoj. Nors jis yra protestonas iš Ulstero apskričio, kuris pritaria Anglijos politikai airių reikale, bet prisidėjo prie tautininkų, reikalaujančių savivaldos airiams. Tautinio agitavimo reikalais 1914 m. jis atvyko į Suv. Valstijas. Karės pradžioje, budamas Chicagoje, jis parodė didelę užuojautą vokiečiams ir geidė, kad Anglija vengtų šitos karės. Kuomet Anglija apskelbė karę Vokietijai, jo užuojautos apsireiškė veiksmu.

Vokietija, jieškodama sau pritarėjų tarpe airių, pakvietė jį pas save. Jo titulas, oficialė karjera, kurią jis padarė, budamas Anglijos konsuliu ir jo menamoji įtaka į savo tautiečius, padarė jį vertingu įrankiu vokiečiams savo tikslą išpildyti. Sir Roger paklausė ir nuvyko Berlinan. Išpradžių jis paprašyta patarnauti misijonierystės darbu. Airiai belaisviai, kurių buvo 2,000, iš visos Vokietijos buvo sutraukti vienon vieton. Jiems pradėta duoti daugiaus ir geresnis valgis ir pradėta švelniau su jais apsieiti. Kuomet buvo manyta, kad airiai belaisviai yra jau prirengti, Sir Roger Casement atėjo jiems kalbą pasakyti. Toje kalboje jis pasakė, kad Vokietija yra tikra airių draugė, kad ji niekuomet su airiais nesielgs taip, kaip ji pasielgė su belgais ir kad vokiečiai duotų airiams savivaldą ir padėtų jų senus tironus, anglus apveikti. Bet jie turi prisirašyti prie Vokiečių Airių Brigados ir eiti mušti savo buvusius draugus, kurie kovoja su vokiečiais Flandrijoj. Už tą jie gausią, jis sakė, po $50. Kaip čia jiems pavyks anglus sumušti, tąsyk jie eisią Airją išliuosuoti.

Airiai belaisviai, ramiai jo išklausę, airišku karštumu ant jo parugojo ir išsiskirstė, už ką su jais buvo vėl apsieinama taippat, ar dar aršiaus, kaip išpradžių.

Bet Sir Roger Casementui pavyko gauti nuo vokiečių ginklų ir šovinių Airijos sukilėliams ir laivą jiems ten nugabenti, tik, nelaimė, laivas tapo paskandintas, pats Sir Roger suimtas ir tokiu budu revoliucijos liepsna užsiplieskė pirma laiko.

Parašė JURGIS SAVICKIS.

LIETUVIAI PABĖGĖLIAI RUSIJOJE.

(Tąsa iš pereito numerio).

Vaikų prižiurėjimas.

Kaip jau matėm, pabėgėlių vaikai augdami netikusiose sąlygose, dažniausia likdavo be priežiuros ir gužinėdavo po gatves, ingaudami blogų pavyždžių ir elgimosi. Antra vertus, motinos apsikrovusios vaikais, negalėdavo atsakančiai juos prižiurėti, nei dorai savo darbo dirbti.

Draugijos skyrių ir įgaliotinių kuoplačiausia pradedama steigti vaikų prieglaudos ir mokyklos, kurių, sulyg nevisai pilnai suteiktų žinių, yra jau 60.

Visi vaikai, gyvenantieji prieglaudose, yra užlaikomi švariai, aprėdomi, dažniausia vienodai, ir prižiurimi auklių ir užveizdėtojų. Centro skiriama vaikui įrengti 12 rubl., užlaikyti—12-15 rublių kas mėnuo. Amžius vaikų prieglaudose įvairus,—nuo 5 iki 14 metų. Su mažesniaisiais, dar negalinčiais mokyklos lankyti, žaidžiama, lavinama, po truputį mokoma. Visi suaugę prieglaudos vaikai eina mokytis,—dažniausia prie prieglaudos esančion mokyklon. Mokyklą lanko ir negyvenantieji prieglaudoje vaikai. Mokyklų kaip jau pažymėta, bendrabučių mokyklų Komitetas iki šiam laikui įsteigė 60. Jas lanko 4,345 vaikai; prieglaudose gyvena 3,610 vaikų.*)

Užėjo šalčiai. Toli-gražu nevisi pabėgėliai buvo išsivežę rubų. Avalinė nusidevėjo. O čia vėl brangumas. Sukrusta rupinties, idant ingijus rubus ir visus aprėdžius. Nedaug turbut teatsiras iš tarpo pabėgėlių, kuriam kas nors "plyštų-lužtų" ir avalinės, ar rubų nereikėtų intaisyti. Ne vieną šimtą tukstančių komitetas paklojo tam reikalui. Apie tai smulkiau galima bus vėliau patirti Komiteto skaitlinėse, mano gi tikslo buta kitokio: ne tiek L. Draugijos apyskaitą, kiek pabėgėlių gyvenimo bendrą apžvalgą papiešti.

Dirbtuvių steigimas.

Kad sudorojus pabėgėlių gyvenimą, atsirado versmė darbų. Kaip jau matėm, reikėjo bendrabučius remontuoti [taisyti]; įgytuose bendrabučiuose reikėdavo intaisyti visus baldus, virtuvėse—virtuvių padarinę ir smulkmenas; virti pietus. Prieglaudose visus vaikus aprengti—nuo marškinių iki sermėgaitės. Aplopyt, apskalbt. Suaugusiems pabėgėliams pagaminti rubų ir avalinės. Ir kitkas. Visam tam pačių pabėgėlių spėkos sunaudojamos. Vieton mokėjus prašaliečiams, pinigas patenka saviems. Bet to negana. Visur atsirado įvairių-įvairiausių amato dirbtuvių ir mokyklų. Kiekvienam lietuvių apgyventame oazise*) rasi bent kelias tokių dirbtuvių. Štai kokių dirbtuvių dažniausia esama: siuvyklos, dailydžių, kurpių dirbtuvės,*) duonos kepyklos, skalbyklos, šaltkalvių, knygrišių, pinimo dirbtuvės—mokyklos. Netik patįs save aprupina, bet daugelį daiktų produkuoja pardavimui. Tokiu budu suteikiama paspirtis kitiems pabėgėliams, o jaunuomenė turi progą daug prasišviesti ir amatų pramokti. Savo dirbtuvėmis ypatingai pasižimėjo Jaroslavlio, Nižni-Novgorodo, Ribinsko ir kitos musų naujokynės.

Daugelyj vietų taipojau yra įsteigta, ar bandoma steigti, kooperacijos krautuvės, ligoninės, Froebelio mokyklos, specialiai kursai etc.

Regis, šiuom ir galėsim užbaigti pabėgėlių kolionijų trumpą apžvalgą,—jei bent dar pridėjus, kad šventėms daugelyj vietų buvo taisomi vaidinimai, koncertai ir vaikams eglelės, kas svetimtaučiams-rusams buvo ir ėsti didelė naujiena.

Dabar pravartu pažvelgti, kas ir kaip dirbama paties Centralio Komiteto.

Ką veikia Centralis Komitetas.

Apart viso administratyvinio darbo, su kuriuo mes išdalies jau esam apsipažinę, Centralio Komiteto veikimas apsireiškia dar keliose sekcijose (skyriuose), biuruose ir kitame kame.

Seniausia įsikurusi, tai "Sekcija lietuviams belaisviams globoti." Pirmininkauja joje Juozas Kubilius. Sekcijoj daugiausia veikia Petrograde besimokinanti jaunuomenė, ypatingai panaitės. Paskutiniu žymėtinu jos darbu buvo siuntimas lietuviams belaisviams dovanų Kalėdų šventėms. Centralio Komiteto tam reikalui buvo paskirta 2,500 rub., už kuriuos sutaisyta visai gražios intalpos 1,000 pokų. Daugelis Petrogrado firmų parduoda šitai sekcijai savo prekes, gerai nuleidžiant nuo tikrųjų kainų; daug buvo taipojau suaukauta. Sekcija visokeropiausiu budu ir visą laiką rupinasi ir šelpia lietuvius belaisvius.

Nors ir gražaus jau yra laiko, kaip buvo parašytas sekcijos pirmas atsišaukimas, bet jis nėra ir dabar posenėjęs. Tat dedu jį čionai:

..."Reikia atsiminti, kad musų brolių, nelaisvėn patekusių, yra nemaža. Gal nevienas iš jų visų užmirštas ir labai kenčia didelį vargą. Kokia jiems bus paguoda, jei apturės iš savųjų nors kokią dovanėlę! Bent žinos, kad jie nėra visai užmiršti. Todel karštai kviečiame musų visuomenę atsilieptį į šį reikalą: aukoti lietuviams belaisviams kas ką išgali. Sekcijai žinoma, kaip tos dovanos lietuviams belaisviams įteikti.

Taippat Sekcija labai visų prašo pranešti jai, kas žino, lietuvių belaisvių adresus."...

Paskutinis paraginimas yra ytin svarbus, nes tik surinkus pilnas žinias apie lietuvius belaisvius, Vokietijoje ir Austrijoje gyvenančius, Sekcijos darbas bus tikslesnis, produktyviškesnis.

"Dvasios reikalų sekcija." Jos pirmininku yra St. Šilingas. Sekcijos reikalų vedėjas—dailininkas Adomas Varnas.

Prieš isisteigsiant Sekciją, jau daug kas buvo Komiteto padirbta. Pradėjus visur steigti lietuviškas mokyklas pabėgėliams, iškarto puolė mintin, kad beveik neturima lietuviškų knygų ir ypatingai rankvedžių. Iš Lietuvos nedaug teišvežta. O reikalas perdaug didelis, kad ilgai apie jį galvojus,—knygos ir rankvedžiai tur buti. Visur, kur tik žinoma buvo lietuviškų knygų gausiant, Centr. Komiteto buvo pasiųsti žmonės, idant tas knygas supirktų. Rygoje ir nuo kitų iš Lietuvos prašišalinusių knygyninkų, buvo supirkta už 9,000 rublių knygų. Iš nupirktų knygų tapo sudaryta 40 mažesnių-didesnių knygynėlių, kurie ir buvo siunčiami į naujokynes, atsižvelgiant į kiekvienos naujokynės ypatingumą ir didumą.

Nuo mokytojų ir įgaliotinių pradėjo plaukti, [nesiliauja ir dabar plaukę], reikalavimai: "knygų, rankvedžių, elementorių." Juos aprupinama kaip galima, vienok iš pat pradžios nujaučiama buvo, kad neilgam teužteks supirktų knygų.

Versmės išseko. Knygų nebėsama.

Daug anksčiau Komiteto pradėta rupinties, kaip pagaminus gerus lietuviškus vidurinėms ir liaudies mokykloms vadovėlius. Turima vidurinių mokyklų Voronežė, Tambovė, Petrograde. Jeigu butų lietuvių kalba rankvedžių, butų galima visų dalykų mokyt lietuviškai...

Šitie pirmutiniai Komiteto žingsniai ir sumanymai praskynė taką Sekcijos darbui.

Antras dalykas, kuris buvo Komiteto pradėtas, o Sekcijos toliau tebevaromas,—tai steigimas prie Centro fundamentalio knygyno.

Du faktoriu [veiksniu] paskatino įvykdinti tą sumanymą.—Petrograde gyvenama šiuo metu 15,000 lietuvių pabėgėlių. Nuo seniaus čia gyvena lietuvių—tikrai nepasakysiu—dėk tiek pat, jei ne daugiau. Šviesuomenės irgi skaitlingos buta. Vienok, [kaip tas neįstabu], iki šiol Petrograde nebuvo jokio didesnio viešo knygyno.

Tat kad patenkinti šiems visiems Petrograde gyvenantiems lietuviams neatbutiniausį jų dvasios reikalą ir steigiamas šis knygynas.

Antra priežastis knygyno steigimo štai kokia:

Centralis Komitetas iš visur daug gauna laiškų, kuriuose prašoma šiokio, ar tokio turinio knygos, pastudijuoti, pasiteirauti. Prašo ir mokslininkai bei literatai, prašo ir politikai šios dienos painumus berišą.

Kiekvienam reikia. Be to jo darbas kliudomas sustosiąs, negalimas.

Iš visų supirktų knygų atskirta po 1-3. Tuomi jau ir padėta pradžia viršminėtam knygynui.

Toliau knygynas tegalės augti vien iš aukuojamų knygų, bei naujai Rusijoje pasirodžiusių.

Bet koks trukumas, kokių spragų esama! Kartais pačios paprasčiausios, pačios reikalingiausios knygos nėra.

Iš Petrogrado studentų Draugijos ir Maskvos studentų "Leidimo Komisijos" nupirkta tų, dviejų korporacijų pagamintų kalendorių po 5000 nuo kiekvienos, išviso 10,000 egz.

Šis viskas, kaip paprastai, pabėgėliams dažniausia teikiama dykai.

"Liet. Balso" iki gruodžio 15 d. 1915 m. (seno st.) išdalinta 100,000 egz. "Rygos Garsas" prenumeruojamas ir pabėgėliams dalinamas; "Jaun. Lietuva" tuo metu dar nebuvo pasirodžiusi.

Sekcijai susitvėrus, pirmon galvon stvertasi reikalingiausius vadovėlius bei knygas gaminti, spausdinti.

Spausdinamas Kl. Skabeikos "Mažas Elementorius"—15,000 egz. Elementoriui piešiniai yra gaminami musų dailininkų.

Dabar ukininko vaikas neverčiamas ukės darbo dirbti. Tur gražaus laiko—gali pasimokinti. Reikia jį lavinti, auklėti. Vaikų literaturos stoka dar daugiau dabar atjaučiama.

Nutarta leisti periodiniai leidiniai—atskiriomis dabiomis knygaitėmis, taipgi musų dailininkų iliustruotas lietuvių pasakas. Vienos gražiausiųjų savo turiniu ir kalba pasakos parinktos ir padalytos tarp musų dailininkų. Kol kas pasakas apsiėmė iliustruoti, kiekvieną leidinį atskyrium, Varnas, Rymša, Zikaras, Alaunia (Galaunia) ir Savickis.

Gaminama moksliško turinio vaikams skaityt knyga, o taipojau musų vienos jaunos rašytojos vaikams originalių apysakų rinkinys.

Seniau Komiteto užbriežtoji vadovėlių rašymo programa Sekcijos tebegvildenama ir vykdoma.

Reikalingiausiais vadovėliais pripažinta šitie: Fizika, Aritmetika, Visuotina Istorija, Lietuvių literaturos istorija, Lietuvių Istorija, Higijena, Gamtos mokslo rankvedžiai, Algebra, Geometrija, Geografija, Lietuvių kalbos gramatika, Skaitymo knyga (Chrestomatija) ir Filozofijos propendentika.

Visų kviečiama dėties.

Vadovėliai gal but originaliai ir verstini.

Užmokestis už originalio vadovėlio lakštą spauzdintą—60 rublių; versto—40 rub; mokama bus knygai atspausdinus.

Ypatingai tobulas vadovėlis gal but apmokamas ir virš tos kainos.

Jei imasi kas darbo, Sekcijos prašoma butinai pranešti, kas ir ko imasi, kad paskelbus laikraštyje ("Lietuvių Balse").

Kol kas gamina: K. Buga—Lietuvių gramatiką, St. Šalkauskis—Filosofijos propedentiką, kun. Tumas—Zooliogiją (iš gamtos mokslų), Ant. Čerkeliunas—gimnazijos geometriją, Kaz. Sakevičius—artimetiką ir uždavinyną pradedamąjai mokyklai.

Vienos rušies gal but atspausdinti ir keli gerai parašyti vadovėliai. Netikę bus gražinami, už juos nieko nebus mokama.

Vadovėlių vertę spręs pedagogų-ekspertų kuopa.

Kalbą prižiurėti bei rašantiems padėti (juk prieis daug naujos terminalogijos tverti) prie Sekcijos nuolat darbuosis kalbininkų kuopa, susidedanti iš šių narių: Buga, Noreika ir Masiulis.

(Toliaus bus).

*) Reikia pažymėti, kad Kontingentas besimokinančių vaikų ir gyvenančių prieglaudose yra kur kas didesnis. Mokyklos prieglaudos daugelyj vietų steigiamos, o kitur jau įsteigtos, bet vaikų skaičius komitetui dar nepraneštas.

*) Oazis—"tyrų sala": dideliuose tyruose (pustynėse) yra vietų, kur auga medžiai, žolė, yra vanduo. Čia nuvargusis keleivis atranda sau pasilsį.

**) Minske, kuriame gyvena apie 4,000 lietuvių pabėgėlių ypatingai apsireiškė darbo "speciališkumas". Čia dirbama tikros kurpės, su mediniais padais. Kadangi oda batams nepaprastai brangi, kurpiu begalo daug išparduodama.

NEREGIŲ GELBĖJIMAS.

Tautinis kongresas neregiams, kuris pereitų metų pabaigoje buvo laikytas San Franciskoje, tarp kitų dalykų priėmė vienodą raidžių sistemą. Komisija, susidedanti, daugiausiai iš neregių, per dešimtį metų buvo užimta darbu surankojimo geriausių ypatybių, randamų penkialiose lig šiol vartojamose raidėse. Užbaigimas šito darbo ir galutinis priėmimas naujos sistemas, bus didele naujiena 60,000 neregių Suv. Valstijose.

Jokia didžiojo Kongreso knygyno dalis Washingtone nėra padariusi gero daugiaus kaip ta, kuri yra paskirta neregių reikalams. Prie ponios Gertrudos Ryder administracijos ji yra perorganizuota ir žymiai padidinta.

Knygos neregiams tris, keturis kartus didesnės už paprastąsias knygas. Šitos didžiulės knygos yra persiunčiamos Suv. Valstijų krasa nemokamai, kad kiekvienas neregys esantis Suv. Valstijose galėtų ją gauti ir pasiskaityti. Didžiojo knygyno turtai neregiams yra prieinami tolimiausiose vietose, taip kaip ir kad Washingtone gyvenant. Drauge su pasiunčiama knyga yra įdedama rašteliai, kuriuose išreikšta asmeninė rupestis ir užuojauta ir jie yra dideliu pasigėrėjimu juos gaunantiems.

Poni Ryder, kurią neregiai vadina "Knygyno Poni," yra gerai apsipažinusi su atskirais atsitikimais visoj šalyj ir ji duoda neregiams patarimus ir neretai pagelbą už paprastojo įstaigos darbo ribų. Vienas jos ypatingų rupeščių dabartiniu laiku yra jaunas žmogus pasmerktas visam amžiui Wyomingo kalėjime.

Jis yra apšviestas žmogus, gerai kalbąs aštuoniomis kalbomis. Budamas Kolegijoje, pirmais metais jis buvo vienu geriausių klesoje mokinių. Kitais metais jis pradėjo pasilikti užpakalyj. Jo dėdė, kuris jį leido į mokslus, ėmė jį skaudžiai barti už apsileidimą. Iš to kilo tarp jų barnis, vaikinas įsikarščiavo, paėmė pagalį ir rėžė savo dedei.

Smugis buvo smarkesnis, negu jis norėjo suduoti ir jo geradėjas likosi užmuštas. Netrukus po to, kaip jį pasodino į kalėjimą, jis apjako. Kalėjimo gydytojai pripažino, kad tas apjakimas vystėsi per kelis mėnesius ir kad liga, kuri apjakimą pagimdė buvo priežastimi jo atsilikimo moksle ir jo arzumo, del kurio tas nelaimingas barnis įvyko.

Jis ilgus metus buvo pavyzdingu kaliniu. Jam senai butų buvę dovanota, jei ne tas, kad nėra kam jo prigiausti ir nėra surasta jam užsiėmimas, iš kurio jis su savo gabumais galėtų sau gyvenimą pasidaryti. Knygyno poni perstatė jo padėjimą kongresininkams, senatoriams ir kitiems visuomenės veikėjams. Ilgainiui bus rasta jam kur vieta. Tuo tarpu jis išmoko skaityti neregines raides ir skaito knygas jam prisiunčiamas iš Kongreso knygyno.

Gerai ištyrusi darbą, daromą neregiams vadovaujamose įstaigose Europoje, p. Ryder pereitą vasarą buvo nukakus į Japoniją ir ištyrė įvairias metodas vartojamas ten. Prie senosios šeimyniškos valdžios formos, kuri buvo Japonijoje ilgus šimtmečius, visokis braukymo užsiėmimas buvo paliktas vieniems neregiams. Bet paskutiniu laiku šiton profesijon įsiveržė su akimis žmonės ir atlyginiman neregiams mokyklose neregiai moksleiviai yra mokinami operacijos, kuri ilgus šimtmečius Japonijoje buvo laikoma stebuklingu daiktu nuo skausmų ramatose, neuralgijoje, ar kitose kančiose, paeinančiose nuo susirgusių, ar suerzintų nervų.

Šita operacija yra vadinama hari arba aštrus kirtimas ir yra padaroma sidabriniu instrumentu plauko plonumo. Operaciją darantis pirma skaudamą vietą tolai brauko, kol paviršis kaipir nutirpsta, o paskui pradeda adatą kišti. Jis smeigia ją palengva į mėsas kol pasiekia ir perduria ligustąjį nervą. Skausmas pereina kaip bematai. Kadangi adata yra liauna ir neregys operatorius buklus, tai šita operacija yra padaroma be mažiausio skausmo sergančiam. Mokiniai mokykloje įgyja buklumą, praktikuodami ant vienas kito ir ant beturčių ligonių, kurie ateina gydytis nemokamai, kaip ir Amerikos klinikose.

Didelė geriausios pasaulio literaturos dalis dabar yra spausdinama raidėmis skaitymui neregiams galais pirštų. Kongresas kas metas duoda pašelpos $10,000 Amerikos neregiams knygų leidimo firmai St. Louise su ta išlyga, kad tam tikras josios leidinių nuošimtis butų išdalinamas dykai tarp šitos šalies neregių.

Išsilavinęs neregys skaitytojas gali su galais pirštų skaityti savo knygas taip greitai kaip ir paprastas su akimis žmogus paprastą raštą, bet jis negali ilgai tokiu greitumu skaityti. Tas yra delto, kad jautrųs pirštų galų nervai greičiau pavargsta negu akįs. Seni žmonės skaitydami retai kada vartoja daugiau kaip vieną pirštą. Neregiai kolegijos moksleiviai paprastai gali skaityti dviem, ar daugiaus pirštų abiejų rankų.

Kiek neregiai perskaito, tai tas priklauso nuo žmogaus ir padedamo skaitymui laiko. Vieni tris apydiktes knygas perskaito per savaitę, kitiems vienos uztenka keliems mėnesiams.

Knygynas neregiams ne tik knygas išsiuntinėja, bet taipgi gelbsti nelaimingiems, priimdamas visokius rankų darbus jų padarytus. Jų darbo pavyzdžiai yra gražiai išdedami ir tokiu budu gaunama daug užsišakymų nuo didelio skaičiaus svečių, kurie tolydžio knygyną aplanko. Čia yra išdėta adiniai, nėriniai, mezginiai, ranka austi kilimai, šluotelės, šepečiai, spaudiniai ir daugybė neregių išrastų, ar išrašytų naujybių. Kiekvieno daikto gerumas yra vertas už jį prašomos kainos, neskaitant to užganėdinimo, kurį daugumas jaučiasi padaręs gerą.

Daugumas nelaimingų žmonių, kurie neteko akių Europos karėje, dabar yra prižiurimi Neregių Kareivių ir Jureivių Ligoninėje Londone. Šitą įstaigą suorganizavo ir daugiausiai palaiko turtingas neregys C. Arthur Pierson, kuris nuo senai deda pastangas mokinimui neregių patys save užlaikyti. Neregiai kareiviai ligoninėje yra nemokamai mokinami skaityti ir kokio nors amato, ar užsiėmimo. Visi instruktoriai yra neregiai, mokinama gi šitų užsiėmimų: dailidystės, kurpių taisymo, ragažių ir gurbų pynimo, braukymo, mašinele rašyti, telefonų operuoti ir darbo lauke ant 15 akrų farmos, kuri yra šale. Prie darbų mokinamų lauke priklauso daržininkystė ir vištų auginimas.

Tokia pat įstaiga tapo atidaryta Paryžiuje. Vokiečių valdžia pasirupino, kad Vokietijos neregiai kareiviai galėtų lankyti braukymo mokyklas nemokamai, o švietimo ministeris formuluoja plenus tukstančiui kareivių, neturinčių kaip gyventi.

Fr. J. Haskin.

TELEGRAFO OPERATORIUR IŠEINA IŠ MADOS.

Žurnalai pašvęstieji mokslui dabar atsidžiaugti negali vėliausiu pagerinimu telegramų persiuntimo ir sako, kad telegrafo operatoriaus, kaipo darbininko, dienos jau suskaitytos.

Jie sako, kad telegrafiniuose susinešimuose pasiekta nepaprastas spartumas, išradus naują persiuntimo ir priėmimo mechanizmą, kuris greitai taisoma visuose didesniuose šalies miestuose.

Šitas naujas mechanizmas yra labai palanki spaudomoji sistema, kuri žymiai padidina dabartinio telegrafo perduodamąsias ypatybes. Nors patsai aparatas yra painus, bet jo operavimas esąs toks lengvas, kad jis padaris nereikalingu samdymą telegrafininkų ir suprastinsiąs telegramų priėmimo ir persiuntimo darbą iki paprastojo mašina rašymo darbo. Viename gale vienas mašinėle rašis, kitame gale ant popieros ritulio raidėmis žodžiai gražiai atsispaus ir reikės tik nuplėšti ir į konvertą įdėti.

Tokiu budu mergina, visai neapsipažinusi su Morse's rašymbudžiu ir telegrafinio aparato vartojimu, bet mokanti mašinėle rašyti, taippat galės telegramą pasiųsti iš New Yorko Chicagon, ar kur kitur, kaip ir geriausias telegrafinis operatorius.

Telegrafo operatoriams tas yra svarbu, nes nežiurint to, kad ligšiol šita išlavintų darbininkų, rušis buvo labai reikalaujama ir ji galėjo palaikyti šiek tiek augštesnę algų skalę negu neišlavintieji darbininkai, dabar jie bus be jokios svarbos. Jie turės stoti greta su neišlavintais darbininkais ir kur kitur sau darbo jieškotis.

Taip mes matėme pradžias pranykimo liejikų, stiklapučių, raidrinkių, gelžkelių mašinistų ir iki tulam laipsniui katilių ir vagonų dirbėjų, stenografų, kurie pamažu užleidžia vietą diktagrafui, ir aibes kitų.

Didžiojo plėtojimosi laikais, statymo, vedimo; užėjus "karės užsisakymams," didelio spaudimo niekur nesimato, bet algos išlavintuose amatuose visur puola žemyn. Nauji reikalavimai pagamina naujus amatus—laikinus—bruzdumo metui, bet reakcija butinai turi ateiti.

Telegrafų bendrovės dabar laukia, kad jos galės operatoriams algas numušinėti; tiesa, spaudrašės reikalaus gauti mažne tiek pat, kaip ir senieji operatoriai, kadangi jie buvo labai blogai apmokami, bet svarbum dalyku yra greitas persiuntimas ir didelė apštis apyvartos, kuri seksis padaryti per visą liniją, vartojant šitą išradimą.

Dabar vidutiniškai persiunčiama 45 žodžiai per minutą. Prie naujosios sistemos galima bus persiųsti viena viela 180 žodžių į minutą kiekvienon pusėn, taigi viso 360 žodžių.

"GARY" MOKYKLŲ PLENAS.

Liaudies švietimo dirvoje amerikiečiai dabar labai pradėjo įdomauti taip vadinama Gary mokyklos sistema, kuri ypatingai atsižymi tuomi, kad vienas mokyklos namas yra panaudojama dvejiems vaikams ir tuomi žymiai sumažinama mokyklų užlaikymo lėšos. New Yorko miestas subruzdo steigti mokyklas sulig šito pleno ir tikisi, kad tuomi miestas galės kas metas užvaduoti $4,000,000.

Švietime amerikiečiai, visų pirmiausiai, yra be pažangos, bet jei jiems atsitinka proga pinigus užvaduoti, tai jie tuojaus pradeda įdomauti. El Paso pripažino jį praktingiausiu budu išrišimui klausimo mokyklų stokos, padidėjus mokinių skaičiui del priverstinio mokyklų lankymo įstatymo Texase. Newark, Buffalo, Rochester ir Schenectady bent po vieną mokyklą turi sulig šito pleno, o daugelis kitų miestų arba svarsto šitą pleną, arba išmėgina jį.

Gary plenas yra tame, kad prašalinus gaišinimą laiko, išnaudojus įstaigą ir pritaikius mokinimo kursą prie kiekvieno vaiko. Ikišiolei "individinis mokinimas" buvo vienu didžiausių pasigyrimų privatinėms mokykloms, kur mokinių buvo maža, o mokytojų daug. Gary plenas neduoda individinio mokinimo šitoj prasmėj, bet jo programas taip yra pritaikomas prie vaiko gabumų ir ypatybių, kaip gerai padaryta mašina prie savo medžiagos.

Prie Gary'nio pleno tam tikras kambarys patarnauja dvigubai tokiam skaičiui mokinių, kiek yra sėdynių. Kol vieni vaikai jas užima, kiti naudojasi žaidykla, gimnastika, auditorija, dirbtuve ir laboratorija. Visos šitos patogybės, tinkamai panaudotos, atsieina pagalviui mažiau, negu paprastuoju mokyklose vartojamu plenu. San Franciskoje Gary'nis—Froebelio mokyklos modelis buvo vienu įdomiausių švietimo parodinių. Jame buvo idealiai aptarnavimai 2000 mokinių, einančių nuo kindergarteno metų iki augštesnes mokyklos metų. Buvo 2 kindergartenai, 24 klesaruimiai, 5 laboratorijos, 8 meistrinės, 3 muzikos bei išraiškos studijinės, auditorija, 2 gimnastinės ir 2 plaukyklos.

Garyje mokyklos namas stovi miestui priklausančiame 10 akrų parke ir vejutės, krumai ir du mokyklos daržai po akrą žemės kiekvienas yra prižiurimi mokinių bei botanikos, žemdirbystės ir kitų šitoms artimų šakų instruktorių.

Kasdieninis šitos naujausios Amerikos mokyklų programas tęsiasi nuo 8:30 val. ryto iki 5 val. vakare ir šitas laikas yra lygiai padalintas tarp "X" mokyklos vaikų ir "Y" mokyklos vaikų. Kiekvienas mokinys turi apie 220 minučių akademinio darbo; 80 minučių pramoninio ir mokslinio darbo; 40 minučių auditorijoj ir 40 minučių žaidimo gimnastinėj ir žaidykloj.

Tas, vienok, yra tik normaliam, vidutiniškam vaikui. Kiekvienas mokinys yra išstudijuojamas ir jam duodama dirbti, ar žaisti pagal jo individinį reikalą. Jei tėvai nori turėti savo vaikus namie, kad doros pamokinus, arba pasiuntus juos į bažnyčią, tai jie gali tą padaryti. Taippat, jei motina laiko valgyklą ir nori, kad jos mergaitė padėtų jai pietus paduoti, tai tokia mergaitė iš mokyklos yra atleidžiama ir šitas darbas namie yra paskaitoma dalimi pramonės kurso.

Dirbtuvės darbas ir mechaninis darbas yra svarbiąja Gary pleno dalimi. Šitų šakų instruktoriai yra išlavintais darbininkais ir jie gauna paprastą unijos mokestį. Jie mokina vaikus dailidystės, švininingkystės, maliavojimo, metalinio darbo, raidrinkystės ir elektrybės, aptaisant mokyklą ir atliekant reikalingą kasdieninį darbą.

Vaikas buku protu ir vaikas dideliu protu buvo dviem dideliais klausimais viešosioms mokykloms. Vidutiniam vaikui jų programas tinka gana gerai, bet nepaimusis negali paspėti, o paimusis neturi ką veikti. Garynis plenas šitą išriša lengvai. Silpnasis vaikas didesnę savo laiko dalį gali praleisti rupestingai prižiurimose žaismėse, kol jis gana sustiprės, kad galėtų mokintis, o kuriam nesiseka išmokti, yra duodama laiko tiek, kiek jam reikia. Perkėlimas daroma pagal dalykus, o ne pagal laipsnius. Tokiu budu gabesnis mokinys gali lenkti kitus, kiek tik jis pajiega.

Kita Gary pleno ypatybe yra tas, kad vaikams leidžiama mokinti vieni kitus. Jaunieji pedagogai išleidžiama pagal jųjų sugebumą. Noras pranešti kitus, žinoma, yra dideliu paskatinimu tame. Sulig šitos pleno dalies yra daug ginčijamasi, pedagogų nuomonės skiriasi sulig josios vertės, bet ji, kol kas, buvo pasekminga.

Gary plenas yra grynai amerikinis. Jį išdirbo William R. Wirt, jaunas mokytojas, kuris mokino viešose Gary miesto mokyklose, Ind.

GYVOJI LIAMPA.

Kaip degančių anglių tik menka dalis šildo kambarį, taipjau ir liampose tik dalis spindulių akims šviesą suteikia; didesnė dalis spindulių duoda šilumą, bet ant akių neveikia, šviesos neduoda. Daug pačėdžiau šviesą vartoja šviečianti vabalai, paveikslan, švento Jono vabalai, arba tulos žibančios bakterijos, kurios išduoda vien šviesą, bet nieko kito. Francuziškas mokslinčius profesorius Raphael Dubois sumislijo tas šviečiančias bakterijas žmonėms priversti padėti, priversti jas jiems šviesą suteikti. Profesorius Dubois visokiuose bakterijas maitinančiuose skystimuose pradėjo jas auginti ir jam pasisekė ištikro padirbti mažą kambarinę liamputę, kuriai šviesą bakterijos suteikia; su tokioms liampoms jis apšvietė savo gyvenimo mažą kambariuką. Tokia liampa panaši yra į stiklinę; prie kurios pritaisytas yra metalinis veidrodis, kuris apačion atmuša bakterijų šviesą. Jeigu stiklinę pripilti skystimu, kuriame augina bakterijas, tai ji išduoda šviesą rods nedidesnę, negu šviesa naktinės liamputės. Bet ne reikia užmiršti, kad tai yra tik pirmas mėginimas. Nėra abejonės, kad liampa bus pagerinta ir gal bus galima žibančias bakterijas ir jų išduodamą šviesą praktiškiems tikslams sunaudoti. Profesorius Dubois parodė, kad tas yra galimu, o jo sumanytą liamputę gali gerinti kiti ir pasistengti jo sumanymą žmonių naudai, praktiškiems tikslams sunaudoti.

VIETINĖS ŽINIOS.

IŠ MARTAUS PRAKALBŲ

Tik-ką pargrįžusis Amerikon p. Martus, kuris vienu laiku vedė 7,000 lietuvių pabėgėlių iš Vilniaus Rusijos gilumon, pradėjo savo prakalbas po Chicagą. P. Martus pasakoja, ką savo akimis yra matęs ir ko yra pats prityręs. P-no Martaus partijoj buvo daugiaus kauniečių pabėgėlių nuo Betigalos, Eiriogalos, Krakių, Šidlavos ir iš kitur. Iš Suvalkijos—daugiausiai nuo Prienų.

P-no Martaus prakalbose teko mums išgirsti, ko dar neesame girdėję nei nuo vieno kito kalbėtojo. Prakalbos ytin žingeidžios ir vertos pasiklausymo. Tik jo pasakojimų pasiklausius, galima aiškiai savo akyse persistatyti tuos vargus ir nelaimes, kurias musų broliai turėjo perleisti.

Pereitą panadėlį jis kalbėjo ant Town of Lake, kur laike prakalbų ir po prakalbų surinkta išviso aukų $100.85; utarninkė kalbėjo So. Englewoode, Baukaus svetainėje, kur surinkta $25.35. Abiejose vietose buvo pusėtinai žmonių atsilankę.

Seredoj buvo prakalbos ant West Side, Mėldažio svetainėje, o ketverge—ant 18-os, Černiausko, svetainėj. Siunčiant laikraštį spaudon, neteko dar sužinoti, kiek šiose vietose surinkta aukų.

Toliaus p. Martus kalbės sekančiose vietose:

Pėtnyčioj, gegužio 5 d.—antru sykiu ant Town of Lake, Zolpio ir Bieržinskio svetainėj, 4600 So. Paulina Ave.

Subatoj—So. Chicagoje, Aršanskio svetainėj.

Nedėlioj—gegužio 7 d.—Cicero, Ill., Kaupo svetainėj, 7:30 vakare.

Panedėlyj—Indiana Harbor, Ind., Ivanovo svetainėj.

Utarninke—Gary, Ind.

Seredoj,—Brighton, Parke.

Visur prakalbos prasidės lygiai 8 val. vakare. Tolimesnis prakalbų maršrutas bus paskelbtas vėliaus. P-ą Martų parsikvietė iš Brooklyno Antrasai Chicagos SLA. kuopų apskritys, po kurio priežiura ir kontrole visos prakalbos yra rengiamos. Apskritys persiųs visas surinktas aukas Lietuvos Gelbėjimo Fondui.

Lietuviai iš Illinois, Wisconsin, Indiana ir Michigan valstijų, norintieji surengti pas save prakalbas, tegul tuojaus kreipiasi pas Antrojo SLA. apskričio prezidentą p. Kibartą, 4601 So. Ashland ave. Chicago, Ill. Jis duos informacijų, kada kalbėtojas galės pributi.

McCORMICKO IR DEERING DARBININKAI STREIKUOJA.

Balandžio 27 d. International Harvester B-vės fabrike McCormick prie Blue Island ir So. Western ave. tapo pavaryti iš darbo, neva už gėrimą, keli naktiniai darbininkai. Tas iššaukė streiką Twine Mills dirbtuvėse. Paskui juos sustreikavo ir kito tos pačios bendrovės Deeringo fabriko darbininkai tuose pačiuose darbo skyriuose. Daugiausiai tai lenkai, lietuviai ir rusai. McCormicke streikuojančių, sulyg bendrovės padavimo, išpradžių buvo apie 1,800, Deeringe apie 1,600; bet darbininkai sako, kad McCormicke sustreikavo apie 3,000, o Deeringe suviršum 3,000. Pirmas kelias dienas visi laikėsi gerai. Penktadienyj McCormicko streikininkai turėjo susirinkimą Mėldažio svetainėje, sustatė savo reikalavimus ir per išrinktą komisiją pasiuntė juos bendrovei. Iš 15 komisijos narių lietuviai buvo šitie: Marė Puziutė, Juozas Adomaitis ir Petras Samkus. Jų reikalavimai buvo tokie:

Naktiniams vietoje 11 valandų darbo 10 valandų, ir vietoje $3.00 užmokesties, $3.25.

Dieniniams vyrams 25c. į valandą, 9 valandos darbo vietoje 10 valandų ir komišino 10 nuoš.; moterims 20c. į valandą, 9 val. darbo ir 15 minutų nusiprausimui. Visiems apdraustinė mokestis turi buti numažinta vyrams iki 25c. mėnesiui, moterims iki 20c. mėnesiui.

Bendrovė atsakė į tai, kad ji sutinka duoti 9 valandų darbo dieną ir mokėti už 10 valandų dieną, bet nieko daugiaus. Streikininkai tuo neužsiganėdino ir nutarė streikuoti. Išpradžių upas pas visus buvo geras, bet pirmadienyj, kuomet bendrovė žadėjo priimti siulomomis išlygomis į darbą, atsirado ir norinčių eiti dirbti senomis išlygomis. Sugrįžo dirbti apie 100 merginų ir apie 8 vyrai. Likusųjų gi suviršum 1,000 darbininkų susirinko ties fabriku pikietuoti.

Bendrovė, laukdama riaušių, pasikvietė keturis raituosius policistus ir gerą apštį pėstinių; atsarginės policijos užsisakyta 200 patrolininkų ir 50 raitųjų. Vienok kol-kas darbo policijai tą dieną nebuvo.

Pirmadienyj Mc Cormicke vėl 2000 naujų darbininkų sustreikavo; antradienyj prie streikininkų prisidėjo dar 4000. Viso streikininkų Mc. Cormicke skaitoma 7000; Deeringe, 4000; viso streikuojančių skaitoma 11,000. Mc. Cormickas visas sustojęs. Apie fabrikus streikininkai vaikščioja tukstančiais. Policija, raitoji ir pėsčia saugiai daboja streikininkų pasielgimus. Kol kas tik keli nuėjusių dirbti iš darbo pareinant gavo apkulti, bet jokių suiručių nebuvo. Superintendentas žada nesamdyti streiklaužių.

Tautinės Sandaros kuopos susitvėrimas. Pėtnyčioje, balandžio 28 d., "Mildos" svetainėje liko sutverta Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros kuopa Chicagoje. Susirinko nedidelis burelis žmonių, kuriuos sukvietė specialiais laiškais p. M. J. Damijonaitis, kurisai ir vėdė šį įsteigiamąjį susirinkimą, J. A. Chmieliauskui raštininkaujant. Po visai eilei prakalbų ir diskusijų, kuriose dalyvavo Dr. Drangelis, adv. Bradchulis, Dr. Zimontas, Dr. Graičunas, pp. Pr. Kibortas, K. Kasputis, B. K. Balutis, p-lė Radzevičiutė, J. Trijonis, J. Strimaitis, J. A. Chmieliauskas ir kiti, rašyta nariai prie naujai tvertos kuopos.

Surašius narius, užbaigta visuomeniškasai susirinkimas, ir atidaryta naujosios kuopos susirinkimas. Jįjį atidarė ir vedė p. M. J. Damijonaitis, pasiliekant tam pačiam raštininkui. Raštininkas pranešė, kad naujon kuopon išviso prisirašė 38 nariai ir narės. Nauji nariai ir narės sudėjo mokesčių išviso $29.00. (Vėliaus prisirašė dar du).

Kuopos valdybon išrinkta per akliamaciją (apšaukimą): pirmininku—F. P. Bradchulis, pirmininko padėjėju—K. Kasputis, raštininku—J. A. Chmieliauskas, iždininku—M. J. Damijonaitis.

Dėlei laiko vėlumo, kitų reikalų svarstymas buvo atidėtas sekančiam kuopos susirinkimui, kurį sušaukti ankstyviausiu patogiu laiku liko įgaliota kuopos valdyba.

J. A. Chmieliauskas,
Kuopos raštininkas.

"Birutės" paskutinis vakaras. Pereitą subatą Mildos svetainėse "Birutės" draugija parengė vakarą užbaigimui šių metų sezono.

Visais atžvilgiais buvo tai grazus vakarėlis. Apštus burelis gražios publikos turėjo tikrai smagų vakarėlį, pamarginta "Birutės" choro dainomis ir draugijos narių duetais bei solo. Viršutinėj salėj buvo šokiai ir dainos, apatinėse salėse buvo užkandžiai ir šiaip pasikalbėjimai.

(Tąsa ant 7-to pusl.)

NAUJA KNYGA! Tik-ką išėjo iš spaudos knyga vardu "AMERIKA". Tai yra rinkinys įvairių faktų, žinotinų Amerikoje gyvenantiems ir čion atkeliaujantiems lietuviams. Sudėjo V. K. Račkauskas, "TĖVYNĖS" redaktorius. "AMERIKA" yra informacijinis veikalas, kokis jau nuo senai buvo pageidaujamas. Jame telpa daug reikalingų ir naudingų patarimų ir nurodymų, taipgi Am. lietuvių statistika.
Knyga didelio formato 6 x 9 col., 288 puslapių. Kaina tiktai ..... .75c
Reikalaukite ir pinigus siųskite pas:
M. J. Damijonaitis 901 W. 33-rd Street CHICAGO, ILLINOIS.
P. S. Visas pelnas nuo šios knygos, yra paskirtas Priegiaudos namui S. L. A. Norint kitokių knygų, reikalaukite iš mano lietuviškų knygų krautuvės katalogo.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

T. K. P. Frankfortiečiui ir J. J. Ž—kui. Jusų raštai atėjo pervėlai, kad į šitą numerį įdėti; bus sekančiame. Ačiu.

Apgarsinimai.

GERIAUS NEGU TIKĖJOSI.

P-nas John Firment iš Bowersville, Pa., P. S. K. U. 181 kuopos narys rašo šitaip:

"Brangus p. Trineri: Dėkodamas jums už Linimentą noriu pasakyti, kad aš net nesitikėjau, kad Trinerio Linimentas galėtų mane paliuosuoti taip greitai nuo mano skausmų strėnose. Aš turėjau skausmus strėnose ir kuomet jokie plėstrai jau negelbėjo, aš užsisakiau Trinerio Linimento ir kaip mano žmona antru syk mane subraukė, aš pasijaučiau daug geriaus ir dabar vėl galiu dirbti savo darbą, kaip ir pirma.

Aš patarčiau kiekvienam tuojaus užsisakyti jį ir laikyti po ranka." Trinerio Linimentas yra nesulyginamas vaistas dėti išlauko ramatose, sausgeloje, strėnas skaudant, raumemis geliant, sunariams sustirus ir tt., 25c. ir 50c., aptiekose; krasa 35c. ir 60c.

Atsitikimuose vidurinių kliučių, nevirškinimo, vidurių užkietėjimo, netekimo noro valgyti, svaigimo, galvos skaudėjimo, nuovargio, paimk Trinerio Amerikinio Karčiojo Vyno Eliksyro. Gaunamas aptiekose. Jos. Triner, išdirbėjas, 1333-1339 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

Dr. G. M. Glaser

Šiuomi apreiškiu pagodotai visuomeniai, jog esu seniausias gydytojas ant Bridgeporto, praktikuojant per 22 metus, perkėliau savo ofisą ir gyvenimą į savo locną namą po numeriu

3149 So. Morgan St.
Kertė 32-ros gatvės.
Telefonas Yards 687.

Mano ofisas aprupintas naujausiais budais gydymo. Visus ligonius stengsiuosi užganėdinti kaip ir lig šiol. Pasitikėdamas, jog gerbiama publika ir toliaus mane rems, esiu namie ant kiekvieno pareikalavimo dieną ir naktį. Esiu specialistas ligose vaikų, moterų ir vyrų ir užsendintose ligose. Darau visokią operaciją.

Dr. G. M. Glaser
3149 So. Morgan St.
Kertė 32-ros gatvės.

JONAS KULIS

Generališkas "Lietuvos" Agentas keliauja po visą Ameriką. Kur jis atsilankis, ten per jį galima atnaujinti, ar užsirašyti "Lietuvą" arba užsisakyti visokių knygų, jam pinigus užmokant išanksto. Už jį mes atsakome. Lietuva Pub. Co.

JUOZAPAS MOZERIS

kaipo "Lietuvos" agentas Cirero, Ill. ir apielinkėse yra įgaliuotas užrašinėti "Lietuvą", priimti prenumeratą, apgarsinimus ir pardavinėti knygas. Lietuva Pub. Co.

NAUJI JUDANTIEJI RAČIUNO PAVEIKSLAI IŠ KARĖS LAUKO IR IŠ LIETUVOS.

Geriausia proga pamatyti Lietuvos miestus ir kaimelius, kame siaučia baisioji Europos karė.

Pamatysite savo brolius, kurie neteko pastogės, badauja, rankas ištiesę prašo pagelbos.

Pamatysite, kaip vokiečių lakunai iš padebesių meto bombas ant Lietuvos sodžių.

Be to dar bus parodyta daug juokingų, ir pamokinančių paveikslų. Poni Elz. Račiunienė pertraukose padainuos gražių dainelių.

Pertsatymas trauksis per 2½ val. Kas išsiilgo Lietuvos, savųjų viengenčių, nepatingėkite ateiti pasižiurėti šių įdomių paveikslų.

PERSTATYMAI ATSIBUS:

Nedėlios ir Panedėlio vak., Gegužio-May, 7 ir 8 d. Nekalto Pras. P. šv. bažn. salėje, Brighton Park, Chicago, Ill.

Ketvergo ir Pėtnyčios vak. Gegužio 11 ir 12 dd. šv. Kryžiaus Bažn. salėje, W. 46th st. ir Wood st.,

DRAUGIJŲ REIKALAI

Draugija "Laisvė Lietuvių Amerikoje", Minneapolyj, Minn. nevaržo nei vieno tikybinių įsitikinimų, yra prieinama visiems ir naudinga prigulėti kiekvienam lietuviui gyvenančiam Minneapolyj ir jo apielinkėse. Draugijos dabartinė valdyba yra tokia: Pirmininkas, A. Peciliunas, 1324 — 2nd st. So.; Vice-pirm., J. Bieža, 1815 — 17th Ave., So.; Sekr. M. Bieža, 1815 — 17th Ave., So.; Kasininkas, A. Baltrušaitis, 1815 — 4th ave. So. Norintieji prisirašyti, malonės kreiptis prie L. L. A. D-jos valdybos, arba tiesiog ateiti į susirinkimą. Susirinkimai buva kas pirmą nedėldienį mėnesio 2 val. po pietų I. O. G. T. svetainėje So. 2nd St.

METINIS BALIUS!

Draugystė Šv. Jurgio, parengė balių, gegužio 6 d., 1916 m., Casino Hall Central st., Thompsonville, Conn. Balius prasidės 7-tą val. vakare ir trauksis iki vėlos nakties. Įžanga 25c. ypatai.

Kviečiame visus lietuvius ir lietuvaites atsilankyti į šitą balių. Turėsite gerą progą smagiai laiką praleisti. Visi atsilankiusieji busite užganėdinti. Gros vietinė orkestra visokius šokius, kas kokių tik panorės. Kviečia KOMITETAS.

Pajieškojimai.

Pajieškau savo brangiausios motinėlės, Kigavičienės, kuri pirmiau gyveno Chicagoje, Ill. po to jau eina septinti metai ir aš jau esu didelė. Motinėle brangi, atsižvelgk į mane siratą. Atsišaukti adresu:
Elzbieta Kigavičaitė,
4319 So. Wood ts., Chicago, Ill.

Pajieškau Kazimiero ir Domininko Kopustų, ir Antano Gaižuno, visi Stumbriškių vals., Panevėžio pav., Kauno gub. Kopustai Subačiaus par., o Gaižunas Vabalninkų par., Kliskų kaimo; Kopustai Velnekių kaimo. 10 metų atgal gyveno Kingston, Ind. Atsišaukti adresu:
K. Ramanauskas,
10 St. Paul st., Waterbury, Conn.

Pajieškau savo brolio Domininko Lauciaus, Gyvakarų kaimo, Kupiškio parap., Kauno gub. Apie 20 metų kaip Amerikoje. Atsišaukti adresu:
Alponas Laucius,
P. O. Box 16, Lewiston, Me.

Mes du jauni vyrai lietuviai reikalaujame darbo ant farmos. Darbą mokame gerai. Kas reikalauja darbininkų, atsišaukite per laišką, pranešdami kokis darbas ir jo išlygos. Musų adresas toks: S. O. Marcinkevičia, 1555 E. 45th St., Cleveland, Ohio.

Reikalavimai.

REIKALINGAS JAUNAS VAIKINAS

į Banką prie ofiso darbo. Turi buti baigęs Public School arba ir augštesnę mokyklą. Geram vaikinui yra gera proga išsidirbti į auštesnę poziciją. Atsišaukti tiktai raštu, nurodant kiek metų, kokią mokyklą yra baigęs ir ką dirbęs. A. Olszewski Bank, 3252 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Reikalauja 25 liejikų (molderių), nuolatinis darbas, ilgam patenkamos vietos, nėra jokių kliučių. Adresas: Chicago Malleable Castings Co., 12000 So. Racine ave., Chicago, Ill. (West Pullman).

REIKALINGAS senas žmogus prie namų darbo. Gaus pilną pragyvenimą ir $15.00 algos ant mėnesio. Atsišaukti į A. Olszewskio Banką, 3252 So. Halsted st.

Cinkos kasėjų reikalauja į Illinois ir Wisconsin po $2.50 į dieną už 9 valandas darbo. Diamond Labor Agency, 567 W. Madison st.

Reikalaujama 10 vyrų ledams traukti nuo $2.50 iki $3.00 į dieną; 2 anglims kasti, $15; molderio, $5 į dieną, darbininkų prie darbo tvarte, dailidės, 40c. į val., piuklapiovio, vežimų ploviko, indų plovėjo viešbutyje, gera mokestis; 2 ofisinių namų sargų $50.—$52.50 į mėnesį; 2 mašininių darbininkų, 20c į val.; 2 ugnakurių, $55—$70; trijų smuklinių porterių; kelyklininko į viešbutį; aliejuotojo į viešbutį; 2 laukų darbininkų—gera mokestis; antrarankio barzdaskučio $14; 6 paprastų darbininkų, darbas viduj nuo $2 iki $2.50 į dieną; kelyklininko $12—$15; dudų jungėjo pagelbininko 25c. į val.; medžio darbininkų po 35c. į val.; dailidės 40c. į val.; darbininko išsiuntinėjimo kambarin $2 į dieną.
South Park Employment Agency,
4193 So. Halsted st. Viršuj Krasos.

Ant Pardavimo.

GERIAUSIA IR PIGIAUSIA ŽEME, farmos visokio didumo, parduodama lengvomis išmokestimis su mažu įmokėjimu. Žemė visa dirbama; pasiskubinkite. Adresas:
C. K. Ball,
R. R. 1, Kennedy, Minn.

Į Pardavimą Fordinis Roadster. Kuogeriausiame stovyje; bus išparodyta; tik-ką numaliavotas. Šitą automobilių reikia pamatyti, norint suprasti jo tikrą vertę. Parduodama pigiai už pinigus. Klausk po num. 31116 So. Union ave., 3-čias augštas.

PINIGAI

Geriausiai, greičiausiai ir pigiausiai

Persiunčia Pinigus į Lietuvą-Rusiją ir visas dalis svieto ir parduoda Šifkortes

A OLSZEWSKIO BANKA
3252 South Halsted St.
CHICAGO, ILL

Jei nori pamatyti tikrai GERĄ TEATRĄ, tai ateik į
MILDĄ
3138-42 So. Halsted St.
Čia už 5c matysi gražesnį Teatrą, kaip vidurmiestyje už 50c.
Kainos šiokiom dienom 5c ant balkono, 10c žemai.
Subatom ir nedėliom 10c balkonas, 15c žema.
Prasideda 7 valandą kas vakaras. Subatomi ir nedėliomi 2 val. po pietų.
Jei nori linksmai pralesti valandą liuoso laiko užmiršti savo nesmagumus, tai ateik į
MILDOS-TEATRĄ.

Nevirškinimas, užkietėjimas, skilvio nemalimas, sustirusios kepenįs ir toki simptomai, kaip liežuvio aptraukimas, apetito netekimas, abelnas neveiklumas, mažakraujystė ir skilvio netvarkos padaro ligonį labai sergančiu. Kodėl neimti

SEVERA'S Balsam of Life

(Severos Gyvybės Balzamas) laiku ir tokiu budu neleisti ligai toliaus išsiplėtoti? Šio vaisto veikmė yra greita ir labdaringa. Jisai yra atstatančios vertės toniku. Jisai padaro vidurius reguliariškai veikiančiais, paliuosuoja nuilsimą, atgaivina ligonį ir sumažina priepuolių aštrumą. Jojo raminančioji veikmė daro jį puikiu vaistu pasimainančiame karštyje ir drugyje. Jisai sustiprina silpnuosius ir yra patariamas moterims jų sirguliavimuose. Kaina 75c už bonką.

Pilvo Skaudėjimas. Mr. M. Sobkowiak, Coburg, Westville, Ind., parašė mums: "Mano pati turėjo pilvo skaudėjimą. Pamus jai Severos Gyvybės Balzamo, skaudėjimas sustojo."

Pirkdami vaistus, prašykite Severos vaistų ir butinai reikalaukite, kad duotų Jums tai, ko Jųs reikalaujate. Aptiekos pardavinėja Severos Vaistus. Jeigu jusų aptiekorius neturėtų tų vaistų, kurių Jųs reikalaujate, tai užsisakykito jų tiesiog iš musų.
W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

Parisduoda saliunas lietuvių apgyventoj vietoje. Biznis gerai išdirbtas per 15 metų. Norinčiam padaryti pinigų yra gera proga. Atsišaukit: Lapinski and Jasiulis, 23rd and Lake st., Melrose Park, Ill.

Į PARDAVIMĄ Valgomų daiktų, Cigarų, Tabako ir Saldainių sankrovą, Miss M. Comiskey, 506 W. 39 st.

KIEKVIENAS GALI BUTI FOTOGRAFISTU.

Ką-tik išėjo iš spaudos pirmutinė lietuvių kalboj knyga, iš kurios kiekvienas lengvai gali išmokti fotografystės amato. Prisiųskite $1.00, o gausite šitą knygą. Siuntimo lėšas apmokame.
Adresuokite:
NORTH END PHOTO CO.,
376 Selkirk Ave.,
WINNIPEG, MAN., CANADA.

AR JAU

prirengėte į spaudą Konstitucijas, Knygas, Pliakatus, Užprašymus, Vizitines Kortelės, Tikietus, Katalogus ir t.t. Jeigu turite prirengę, tai pasiųskite mums laišką, kokius Spaudos Darbus Jųs norite gauti, o mes prisiųsime Jums : : sampelius ir kainą. : :

MILDA PRINTING HOUSE
J. J. Bačiunas ir J. P. Pajauskas
Savininkai
814 W. 33rd St., Chicago, Ill.
Telephone Drover 7184

SUPAŽINDINKITE ANGLUS SU LIETUVA,
platintindami Dro Jono Šliupo parašytą anglų kalboje knygą
LITHUANIA IN RETROSPECT AND PROSPECT
išleido Amerikos Lietuvių Spaudos Draugija. Kaina—50 centų.
SLA., TMD. kuopoms, draugijoms ir knygų platintojams, imantiems daugiau 10-ties egzempliorių, nuleidžiama tam tikras nuošimtis. Reikalaukite musų redakcijoje, arba pas autorių,
Dr. J. Šliupą,
1419 No. Main av., Scranton, Pa.

REIKALAUJA DARBININKŲ.
Turime pilnai darbo restauracijose, fabrikuose ir privatiškuose namuose
Reikalaujame 25 vyru po $2.00 į dieną, nuolatinis, švarus darbas dirbtuvės vidui per apskritus metus.
Norint darbo atsišaukite
Atlas Employment Office,
6300 So. Halsted St., Chicago, Ill
3rd floor. Room F.
Telefonas Normal 163.

ŽIUREK NAUJOS TOBULYBĖS MERGINOS

Jinai yra visos šeimynos drauge—vadove prie geresnio virimo, švaresnės, vėsesnės virtuvės ir mažiaus darbo.

Jųs rasite josios paveikslą visur languose ir ant stalų geležinėse krautuvėse, rakandų ir abelnose krautuvėse, ir kur tiktai jųs jąją pamatysite, tai ten rasite NEW PERFECTION ALIEJINĮ KEPAMĄJĮ PEČIŲ.

Šis NEW PERFECTION, kaip ir gazinis pečius, suteikia užtektinai šilumos—kiekvienas degėjas pasiekia pilno karščio į valandėlę po tam, kai jųs pridedate degtuką prie knato.

Tai yra Aliejinis Pečius pastovių papročių. Jis yra visada geras. Jis dabar aptarnauja du milijonų laimingų šeimininkų—paliudydami, kad visose smulkmenose jis yra moksliškai teisingas.

Su greit veikiančiu NEW PERFECTION jųs galite turėti labai žemą, vidutinišką arba augštą liepsną—bile kokio didumo, kurio jųs norite, "kaip gazas!" Tik pasukite liepsną ligi pageidaujamam laipsniui. Liepsna paliks pastovi. Ji neišaugs, nei persimainys. Nėra jokių skylėtų degimo triubų, kurios nuo perkaitimo susiriestų arba išsiskėstų arba užsikimštų suodžiais. Tokiu budu užtikrinta pilnas išdegimas ir saugumas. Nėra jokių dumų arba kvapsnių.

NEW PERFECTION Pečius, kaip augščiaus parodytas, turi savyje keturių degėjų pečių, Beliepsni, Virimo ir Kepimo Pečių—viską kruvoje, ruiminga, pilna virimui prietaisa. Vienas patraukimas stilpnintojo uždaro pečių Beliepsniam Kepimui. Mažas pastumėjimas padaro jįjį vėl paprastu pečium.

Padaryta 1, 2, 3 ir 4 degėjų didumų; taipgi speciališki 2 ir 4 degėjų pečiai su Prietaisa Beliepsniam Kepimui.

NEW PERFECTION OIL COOK-STOVES

Parsiduoda geležinėse ir abelnose krautuvėse arba kur tik jųs pamatote paveikslą NAUJOS TOBULYBĖS MERGINOS.

"Dabar Aptarnauja 2,000,000 Namų"

STANDARD OIL COMPANY
(AN INDIANA CORPORATION)

VIETINĖS ŽINIOS.

(Tąsa nuo 6-to pusl.)

Buvo tai paskutinis "Birutės" vakaras prieš vasaros vakacijas. Prie šitos progos reik tarti keletas žodžių apie "Birutės" pasidarbavimą pereitame sezone.

Pereitos žiemos laiku "Birutė" pasidarbavo žymiai. Ji surengė keletą vakarų ytin dailių—dailesnių, berods, Chicagoje, vargiai ir buvo. Kaipo dainorių draugija "Birutė" šiuosmet įgijo didelę pagarbą tarp chicagiečių: jos vakarai ir programai visuomet buvo atydžiai ir labai rupestingai apdirbti; pats choras taipgi žymiai sustiprėjo ir pasigerino—ir savo išlaukine išvaizda ir muzikališkuoju žvilgsniu. Chicagoje pereitą žiemą "Birutė" buvo tikra vaidelytė prie dailės-dainos altoriaus ir suteikė lietuviams nevieną smagią valandėlę. Lai ji buva tokia ir ateityj, lai auga, bujoja ir gerinasi!

Chicagiečiai tikrai yra dėkingi visiems šauniems birutiečiams, jų vedėjui, p. Pociui ir jų pirmininkui Dr. Drangeliui, kuris ypatingai daug triuso įdėjo pereitais metais.

Pasilsėkit gerai, birutiečiai, o po vasaros—vėl prie darbo.

Svečias.

Įvairumai. Tėv. Myl. Dr-jos 22-ra kuopa toliaus nutarė laikyti savo susirinkimus drauge su SLA. 36-ta kuopa. Be to susirinkimas parėmė kuopos pirmininko, p. Stankausko, įnešimą rengti kuopos vakarėlius. Pirmas tokių vakarėlių žada buti gegužio mėnesyj. Šitų vakarėlių tikslu bus duoti svečiams, ypatingai jaunimui, smagumą ir naudą. Kiekvienas svečias, nusipirkdamas vakarėlin bilietą, gaus gerą skaitymo knygelę beveik bilieto vertės ir galės gražiai laiką praleisti.

Toki vakarėliai, ištikro, gali daug jaunimo sutraukti ir pamokinti jį, kaip galima smagiau ir naudingiau laiką praleisti.

— Vienas tautininkas pasakojo socialistui apie susitvėrusią pėtnyčioj Tautinės Sandaros kuopą.

— O iš kiek narių sutvėrėt—iš 3 ar iš 4—klausia socialistas.

— Pamažu, pamažu — atsako tautininkas—nusiimk kepurę: sutvėrėm iš 35-ių.

— Ką-a?... išvertė akis socialistas.

Toliaus, užsipuolęs ant nebago tautininko, rėkė: "Jųs esat niekšai, jums reik sudaužyt....." etc. Vyrukas taip susinervavo, kad žmoniškai ir kalbėt negalėjo.

Naujas.

— 36-tos kp. susirinkimas atsibus nedėlioj, gegužio 7 d., 1-mą val. po pietų, Aušros svetainėj, 3001 So. Halsted St. Bus rinkimai Centro Valdybos ir delegatų į seimą, kuris atsibus Pittsburg, Pa.

— Inteligentiškesnių lietuvaičių kliubas "Gabia Sorosis" nutarė surengti "Gegužinės Šventės" vakarėlį gegužio 24 d. Mildos svetainėj. Šio kliubo prezidente yra p-lė Gracija Toleikiutė.

J.

UŽDARO NAKTINES KAVINES.

Majorui Thompsonui buvo paduota iki bal. 26 d. pasirašyti, ar atmesti padavadijimą, reikalaujantį, kad negeriamos valgyklos butų uždaromos nuo 1 val. nakties, taip kaip ir smuklės. Jis nei pasirašė, nei vetavo prieš tai ir todel šitas padavadijimas virto įstatymu be jo veikimo. Jis bus įstatymu už dešimities dienų po apskelbimui jo Tarybos nutarimuose, tai yra apie gegužio 9 d. Padavadijimas reikalauja, kad visos valgyklos ir kavinės, kur svaiginamieji gėralai yra pardavinėjami, laikytųsi tų pačių valandų, ką ir smuklės. Dėl jo turės užsidaryti keli nakciniai kabaretai.

PIRKITE NAMUS.

Kiekvienas sveikas darbininkas gali ir privalo turėti savo namą.

Kodėl? Todėl, kad neturintis namo nei nepasijunta, kaip jo sunkiai uždirbti pinigai sudyla ir nieko neužčėdija, o pirkęs namą, nei nepasijunta, kaip greitai ji išmoka ir turi savo locną namą ir tokį žmogų visi guodoja, vadina Chicagos ukėsu ir niekas nesibijo su juom reikalus turėti, o neturintį vadina randauninku, ar burdingierium, ir su juom nieko bendro nenori turėti.

Pirkti namą dabar yra geriausias laikas. Kodėl? Todėl, kad dabar darbai visur gerai eina, ir toliau žada dar geriau eiti. Ir štai kodėl. Amerika dabar turi daugybę kontraktų su Europa padirbimui amunicijos, automobilių, drabužių, ir kitų dalykų, kurie ims daugiau metų laiko. Tokiu budu darbo Amerikoje bus dabar daugiau kaip kada nors buvo.

Šįmet taipgi bus rinkimai naujo prezidento. Be abejonės bus išrinktas republikonas, o kada tik buvo republikoniška valdžia, visada Amerikoje buvo geri laikai. Taigi ir vėl turėsime gerus laikus, jeigu gausime republikoniška prezidentą.

Atminkite, kad kaip tik laikai eina geryn, tai ir properčių kainos eina augštyn. Ir todėl tai dabar yra geriausias laikas namus pirkti, kol yra pigus, o paskui parduoti su geru pelnu, kada kainos pakils. Bet atminkite, kad properčių kainos kįla tiktai gerose biznio vietose. Geriausia biznio vieta yra tai Bridgeportas. Svarbiausia biznio gatvė yra Halsted. Jei norite ant pirktų properčių uždirbti, tai pirkite jas ant Bridgeporto, ne laukuose.

Męs turime pardavimui gerų properčių ir pigiomis kainomis, ant Halsted ir aplinkui, ir parduodame lengvesnėmis išlygomis, kaip nuo ko nors kito galėtumėte pirkti.

Čia Paduodame Tiktai Keletą iš Jų.

31 2 augštų murinis namas prie Emerald ave., arti 38 str., 5 pagyvenimai, ir vienu pagyvenimu su daržine namas užpakalyje, išviso 6 pagyvenimai, kiekviename pagyvenime išeinamoji vieta, gazas ir t. t., duoda $612.00 randos į metus. Kaina tiktai ..... $4,500.

113 2 augštų namas, murinis prie Parnell ave. arti 37 str., 2 pagyvenimai, duoda randos į metus $264.00. Galima įnešti $200.00, o likusius ant išmokėjimo. Kaina tiktai ..... $2,300.

114 Murinis namas dviem mažais pagyvenimais prie 32 str., arti Lowe ave. $300.00 įmokėti, o likusius išmokėjimu. Kaina ..... $1,000.

115 2 augštų murinis namas prie 34 str., arti Auburn ave., 2 pagyvenimais po 6 ruimus, išeinamosios vietos, gazas, gerame padėjime, atneša randos į metus $432.00. Kaina ..... $5,000.

120 2 augštų medinis namas prie Western ave., North Side, arti North ave., 4 pagyvenimais po 4 ruimus, ponamis, palėpis, porčiai, išeinamasios, gazas, atneša $600.00 randos į metus, labai lengvu išmokėjimu. Kaina ..... $4,200.

121 Kampinis namas prie Parnell ave., 3 pagyvenimais, atneša $30.00 į mėnesį, galima įnešti tiktai $500.00. Kaina ..... $3,000.

122 2 augštų murinis namas prie Union ave., arti 33-čios str., pryšakis akmeninis, fundamentas taipogi akmens, 3 pagyvenimais po 6 ruimus, išeinamosios vietos ir maudyklės viduje; prie to namo taipogi priguli dar vienas tuščias lotas, užpakalyje yra murinis namas 5 ruimais, atneša randos į metus išviso $876.00. Kaina $8,300.

123 2 augštų medinis namas prie Wallace ir 44-tos str., 4 pagyvenimais po 4 ruimus, išeinamosios vietos, maudyklės, gazas, atneša randos į metus $480.00. Kaina tiktai $3,000

124 Medinis namas prie Charlton ir 33-čios str., 2 pagyvenimais. Kaina ..... $1,500.

125 2 mediniai namai: vienas trimi pagyvenimais, o kitas 5 pagyvenimais, išeinamosios vietos viduje, randos atneša į metus $864.00. Kaina abiejų tiktai ..... $4,500.

126 6 ruimais murinis namelis, prie Lowe ave., arti 33-čios str., atnesa randos $216.00 į metus. Kaina ..... $2,500.

127 Murinis namas prie Lowe ave., arti 33-čios str., 6 ruimais ir galima padaryti pagyvenimą apačioje, išeinamoji vieta, maudyklė, atneša $300.00 randos į metus didelė gera daržinė, atneša $5.00 į mėnesį. Kaina ..... $3,000.

128 Vieno augšto medinis namas prie Halsted str., arti 31 str., štoras ir 4 ruimais pagyvenimas, atneša $360.00 randos į metus, labai gera vieta biznui. Kaina tiktai ..... $3,700.

129 3 augštų murinis namas prie Emerald ave., arti 35 str., 3 pagyvenimais: vienas 7 ruimais, o du po 6 ruimus, išeinamos vietos, maudyklės, gazas, atneša $600.00 į metus randos. Kaina ..... $6,500.

130 Du namai ant dviejų lotų prie Winchester ave., arti 63-čios, abu muriniai, 5 pagyvenimais po 6 ruimus ir 2 pagyvenimais po 4 ruimus, gazas, elektra, maudyklės, išeinamosios vietos, statyti pagal paskutinės mados, atneša $122.00 randos į mėnesį, galima įnešti tiktai $3,000. o likusius išmokėjimu. Kaina .... $12,000.

131 Vieno augšto medinis namas, 2 pagyvenimais prie Auburn Ave., arti 33-čios, atneša randos $240.00 į metus. Kaina ..... $2,500.

132 2 augštų naujas murinis namas prie Union av., arti 33-čios, statytas pagal paskutinę madą, elektra, gazas, maudyklės, išeinamos vietos, visai naujas. Kaina ..... $7,700.

133 2 augštų muro kampinis namas prie Union ave., tarpe 31 ir 35 str. trimi pagyvenimais ir štoras, geras namas ir labai geroje vietoje. Kaina ..... $10,500.

A. Olszewskio Bankoje

3252 So. Halsted St., Chicago.

Teleskopai ir Stereoskopai.

Jei nori savo namuose linksmai praleisti laiką ir pamatyti svetimų žemių miestus, gražiausius dartus, sodus ir puikiausias viso svieto vietas, tai nusipirk Teleskopą su stereoskopais (5 serijos, 174 visokie paveikslai) už pačią pigiausią kainą—$3.20.

Vieno Teleskopo kaina 75c., o 5 serijų $3.45, bet perkant sykiu, parduodam viską už $3.20.

Katalogą Teleskopų, Stereoskopų ir visokių knygų prisiunčiame uždyką.

Reikalaudami adresuokite šitaip:

LIETUVA PUBLISHING CO.,
3252 So. Halsted ctr., Chicago, Ill.

Draugijų Atydai.

Baliams
Bankietams
Šokiams
Prakalboms
Mitingams
Veselijoms

Puikiausiomis ir Parankiausiomis
Yra Dvi Naujos

MILDOS SALES

Šios dvi salės yra Mildos Teatro name.

Viena ant antro augšto talpina 300 ypatų. Joje amerikoniškos draugijos laiko savo mitingus ir bankietus.

Kita ant trečio augšto talpina 400 ypatų. Šioje atsibuva didesni baliai, bankietai ir šokiai.

Didesniem baliam, ant kurių laukiama skaitlingesnės publikos, yra parsamdomos abidvi salės. Tada žemesnėje salėje buva gėrimams baras ir stalai svečiam pasėdėti, smagiai ir ramiai su savo draugais pasikalbėti, išsigerti ir pasivalgyt, o augštesnėje salėje prie geros muzikos smagiai pasišokti.

Kainos Parsamdymui Sekančios:

VIENA SALĖ.	Šiokiom Dienom	Subatomi ir Šventomi Dienomi
Paprastiem šokiam (baliam)	$10.00	$15.00
Baliam su programu, nevartojant gėrimų	14.00	20.00
Baliam be programo, gėrimus vartojant	15.00	25.00
Baliam su programu ir gėrimus vartojant	20.00	30.00
ABIDVI SALĖS VIENAM BALIUI.		
Baliam be programo, gėrimus vartojant	25.00	45.00
Baliam su programu ir gėrimus vartojant	30.00	50.00
Draugijų reguliariškiem mitingam		5.00

Kitokiem susirinkimam kainos pagal sutartį.
Jei reikia, gali turėti kuknią virimui, torielkas, peilius, šaukštus, staltieses ir t.t. už primokėjimą $5.00 extra.

Parsamdymui kreipkitės pas salės savininką:

A. OLSZEWSKI

3252 So. Halsted St. Phone Drover 700

PRANEŠIMAS

Gerbiamąjai publikai šiuomi pranešu, jog aš perkėliau savo Real Estate Offisą iš Depositors State and Savings Bank ant Town of Lake į savo naują namą po No.

3133 S. EMERALD AVE.

Pasitikiu, jog visi tie, kurie nori pirkti, arba parduoti namus, ar lotus, pasiskolinti pinigų, padaryti raštus, ar Inšiurinti bile kokį turtą, nepasigailės, atėję pas mane.

Pirkdamas, parduodamas ir statydamas naujus namus per pereitą 10 metų įgijau nuodugnų supratimą tų reikalų ir šitą patyrimą pavedu naudai mano kostumerių.

Kad turiu didelį pasiskyrimą visokių properčių ant Bridgeporto, Town of Lake ir kitose dalyse Chicagos, kiekvienam, turėjusiam su manim reikalus, yra nuo senai žinoma.

Todel, budamas gatavas kiekvienam visada patarnauti, pasilieku.

Su pagarba

J. J. HERTMANOWICZ

3133 SO. EMERALD AVE.

TEL. YARDS 1311.

Pavasarinis Atidarymas.

Musų krautuvė yra pripildyta naujosios mados Siutais ir pavasariniais Kautais taip, kad kiekvienam galime pritaikyti kaip užsisakymu darytą. Musų kainos nuo $10.00 iki $30.00, geriausių materijų ir garantuojame spalvą visų drapanų. Jei pas mus pirktas netinka, tai mes apmainome, arba pinigus sugrąžiname. Taigi gali likėti, kad nebusi prigautas.

Musų krautuvėje randasi vyrų ir vaikų apredalai, taipgi pilna eilė auksinių daiktų.

Krautuvė atdara: Utarninke, Ketverge ir Subatoj iki 9:30 valandai vakare.
Nedėliomis iki pietų.
VIENA KAINA VISIEMS.

Bridgeport Clothing Co.

3246-3248 So. Halsted St. Chicago, Ill.

Olszewskio bankos name.

VYRIŠKŲ DRABUŽIŲ PIGUMAS!

Męs neesame bankieriai, bet męs gvarantuojame Tamstai sučėdymą 50% ant Tamstos pinigų, nusiperkant sau drabužius pas mus. Vyrams ir vaikams padarome ant orderio naujus siutus nuo $30.00 iki $50.00 už pusę kainos. Truputėlį nešiotus nuo $25.00 iki $60.00 ant orderio darytus siutus parduodame po $5.00 ir brangiau.

Naujas ir truputėlį dėvėtas kelinės nuo $1.00 ir brangiaus.

Vaikų siutai $2.50 iki $7.50.

Skrynios ir valyzai.

S. GORDON,

1415 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO, ILL.

Štoras atdaras kasdieną ir vakarais iki 9 val. Subatomis esti atdaras iki 11 val. vakare. Nedėldieniais—iki 6 val. vakare.

KAM LEIDI SLINKTI SAVO PLAUKAMS?!

Neturėsi daugiau kaltunuotų, rėsvų, krintančių, pleiskanuotų, apmirusių, ● žodžiu—liguistų plaukų—ko turėtumei visuomet gėdinties, nes tas daro Tau neapsakomą nemalonumą—jeigu tik umai pradėsi vartot musų sutaisytus plaukams vaistus "Dermafuga". Geresnių plaukams vaistų už "Dermafugą" nėra! ● "Dermafuga" padarys tą, kad Tavo plaukai bus tankųs, švelnųs ir skaistųs! Oda Tavo galvoje bus tyra, pleiskanos išnyks ant visados, o plaukai niekad daugiau neslinks. Busi patenkintas savo plaukais! Ne pavydėk kitų puikiems plaukams, nes pats gali turėti dar dailesnius!

Reikalaujant prisiųsime Tau pačta suvis dykai išbandymui "sampilą". Prisiųsk 10c stampomis persiuntimo lėšų, gausi išbandymui dėžutę "Dermafugos" veltui, sykiu ir brošiurą užvardytą: "Puikųs Plaukai".

ARGIL SPECIALTIES CO.
Dept.
P. O. Box 37, Philadelphia, P.

TIKTAI $2.50

NEPRALEISK ŠITOS NEGIRDĖTOS PROGOS.

Tiktai trumpam laikui. Musų gražusis Gramofonas, kuris gerumu neužsileidžia tam, kuriam mokama $30.00, groja visokius rekordus ir atsieina tiktai $2.50. 2 rekordai ir 300 adatų nemokamai. Prisiųsk mums vieną dolerį krasaženkliais, o mes pasiųsime mašiną. Likusius užmokėsi, kaip gausi mašiną ir ją apžiurėsi.

PRINCE JEWELRY CO. Dept. 112, 1528 Minford Pl., N. Y. C.

REIKALAUJA DARBININKIŲ:

25 šerdžių dirbėjų (core makers); taip-pat merginų mokintis šerdis dirbti. Gera mokestis, nuolatinis darbas, jokių kliučių.

Chicago Malleable Castings Co.
12000 So. Racine ave., West Pullman, Chicago, Ill.

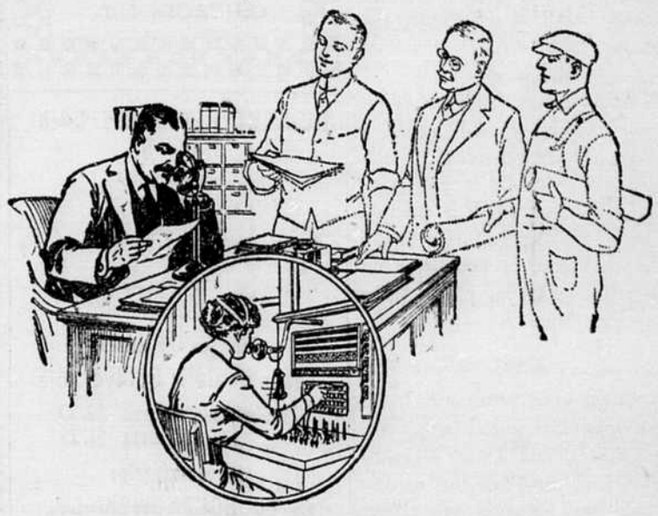

Gauni Pasikalbėti Akįs Į Akis

TURĖDAMAS savo vietoje, ar besivartoje privatinę permainomosios sistemos šaką, gali kalbėti su atsakomaisiais savo organizacijos žmonėmis kuomet tik nori lygiai taip, kaip ir matydamas juos pačius. Tuomi užvaduojama daug tojo laiko, kuris parsieitų sugaišti, prireikus pačiam su jais pasimatyti.

Privatinė permainomoji šaka užtikrina ne tik artesnį susinešimą organizacijoje, bet dar suteikia kiekvienam skyriui tiesioginį telefono sujungimą su tautine Bello Sistema.

Kiekvienas Bellinis Telefonas yra Tolimojo Atstumo Telefonu.

Chicago Telephone Company
Bell Telephone Building
Commercial Department
Official 100

LAIŠKAS Į REDAKCIJĄ.

Gerbiamieji:—

"Lietuvos" 16 num., korespondencijoje iš Grand Rapids įsiskverbė kelios klaidos.

Pranešime apie mirtį draugo Sirotavičiaus pasakytą, kad jis gazu užtroško. Bet kaip paaiškėjo, tai jis užtroško nuo malevos boileryje, nes jis dirbo įsilindęs į boilerį ir ten jį rado negyvą.

Antra klaida L. S. N. Korespondencijoje, kur pasakyta, kad L. S. D-joje yra trįs fondai (buvo pasakyta trijų fondų komitetai—Red.). Trįs fondai yra tarp visų Grand Rapids'o lietuvių, o L. S. D-ja turi tik vieną L. Š. Fondą. Taippat klaidingai padėta Draugijos vardas S. S. D., —turi buti L. S. D.

M. Ks.

JUOKELIAI.

LIKO KIAULE.

Vieną vakarą susitiko du kaimiečiai. Vienas iš jų rukė, o kitas buvo "davatkynas"—netik negėrė ir nerukė, bet ir kitus nuo to prie kiekvienos progos atkalbinėjo.

— Ar tai galimas daiktas,—sako tasai, kuris nerukė,—kad tu rukytum tabaką? Juk žinai, jog tos biaurios žolės nei kiaulė neimtų snukin.

— O,—užklausė antrasai—tai aš manau, kad tamista pats turbut nerukai?

— Žinoma, kad ne! Sakiau, kad ir kiaulė nepajudintų tabako.

— Teisybė, kiaulė nejudina. Tai kuris gi dabar iš musų yra panašesnis į kiaulę—pats ar aš?

PRAKAITU UŽDIRBTI PINIGAI.

— Mano kiekvienas centras yra uždirbtas prakaitu... Teisybę pasakius, kiti prakaituoja, o aš tik pinigus sau žeriu kišeniun.

— O tu buržujau! Sarmatytais prie to ir prisipažinti, jeigu nors kiek doros turėtum....

— Ką, sarmatytaus prisipažinti? Nesikarščiuok taip tamista! Aš esu savininkas garinės pirties....

NACHALAS.

— Tankiai užeinu gazietose apie kokius ten "nachalus" ir nachališkumus. Ar nepaaiškintum, kas tai yra tas "nachalas."!

— Nachalu galima pavadinti tą, kuris, budamas tėvu tuzino vaikų, giriasi, kad jam garnys atnešė dar dvynukus.

Kibirkštįs.

Turkai irgi gali pasididžiuoti; nors juos visi sulupa, bet jie reguliariškai sulupa kailį didžiausios pasaulio viešpatijos valdonams—anglams.

×=×

Musų tautiški laikraščiai yra dvejopos rušies—grynai tautiški ir su "demokratišku kmyneliu."

×=×

Kaip žmogus pradedi mieruot, tai ir nežinai, kuri litanija bus ilgesnė: ar Lietuvių Draugijos nuveiktų darbų, ar jos priešų tuščių užsipuldinėjimų.

×=×

Bostonas visai nusibostino! Kituose miestuose renka aukas nukentėjusiems nuo karės, o bostoniečiai nori amerikonams parodyti, koki jie, lietuviai, yra "damn fools."

×=×

Socialistai aiškinasi, kad jie iki šiolei nesiuntė aukų Lietuvon, nes nebuvo kam siųsti; dabar nesiunčia, nes nėra kam siųsti (nuvarvino tik lašą per Chicagos vokišką konsulį). Jeigu per du metu jie nesurado, kam siųsti, tai ir iki karės galui nesuras. Tai klausimas, kam dar aukas jie savo fondan renka?

×=×

Lietuvos Šelp. Fondas nutarė siųsti $5,000 per švabų konsulį Chicagoj. Kitus penkis galėtų pasiųsti per ruskių konsulį.

Jurgis Spurgis.

Tel. Canal 5395
J. G. Mezlaiszkis
Generalis Kontraktorius ir Namų Statėjas.
2123 W. 23rd. St.

LIETUVESKIO Prekybos ir Kalbų Dieninė ir Vakarinė **MOKYKLA**
Čia gali išmokti Anglų kalbos nuo pradinės ligi augščiausiai, taipgi Lietuvių, Vokiečių Rusų ir Lenkų kalbų; Aritmetikos, Augšt Matematikos, Istorijos, Geografijos, Politiš Ekonomijos, Knygvedystės, Dailiaraščio, Laiškų rašymo, Prekybos teisių ir tt. Čia gali užbaigti PUBLIC SCHOOL, HIGH SCHOOL ir PREKYBOS KURSUS. VISKAS AIŠKINAMA LIETUVIŠKAI.
3106 So. Halsted St., Chicago
Reikalaukit Aprašymo

PHONE YARDS 2721
Dr. J. JONIKAITIS
MEDIKAS IR CHIRURGAS
3337 So. Morgan St., Chicago.

Tel. YARDS 1532
Dr. J. KULIS
Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas
3259 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Gydo visokias ligas moterių, vaikų ir vyrų. Speciališkai gydo limpančias, užsisenėjusias ir paslaptingas vyrų ligas.

Dr. O. C. HEINE
DENTISTAS
OFISAS—Kampas 31 ir So. Halsted gat.
(Aptaisinas virš aptiekos.) CHICAGO, ILL.

F. P. Bradchulis
Attorney & Counselor at Law
Lietuvis Advokatas
30 N. LaSalle St., Chicago, Ill.
Stock Exchange Bldg., Rooms 1107-1111
Telephone Franklin 1173
Gyv. 3112 S. Halsted St., arti 31-mo
Telephone Yards 3159

DIDELIS
SUVALKIJOS ŽEMLAPIS
(Mapa)
Sutaisė B. K. Balutis
Didumas 28 per 22 coliu. Penkiose spalvose (kolioruose). Parodo lietuvių kalboje visus miestus, bažnytkaimius, kaimus, pačtas, telegrafus, mokyklas, kelius, geležinkelius, ežerus, upes, rubežių tarp lenkų ir lietuvių ir daugelį kitų dalykų.
"Geriausis žemlapis lietuvių kalboj. — Persistato labai puikiai."—Taip atsiliepė apie jį visi laikraščiai.
Kaina
VIENAS DOLIARIS
su prisiuntimu į namus.
Reikalaukit pas
B. K. BALUTIS,
3252 So. Halsted St.,
CHICAGO, ILL.

DU-KART NEDELINIS LAIKRASTIS
SAULE
THE SUN.
Eina jau 25 metai
Utarninkais ir Pėtnyčiomis
Prenumerata metams $2.50
„ „ pusei metų $1.25
Adresuokit taip:
W. B. BOCZKOWSKI CO.,
Mahanoy City, Pa.

GERA PROGA-
Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) $1.00
Vaikų Draugas arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo 15c
Naujas Budas mokytis rašyti be mokytojo 10c
Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta) 35c
Viso $1.60
Kas atsiųs iškirpęs šitą apgarsinimą iš "Lietuvos" ir $1.00 per money orderį, tai gaus visas 4 knygas 60c pigiau.
P. Mikolainis,
R. F. D. Route 2, Hudson, N. Y.

Rašomos Mašinos.

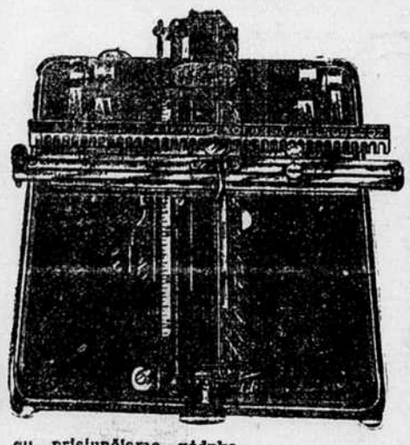

Pigiausios ir geriausios rašomosios mašinos (typewriters) "New American" už $10.00.
Jeigu nori turėti drutą, pigią ir gerą rašomąją mašiną, tai pirk "New American," o nesigailėsi.
"New American" rašo taip gražiai, kaip mašina, pirkta už $100. Jos sistema taip paprasta, kad kiekvienas, paėmęs ją į savo rankas, iš pirmo sykio supranta, kaip su jaja rašyti.
Katalogą rašomųjų mašinų ir visokių knygų prisiunčiame uždyką.
Agentams ir perkupčiams, perkant keilas mašinas, duodam gerą nuošimtį.
Reikalaudami adresuokite šitaip:
LIETUVA PUBLISHING CO.,
3252 So. Halsted str., Chicago, Ill.

D-re Maria Dowiatt-Sass
Moterų ir vaikų ligų specialistė
Ofisas
1725 West 18th Street
Tarp Paulina ir Woodgat.
Phone Canal 1203
Valandos:
Nuo 9:30 iki 12:00 val ryto
Nuo 7:00 iki 8:00 val. vak.
Nedėliomis
Nuo 9:30 iki 12:00 val. ryto
Rezidencija
5208 W. Harrison Street
Tel. Austin 737
Valandos:
tiktai iki 9:00 kiekvieną rytą

Paslaptys Magijos ir Spiritizmo
(Knyga Išrodanti Paslaptis Magikų).
Daugelis lietuvių dar labai save vilioja, įtikėdami visokiems magikams ir spiritualistams. Nemažai jaunų vyrukų, nepatyrusių, savo visus sunkiai uždirbtus pinigus sukišo į pragobėlio magiko kišenių.
Užtai nesiduok bent ant toliau savęs išnaudoti, nusipirk knygą: "Paslaptys Magijos ir Spiritizmo," kurioje išrodama visos paslaptįs šviesoje mokslo. Šioje knygoje atrasite visas monų ir burių paslaptis ir jas suprasite, nes aiškiai aprašytos ir paveikslėliais parodytos slaptybės ir jų darymo budai. Knyga yra 262 puslapiu, kaina su prisiuntimu į namus tiktai ..... 60 centų.
Iš kitų vietų užmokestį galima prisiųsti pačto dvicentinėmis markėmis. Adresas:
M. J. Damijonaitis,
901 West 33rd Street, :: Chicago, Illinois

Nuo 1-mos dienos Gegužio=May, 1916
RUSIŠKOS LINIJOS LAIVAI
Pradės vėl Plaukti
Iš Archangelsko Amerikon
Kas norite parsitraukti savo gimines išbėgusius laike karės Rusijon, tai pirkite šifkortes dabar, kad jie suspėtų ant pirmo laivo plaukiančio iš Archangelsko į Ameriką gegužio 1 d. 1916 m.
Šifkortes ir pilną informaciją galite gauti
A. OLSZEWSKIO BANKE
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Jei norite turėt gerą laikraštį, tai užsisakykite
"ATEITĮ"
"ATEITIS" išeina 3 kartus į savaitę: Utarninkais, Ketvergais ir Subatomis ir darbo žmonėms pilnai atstoja dienraštį.
"ATEITIS" eidama 3 kartus į savaitę paduoda naujausias žinias iš visokių atsitikimų visam pasaulyje.
"ATEITIS" yra vedama gabių redaktorių, kuriai sandarbininkauja visa eilė įžymiausių lietuvių rašytojų.
"ATEITIES" kaina tik $2.50 metams ir $1.50 pusei metų. Į užrubežį $3.50 metams ir $2.50 pusei metų. Norintiems "Ateitį" pamatyti, vieną numerį siunčiame dykai. Adresas:
ATEITIS PUBLISHING CO.,
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

ĮDĖK SAVO PINIGUS IR UŽTIKRINK savo ateitį ant nepaprastai produktyvės Arkansas ir Louisianos žemės. Daug kolionijų tavo vientaučių jau yra įsteigta tose valstijose prie Rock Island Linijų, ir jie turi pasisekimą. Jųs galite atlikti tiek pat gerai, ir šita žemė parsiduoda nuo $5 iki $10 už akerį. Musų emigracijos biuras gali suteikti jums teisingų ir patikėtinų informacijų apie ukininkavimo galemybę teritorijoje mes tarnaujame. Rašykite savo prigimta kalba į L. M. Allen, Passenger Traffic Manager, Rock Island Lines, Room 718 La Salle Station, Chicago, Ill. (4)

! ! Pranešimas ! !
Šiuomi pranešu, kad nuo pradžios Rugpjučio mėn. perkeliau savo ofisą po
3325 So. HALSTED ST.
TELEPHONE YARDS 3831
Dr. P. WIEGNER

NEW CITY SAVINGS BANK
601 So. Ashland ave., Chicago.
A. J. BIERZYNSKI, pres.
Priima bankon pinigus ir moka 3%. Už sudėtus pinigus musų bankoj duodame čekių knygutę, iš kurios parašyti čekiai tinka visur. Skolina pinigus ant Real Estate. Perka ir parduoda namus ir lotus. Išsamdo bankines skryneles (boxes) po $2.50 metams. Parduoda šifkortes ir siunčia pinigus į visas svieto dalis.
Bankos Valandos: Panedėliais, seredomis, ketvergais ir subatomis nuo 8 ryto iki 9 vakaro; nedėliomis, utarninkais ir pėtnyčiomis nuo 8 ryto iki 6 vakaro.

Phone Drover 5052
Dr. K. Drangelis
LIETUVIS DENTISTAS
3261 So. Halsted St., Chicago

Užsirašyk sau ar savo pažįstamiems Lietuvoj bei Amerikoj
VIENYBĖ LIETUVNINKU
Eina jau 30-tus metus.
Prenumerata $2.00 metams; $1.00 pusei metų. Kanadoje $2.50 metams; $1.25 pusei metų. Anglijoj, Lietuvoj ir kitur $3.00 metams; $1.50 pusei m.
Pamatimui vieną num. siunčiam dovanai
Knygų katalogą siunčiame ant pareikalavimo dovanai.
J. J. Pauksztis & Co.
120-124 Grand Str.,
Brooklyn, N. Y.

A. OLSZEWSKIO BANKA
3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.
Seniausia ir tvirčiausia Lietuviška Banka Chicagoje.
Įsteigta 1893 metuose.
Valdo kelesdešimts bagočiausiu Budinku ant Bridgeporto.

PRIIMA pinigus taupinimui nuo vieno Doliario iki didžiausių sumų ir moka už juos 3 procentą metams.
SKOLINA pinigus pirkimui ir statymui namų Chicagos mieste.
PERKA ir parduoda namus ir lotus ir stato kitiems namus ir štorus ant lengvų išmokesčių.
PERKA ir parduoda Morgečius ir Bondsus, nešančius 4, 5 ir 6 procentą.
ATVAŽIAVUSIEMS Chicagon iškolektuoja jų pinigus, paliktus kitose bankose.
IŠMAINO ruskus pinigus ant amerikoniškų ir amerikoniškus ant ruskų.
SIUNČIA pinigus į Lietuvą, Rusiją ir visas dalis svieto pigiai ir greitai.
PARDUODA Šifkortes ant visų linijų ir parupina nuo Rusijos konsulio pasportus važiuoajntiems Lietuvon, Rusijon.
BIZNIERIAMS duoda Čekių knygeles, su kuriais tai čekiais jie apmoka algas, bilas ir visokias kitas išmokestis. Čekiai yra praktiškiausias ir lengviausias budas vedimo rokundų biznyje. Jokis biznierius be bankos čekių negali šiądien atsakančiai savo biznį vesti.
PADARO Dovierennastis ir visokius kitus rejentališkus raštus gerai ir pigiai.
PARSAMDO Bankines Skryneles (Boxes) saugiai įrengtoje Bankoje, prie kurios nė vagis, nė ugnis negali prieiti.

Lietuviai iš kitų miestų ir farmų gali šioje Bankoje atlikti savo reikalus per laiškus. Rašykite adresu:

A. OLSZEWSKI BANK
3252 So. Halsted St., - CHICAGO, ILL.
Atvažiavusius IŠ KITUR MĖLDŽIAME aplankyti ir musų Banką.

BANKOS VALANDOS:
Utarninkais, Ketvergais ir Subatomis nuo 8 ryto iki 9 vakaro.
Panedėliais, Seredomis ir Pėtnyčiomis nuo 8 ryto iki 6 vakaro.
Nedėliomis nuo 9 ryto iki 1 po pietų.

JEIGU NORI NUSIPIRKTI SAU
Nama arba Lota
Be klapato, rupesčio, pigiai ir teisingai;
Įsuriti savo Turta, Išdirbti Raštus,
TAI EIK PAS
J. J. Kertmanowicz
3133 EMERALD AVE.

PILNAI DARBO VISIEMS.
Kodėl esi nenaudingu, jeigu su mažais iškaščiais gali išmokti gerą amatą; kur tik tinka ten gali darbą turėti ir buti pats ant savęs ponu. Išmokęs barzdaskutystės, busi liuosas visoj pasaulyj. Rašykite—o gausite visas smulkmenas dovanai. Nossokoff'o Barber, Hairdressing ir Manicuring Mokykla, 1202 Penn ave., Pittsburg, Pa. Seniausi ir atsakančiausi mokykla apielinkėje. Pasiklausk žinančių.
Męs duodame visokius darbus jų ieškantiems.

"DRAUGAS"
Lietuvių Katalikų Savaitinis Laikraštis
"Draugo" sandarbininkų skaičiuje yra rimčiausieji ir žymiausieji lietuvių veikėjai ir rašytojai. Jame paduodama daug žinių iš draugijų ir visuomenės judėjimo. Visi dienos klausimai yra svarstomi rimtai ir teisingai.
Prenumerata Amerikoje $2.00 metams, $1.00 pusei metų. Kitose šalyse $3.00 metams, $1.50 pusei metų.
Pažiurėjimui siunčiame vienas numeris veltui. Adresuokite:
DRAUGAS PUBLISHING CO.
1800 W. 46th St., Chicago, Ill.

Canal. 2113
DR. A. YUŠKA
LIETUVIS GYDYTOJAS
1749 SO. HALSTED ST CHICAGO, ILL.
CORNER 18th STREET

Dovana nuo
SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE
KALENDORIUS
1916 metams.
Tokio KALENDORIAUS lietuviai dar neturėjo, nesa nebuvo kas gali tokį išleisti. Greta įdomiai parinktų reikalingų kalendoriui žinių, jame yra keletas skyrių, kuriuose telpa įvairus labai naudingi pasiskaitymai: apysakos, eilės, straipsniai iš historijos, hygienos, draugijinio gyvenimo ir tt. S.L.A. Kalendoriuje rasite straipsnius geriausių rašytojų amerikiečių.
"S.L.A. KALENDORIUS", gražiais spalvuotais viršiaiais, 240 puslapių, didelio formato ir gražios popieros, gaunamas visur, pas visus agentus, S.L.A. kuopose, visuose lietuviškuose kningynuose. Todėl reikalaukite jo. Jei negautumet pas savo kningų agentus, tai reikalaukit tiesiog pas mus. KAINA TIKTAI 25 centai. Agentams rabatas. Kreipkitės:
A. B. Strimaitis
307 W. 30-th St. - - New York, N. Y.

JUOZAS A. AMBROSIUS
Attorney At Law
LIETUVIS ADVOKATAS
(A. OLSZEWSKIO BANKE)
3252 So. HALSTED ST.
TELEFONAS DROVER 700 - CHICAGO, ILL
Ofiso Valandos:
Kasdien iki 6 val. vakare; Utarninkais, Ketvergais ir Subatomis iki 9 val. vakare.